

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Π.Μ.Σ.)

«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ»

Μεταπτυχιακή μελέτη

*Η ανεργία στον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα την τελευταία
δεκαετία*

Μαρία Ν. Ταρουδάκη

Επιβλέπων καθηγητής: Σταύρος Ζωγραφάκης

ΑΘΗΝΑ 2012

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Π.Μ.Σ.)

«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ»

Μεταπτυχιακή μελέτη

*Η ανεργία στον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα την τελευταία
δεκαετία*

Μαρία Ν. Ταρουδάκη

Επιβλέπων καθηγητής: Σταύρος Ζωγραφάκης

ΑΘΗΝΑ 2012

Μεταπτυχιακή μελέτη με τίτλο:
Η ανεργία στον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία

Της
Μαρίας Ν. Ταρουδάκη

Επιβλέπων καθηγητής: Σταύρος Ζωγραφάκης

Εξεταστική επιτροπή:
Καθηγητής: Χαράλαμπος Κασίμης
Καθηγητής: Δημήτριος Δαμιανός
Επίκουρος Καθηγητής: Σταύρος Ζωγραφάκης

ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Π.Μ.Σ.)
«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ»

ΑΘΗΝΑ 2012

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική μελέτη εκπονήθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Διαχείριση του Αγροτικού Χώρου» του τμήματος Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα της παρούσας μελέτης κ. Σταύρο Ζωγραφάκη για την παρότρυνση στην επιλογή του συγκεκριμένου θέματος, τη συνεχή του καθοδήγηση και την άψογη συνεργασία μας. Οι συμβουλές του, η υπομονή του και το συνεχές ενδιαφέρον που έδειξε καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας με βοήθησαν να ολοκληρώσω τη μελέτη έγκαιρα και με το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους διδάσκοντες του μεταπτυχιακού προγράμματος για την πολύπλευρη συνεργασία που είχαμε κατά τη διάρκεια των σπουδών μου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συμπαραστάθηκαν στην προσπάθειά μου, και ειδικά την οικογένειά μου η οποία στηρίζει τις προσπάθειές μου καθ' όλη τη διάρκεια των μαθητικών αλλά και ακαδημαϊκών μου σπουδών.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	3
Περίληψη.....	10
Abstract	110
Εισαγωγή.....	12
Στατιστικό υλικό – Έρευνα Εργατικού Δυναμικού.....	13
1. Η πορεία της απασχόλησης και της ανεργίας στην Ελλάδα.....	17
1.1. Η ανεργία στην Ελλάδα μέχρι το 2000 – ιστορική αναδρομή	17
1.2. Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα μετά το 2000.....	19
1.2.1. Η ανεργία πριν την οικονομική κρίση (2000 – 2008)	19
1.2.2. Η ανεργία μετά την οικονομική κρίση (2009 - 2011)	20
1.3. Η πορεία της ανεργίας στις χώρες της Μεσογείου	23
1.4. Η διάρθρωση της ανεργίας στην Ελλάδα ανά περιφέρεια	25
1.5. Η πορεία της απασχόλησης στην Ελλάδα	36
2. Η απασχόληση και η ανεργία ανάλογα με την αστικότητα πριν και μετά την οικονομική κρίση.....	39
2.1. Η απασχόληση ανάλογα με την αστικότητα πριν και μετά την οικονομική κρίση	39
2.1.1. Η απασχόληση πριν και μετά την κρίση	39
2.1.2. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολούμενων	41
2.1.3. Η θέση των απασχολούμενων στο επάγγελμα	44
2.1.4. Η ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων.....	46
2.1.5. Η απασχόληση στις περιφέρειες.....	49
2.1.6. Η απασχόληση ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας.....	52
2.1.7. Ταμείο υγείας των απασχολούμενων	55
2.1.8. Πλήρης και μερική απασχόληση.....	57
2.2. Η ανεργία ανάλογα με την αστικότητα πριν και μετά την οικονομική κρίση.....	58
2.2.1. Η ανεργία πριν και μετά την κρίση	59
2.2.2. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων	61
2.2.3. Η ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων	63
2.2.4. Η ανεργία στις περιφέρειες.....	65
2.2.5. Ταμείο υγείας των ανέργων.....	69
2.2.6. Χρόνος αναζήτησης εργασίας	72
3. Η ανεργία στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας	75

3.1.	Αναζήτηση εργασίας των ανέργων στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων.....	75
3.2.	Επαφή ανέργου με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας	76
3.3.	Αναμονή ειδοποίησης από Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας.....	78
3.4.	Αναμονή αποτελεσμάτων διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία	80
3.5.	Επαφή ανέργου με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας.....	81
3.6.	Αναμονή αποτελέσματος αίτησης για πρόσληψη σε εργασία.....	83
3.7.	Επαφή των ανέργων με εργοδότες για εύρεση εργασίας	84
3.8.	Επαφή των ανέργων με συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ. για εύρεση εργασίας.....	86
3.9.	Δημοσίευση ή απάντηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών από τους ανέργους για εύρεση εργασίας.....	87
3.10.	Αναζήτηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για εύρεση εργασίας.....	89
3.11.	Διεξαγωγή εξετάσεων, συνεντεύξεων ή test για εύρεση εργασίας.....	90
3.12.	Χρόνος αναζήτησης εργασίας	92
3.13.	Είδος εργασίας που αναζητούν οι άνεργοι	94
3.14.	Απόρριψη προτάσεων για ανάληψη εργασίας.....	96
3.15.	Ασχολία ανέργου αμέσως πριν την αναζήτηση εργασίας	99
3.16.	Εγγραφή ανέργων σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας	101
3.17.	Πηγές συντήρησης των ανέργων.....	102
4.	Προσδιοριστικοί παράγοντες της ανεργίας – Οικονομετρική μεθοδολογία	106
	Συμπεράσματα.....	118
	Βιβλιογραφική επισκόπηση.....	123
	Παράρτημα.....	125
	Ερωτηματολόγιο Έρευνας Εργατικού Δυναμικού 2011	1258

Περιεχόμενα διαγραμμάτων και πινάκων

Διάγραμμα 1.1.	Το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα από το 1960 έως το 2011.....	22
Διάγραμμα 1.2.	Ποσοστό ανεργίας στις χώρες Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία για τα έτη 2001 - 2011.....	23

Πίνακας 1.1. Η περιφερειακή διάσταση της ανεργίας (%).....	35
Διάγραμμα 1.3. Η πορεία της απασχόλησης στην Ελλάδα την περίοδο 1960 - 2011	38
Πίνακας 2.1. Απασχολούμενοι ανάλογα με το βαθμό αστικότητας του χώρου το 2008	39
Πίνακας 2.2. Απασχολούμενοι ανάλογα με το βαθμό αστικότητας του χώρου το 2011	40
Πίνακας 2.3. Μεταβολή της απασχόλησης την τριετία 2008 - 2011	40
Πίνακας 2.4. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση ανάλογα με το φύλο	40
Πίνακας 2.5. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολουμένων το 2008	42
Πίνακας 2.6. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολουμένων το 2011	42
Πίνακας 2.7. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης.....	43
Πίνακας 2.8. Η θέση των απασχολουμένων στο επάγγελμα το 2008	45
Πίνακας 2.9. Η θέση των απασχολουμένων στο επάγγελμα το 2011	45
Πίνακας 2.10. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση ανάλογα με τη θέση στο επάγγελμα.....	45
Πίνακας 2.11. Η ηλικιακή διάρθρωση των απασχολουμένων το 2008.....	46
Πίνακας 2.12. Η ηλικιακή διάρθρωση των απασχολουμένων το 2011.....	47
Πίνακας 2.13. Ποσοστιαία ηλικιακή διάρθρωση των απασχολουμένων πριν και μετά την κρίση.....	47
Πίνακας 2.14. Απασχόληση κατά περιφέρεια το 2008	49
Πίνακας 2.15. Απασχόληση κατά περιφέρεια το 2011	50
Πίνακας 2.16. Ποσοστό απασχόλησης κατά περιφέρεια	51
Πίνακας 2.17. Η απασχόληση ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας το 2008	52
Πίνακας 2.18. Η απασχόληση ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας το 2011	53
Πίνακας 2.19. Ποσοστό απασχόλησης ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας.....	53
Πίνακας 2.20. Ταμείο υγείας των απασχολουμένων το 2008	55
Πίνακας 2.21. Ταμείο υγείας των απασχολουμένων το 2011	55
Πίνακας 2.22. Ποσοστό απασχολουμένων ανά ταμείο υγείας.....	56
Πίνακας 2.23. Πλήρης και μερική απασχόληση το 2008.....	57
Πίνακας 2.24. Πλήρης και μερική απασχόληση το 2011	57
Πίνακας 2.25. Ποσοστό πλήρους και μερικής απασχόλησης	57
Πίνακας 2.26. Ανεργία ανάλογα με το βαθμό αστικότητας του χώρου το 2008.....	59
Πίνακας 2.27. Ανεργία ανάλογα με το βαθμό αστικότητας του χώρου το 2011.....	59
Πίνακας 2.28. Μεταβολή της ανεργίας την τριετία 2008 - 2011	60
Πίνακας 2.29. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική ανεργία ανάλογα με το φύλο	60
Πίνακας 2.30. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων το 2008	61

Πίνακας 2.31. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων το 2011	62
Πίνακας 2.32. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική ανεργία ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης.....	62
Πίνακας 2.33. Η ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων το 2008	64
Πίνακας 2.34. Η ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων το 2011	64
Πίνακας 2.35. Ποσοστιαία ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων πριν και μετά την κρίση ...	64
Πίνακας 2.36. Ανεργία κατά περιφέρεια το 2008	66
Πίνακας 2.37. Ανεργία κατά περιφέρεια το 2011	67
Πίνακας 2.38. Ποσοστό ανεργίας κατά περιφέρεια	68
Πίνακας 2.39. Ταμείο υγείας των ανέργων το 2008.....	70
Πίνακας 2.40. Ταμείο υγείας των ανέργων το 2011.....	70
Πίνακας 2.41. Ποσοστό ανέργων ανά ταμείο υγείας	71
Πίνακας 2.42. Χρόνος αναζήτησης εργασίας το 2008	72
Πίνακας 2.43. Χρόνος αναζήτησης εργασίας το 2011	73
Πίνακας 2.44. Ποσοστιαία διάρθρωση του χρόνου αναζήτησης εργασίας.....	73
Πίνακας 3.1. Αναζήτηση εργασίας τις τελευταίες 4 εβδομάδες με βάση το φύλο.....	75
Πίνακας 3.2. Αναζήτηση εργασίας τις τελευταίες 4 εβδομάδες με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	75
Πίνακας 3.3. Επαφή ανέργου με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το φύλο	77
Πίνακας 3.4. Επαφή ανέργου με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	77
Πίνακας 3.5. Αναμονή ειδοποίησης από Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το φύλο.....	78
Πίνακας 3.6. Αναμονή ειδοποίησης από Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	79
Πίνακας 3.7. Αναμονή αποτελεσμάτων διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία με βάση το φύλο.....	80
Πίνακας 3.8. Αναμονή αποτελεσμάτων διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	80
Πίνακας 3.9. Επαφή ανέργου με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το φύλο	81
Πίνακας 3.10. Επαφή ανέργου με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	82
Πίνακας 3.11. Αναμονή αποτελέσματος αίτησης για πρόσληψη σε εργασία με βάση το φύλο.....	83
Πίνακας 3.12. Αναμονή αποτελέσματος αίτησης για πρόσληψη σε εργασία με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	83
Πίνακας 3.13. Επαφή με εργοδότες με βάση το φύλο.....	84

Πίνακας 3.14. Επαφή με εργοδότες με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο	85
Πίνακας 3.15. Επαφή με συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ με βάση το φύλο....	86
Πίνακας 3.16. Επαφή με συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	86
Πίνακας 3.17. Δημοσίευση ή απάντηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών με βάση το φύλο.....	88
Πίνακας 3.18. Δημοσίευση ή απάντηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	88
Πίνακας 3.19. Αναζήτηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών με βάση το φύλο	89
Πίνακας 3.20. Αναζήτηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	89
Πίνακας 3.21. Διεξαγωγή εξετάσεων, συνεντεύξεων ή test με βάση το φύλο	91
Πίνακας 3.22. Διεξαγωγή εξετάσεων, συνεντεύξεων ή test με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	91
Πίνακας 3.23. Χρόνος αναζήτησης εργασίας με βάση το φύλο.....	92
Πίνακας 3.24. Χρόνος αναζήτησης εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο	93
Πίνακας 3.25. Είδος εργασίας που αναζητούν οι άνεργοι με βάση το φύλο.....	94
Πίνακας 3.26. Είδος εργασίας που αναζητούν οι άνεργοι με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο	95
Πίνακας 3.27. Απόρριψη προτάσεων για ανάληψη εργασίας με βάση το φύλο	96
Πίνακας 3.28. Απόρριψη προτάσεων για ανάληψη εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	97
Πίνακας 3.29. Ασχολία ανέργου αμέσως πριν την αναζήτηση εργασίας με βάση το φύλο	99
Πίνακας 3.30. Ασχολία ανέργου αμέσως πριν την αναζήτηση εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	99
Πίνακας 3.31. Εγγραφή σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το φύλο.....	101
Πίνακας 3.32. Εγγραφή σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο.....	101
Πίνακας 3.33. Πηγές συντήρησης με βάση το φύλο	103
Πίνακας 3.34. Πηγές συντήρησης με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο	104
Πίνακας 4.1. Πιθανότητα ανεργίας με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης για το σύνολο της χώρας.....	108
Πίνακας 4.2. Πιθανότητα ανεργίας με βάση το φύλο για το σύνολο της χώρας.....	109
Πίνακας 4.3. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την ηλικία για το σύνολο της χώρας.....	109
Πίνακας 4.4. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την αστικότητα του τόπου διαμονής για το σύνολο της χώρας.....	110

Πίνακας 4.5. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την περιφέρεια διαμονής για το σύνολο της χώρας.....	111
Πίνακας 4.6. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την οικογενειακή κατάσταση για το σύνολο της χώρας.....	112
Πίνακας 4.7. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την υπηκοότητα για το σύνολο της χώρας..	112
Πίνακας 4.8. Πιθανότητα ανεργίας με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης στις αγροτικές περιοχές.....	113
Πίνακας 4.9. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την ηλικία στις αγροτικές περιοχές	114
Πίνακας 4.10. Πιθανότητα ανεργίας με βάση το φύλο στις αγροτικές περιοχές	114
Πίνακας 4.11. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την περιφέρεια διαμονής στις αγροτικές περιοχές.....	115
Πίνακας 4.12. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την οικογενειακή κατάσταση στις αγροτικές περιοχές.....	116
Πίνακας 4.13. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την υπηκοότητα στις αγροτικές περιοχές .	116

Περίληψη

Την τελευταία τριετία έχουν σημειωθεί στην Ελλάδα σημαντικές οικονομικές και κοινωνικό-πολιτικές αλλαγές ως απόρροια της οικονομική κρίσης που διέπει τη χώρα. Μία από τις πλέον σημαντικές συνέπειες της οικονομικής κρίσης είναι η μεταβολή στα επίπεδα της απασχόλησης και της ανεργίας. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή της ανεργίας στον αγροτικό χώρο στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, ώστε να διαπιστωθούν οι αλλαγές που έχει επιφέρει η οικονομική κρίση στον τομέα αυτό. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκαν και επεξεργάστηκαν συγκεκριμένα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) για τα τρίτα τρίμηνα των ετών 2008 και 2011 (πριν και μετά την οικονομική κρίση). Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά γίνεται αρχικά μία σύγκριση βασικών μεγεθών σχετικά με την απασχόληση και την ανεργία για τις αγροτικές περιοχές και το σύνολο της χώρας, όπως το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολουμένων και των ανέργων, η ηλικιακή τους διάρθρωση κλπ. Στη συνέχεια γίνεται εστίαση στην ανεργία των αγροτικών περιοχών με καταγραφή και σύγκριση συγκεκριμένων απαντήσεων που έδωσαν οι άνεργοι των περιοχών αυτών, ενώ κατηγοριοποιούνται με βάση το φύλο των ανέργων και το εκπαιδευτικό τους επίπεδο. Τέλος, με τη βοήθεια του υποδείγματος Logit και χρησιμοποιώντας την τεχνική των ψευδομεταβλητών, εξετάσαμε την πιθανότητα ένα άτομο να βρεθεί σε κατάσταση ανεργίας σε σχέση με μία ομάδα αναφοράς πριν και μετά την οικονομική κρίση. Η ανάλυση αυτή έγινε τόσο για το σύνολο της χώρας όσο και για τις αγροτικές περιοχές συγκεκριμένα.

Λέξεις κλειδιά: Ανεργία, απασχόληση, αγροτικές περιοχές, οικονομική κρίση

Abstract

The last three years considerable economic and social-political changes have been noticed in Greece as a result of the economic crisis that occurs. One of the most important consequences of the economic crisis is the change in levels of employment and unemployment. The purpose of this thesis is the recording of unemployment in rural areas in Greece during the last decade, in order to identify the changes that have occurred because of the economic crisis in this sector. For this purpose, specific elements of the labour force survey of the Greek Statistical Authority (EL.STAT.) of the third quarters of the years 2008 and 2011 were used and edited (before and after the economic crisis). According to these figures, a comparison of basic elements about employment and unemployment in rural areas is initially made, such as the educational level of the employed and the unemployed, the age rating, etc. Then we focus on unemployment in rural areas by recording and comparing the answers given by the unemployed on these areas, while they are being categorized according to their sex and their educational level. Finally, by using the Logit model and the technique of false - variables, we examined the possibility for a person to become unemployed compared to a reference group, before and after the economic crisis. This analysis was made for both the entire country and rural areas in particular.

Keywords: unemployment, employment, rural areas, economic crisis

Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής μελέτης είναι να δείξει ποια είναι η κατάσταση της ανεργίας στις αγροτικές περιοχές της χώρας την τελευταία δεκαετία. Στόχος είναι να γίνει μία σύγκριση της ανεργίας των περιοχών αυτών με το σύνολο της χώρας καθώς και να καταγραφούν οι ιδιαιτερότητες που παρατηρούνται στην διάρθρωση των ανέργων στις περιοχές αυτές.

Ο βασικός λόγος που μας ενδιαφέρει η εξέλιξη της ανεργίας στον αγροτικό χώρο την τελευταία δεκαετία είναι οι αλλαγές που έχουν επέλθει στην ελληνική αγορά εργασίας κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Οι αγροτικές περιοχές της χώρας φαίνεται να έχουν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από την οικονομική κρίση και για το λόγο αυτό εστιάζουμε σε μεταβολές βασικών δημογραφικών μεγεθών. Η παρούσα ανάλυση έχει γίνει με βάση δύο έτη αναφοράς για την ελληνική αγορά εργασίας: το 2008, το οποίο αποτελεί ένα αντιπροσωπευτικό έτος της τελευταίας δεκαετίας για την κατάσταση της ανεργίας στην Ελλάδα πριν την οικονομική κρίση, και το 2011, όποτε τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης ήταν πλέον ορατά στην αγορά εργασίας. Για την περάτωση της εργασίας έχουν ληφθεί σαν δεδομένα σύγκρισης συγκεκριμένα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού των τρίτων τριμήνων για τα έτη 2008 και 2011. Η εξαγωγή των δεδομένων έγινε με τη βοήθεια του προγράμματος S.P.S.S.

Αρχικά στο κεφάλαιο 1 γίνεται μία αναφορά στην πορεία της ανεργίας στην Ελλάδα από το 1960 κι έπειτα. Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να δούμε σε ποια πλαίσια κινούμαστε σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά στην ανεργία. Έπειτα στο κεφάλαιο 2 γίνεται μία παρουσίαση συγκεκριμένων μεγεθών αναφορικά με την απασχόληση και την ανεργία σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας ανάλογα με το βαθμό αστικότητας, με σκοπό να γίνει σύγκριση των αγροτικών περιοχών με το σύνολο της χώρας. Έπειτα στο κεφάλαιο 3 γίνεται εστίαση στα μεγέθη που αφορούν αποκλειστικά στην κατάσταση της ανεργίας στις αγροτικές περιοχές τα δύο έτη σύγκρισης. Τέλος στο κεφάλαιο 4 εξετάζεται η πιθανότητα ένα άτομο να βρεθεί σε κατάσταση ανεργίας πριν και μετά την οικονομική κρίση, σε σχέση με μία ομάδα αναφοράς.

Στατιστικό υλικό – Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Η Έρευνα Εργατικού δυναμικού διενεργείται από το 1981. Μέχρι το 1997 τα αποτελέσματα εξάγονταν σε ετήσια βάση, με περίοδο αναφοράς το 2ο τρίμηνο του έτους, ενώ από το 1998 και εξής η έρευνα είναι συνεχής και παράγει τριμηνιαία αποτελέσματα. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ακολουθεί τις προδιαγραφές της Eurostat σε ότι αφορά τον τρόπο επιλογής του δείγματος και τον καθορισμό του μεγέθους του, καθώς και σε ότι αφορά το σχεδιασμό του ερωτηματολογίου, τη συχνότητα διεξαγωγής της έρευνας και το είδος των πληροφοριών που συλλέγονται.

Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού διενεργείται δειγματοληπτικά από την ΕΛ.ΣΤΑΤ. (πρώην ΕΣΥΕ) σε τριμηνιαίο επίπεδο από το 1998. Βασικός σκοπός της έρευνας είναι η συγκέντρωση πολύ αναλυτικών στοιχείων απασχόλησης και ανεργίας των μελών των νοικοκυριών ηλικίας 15 ετών και άνω. Ειδικότερα επιδιώκεται: Πρώτον, η αναλυτική καταγραφή της κατάστασης απασχόλησης του πληθυσμού των μελών του νοικοκυριού ηλικίας 15 ετών και άνω σε συνδυασμό με το φύλο, την ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης στο σύνολο της χώρας και κατά περιφέρειες. Δεύτερον, η μελέτη της διάρθρωσης του εργατικού δυναμικού (απασχολούμενοι, άνεργοι) κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, ομάδες ατομικών επαγγελματιών, θέση στο επάγγελμα, ώρες εργασίας κλπ. Τρίτον, η παρακολούθηση της χρονικής διάρκειας της ανεργίας, σε συνδυασμό με το φύλο, την ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, την περιοχή και ορισμένα χαρακτηριστικά της τελευταίας τους εργασίας όπως κλάδος οικονομικής δραστηριότητας και ομάδες ατομικών επαγγελματιών. Τέταρτον, η μελέτη της κατάστασης απασχόλησης των μελών του νοικοκυριού ένα χρόνο πριν, η μελέτη της ύπαρξης ή μη δεύτερης εργασίας για τους απασχολούμενους κλπ.

Ως προς τον σχεδιασμό της έρευνας, η μονάδα επιφάνειας είναι ένα σύνολο γειτονικών κτιρίων, μέσα στα οποία βρίσκονται οι κατοικίες που θα ερευνηθούν. Μια μονάδα επιφάνειας μπορεί να είναι ένα ή περισσότερα οικοδομικά τετράγωνα και συνήθως περιλαμβάνει τουλάχιστον 80 κατοικούμενες κατοικίες. Οι κατοικίες της κάθε μονάδας επιφάνειας έχουν χωριστεί σε τρία υποσύνολα, το δείγμα δ1, το δείγμα δ2 και το δείγμα δ3. Κάθε νοικοκυριό που ανήκει στο δείγμα της έρευνας (δ1, δ2, ή δ3) ερευνάται επί έξι διαδοχικά τρίμηνα. Όταν συμπληρωθούν έξι επισκέψεις στα νοικοκυριά μιας μονάδας επιφάνειας (δηλαδή έπειτα από ενάμισι χρόνο) αλλάζει συνολικά το δείγμα για τη συγκεκριμένη μονάδα, δηλαδή, αν μέχρι στιγμής

ερευνώνται οι κατοικίες του δείγματος δ1, αρχίζουν στη συνέχεια να ερευνώνται οι κατοικίες του δείγματος δ2. Όταν ερευνηθούν επί έξι φορές και οι κατοικίες του δείγματος δ3 γίνεται νέα επιλογή μονάδας επιφάνειας και καινούργιος κατάλογος.

Αφού η έρευνα διεξάγεται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους είναι λογικό να αναμένεται ότι ο ερευνητής θα βρει (τους θερινούς κυρίως μήνες) νοικοκυμένες από νοικοκυριά κάποιες κατοικίες που είναι χαρακτηρισμένες ως κενές ή δευτερεύουσες. Σε αυτή την περίπτωση το νοικοκυριό δεν ερευνάται. Μια κατοικία θεωρείται δευτερεύουσα ακόμα και στην περίπτωση που το νοικοκυριό μένει σε αυτή και τους έξι θερινούς μήνες. Έτσι δεν συμπληρώνεται δελτίο της έρευνας για τις κατοικίες που είναι κενές, δευτερεύουσες, εξοχικές, αποτελούν επαγγελματική στέγη κλπ. καθώς και για αυτές που δεν είναι δυνατή η συνεργασία με τα νοικοκυριά που διαμένουν ή διαμένουν νοικοκυριά με μέλη ξένων διπλωματικών αποστολών. Επισημαίνουμε ότι, οι κατοικίες αυτές δεν αντικαθίστανται.

Το μέγεθος του δείγματος της τελευταίας έρευνας Εργατικού Δυναμικού υπολογίστηκε λαμβάνοντας υπόψη τα δειγματοληπτικά σφάλματα (συντελεστής μεταβλητικότητας) της ΕΕΔ από το 1998 και μετά και τα αποτελέσματα της απογραφής πληθυσμού του 2001. Αρχικά προσδιορίστηκαν τα τυπικά σφάλματα (συντελεστές μεταβλητικότητας - CV) των εκτιμήσεων της έρευνας όπως προκύπτουν από την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας στο διάστημα 1998-2003, για μεγέθη ίσα με το 5% του ενεργού πληθυσμού κάθε περιοχής. Ακολουθώντας με βάση την υπόθεση ότι τα αναμενόμενα τυπικά σφάλματα των εκτιμήσεων της νέας έρευνας θα ήταν ανάλογα με τα τυπικά σφάλματα της προηγούμενης, αφού διατηρήθηκε ο ίδιος σχεδιασμός με την προηγούμενη έρευνα, εκτιμήθηκαν τα μεγέθη του δείγματος σε κάθε περιφέρεια, ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα τυπικά σφάλματα της έρευνας θα βρίσκονται μέσα στα όρια που ο κανονισμός της Eurostat (CV μικρότερο του 8%). Τέλος στον υπολογισμό του μεγέθους του δείγματος ελήφθη υπόψη και το ποσοστό αρνήσεων σε κάθε περιφέρεια αφού οι μη απαντήσεις θα μειώσουν το τελικό μέγεθος δείγματος, λόγω μη αντικαταστάσεων των νοικοκυριών σε περίπτωση άρνησης ή απουσίας τους. Αξίζει τέλος να σημειωθεί ότι κάθε χρόνο την ΕΕΔ συνοδεύουν ειδικές επικεντρωμένου στόχου έρευνες (ανάπτυξη και διενέργεια modules με επικεντρωμένο στόχο). Για τα επόμενα έτη οι έρευνες αυτές θα αφορούν την φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων (2005), τη μετάβαση από την απασχόληση στη σύνταξη (2006), τα εργατικά ατυχήματα και συνθήκες υγείας στο χώρο εργασίας (2007) και την απασχόληση των μεταναστών (2008).

Ο ορισμός του ανέργου στην ΕΕΔ στηρίζεται στον ορισμό του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας των Ηνωμένων Εθνών (ILO). Συγκεκριμένα, ο ερωτώμενος χαρακτηρίζεται ως άνεργος εφόσον είναι ηλικίας 15–74 ετών και δεν είναι απασχολούμενος (σύμφωνα με τον πιο κάτω ορισμό), ήταν άμεσα διαθέσιμος για εργασία και είτε αναζητούσε ενεργά εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες (αναφέρει τις συγκεκριμένες ενέργειες που έκανε για το σκοπό αυτό) είτε έχει βρει εργασία, την οποία θα αναλάβει μέσα στους επόμενους τρεις μήνες. Απασχολούμενα θεωρούνται τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος είτε εργάστηκαν στην οικογενειακή επιχείρηση είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά.

Κατά την έρευνα εφαρμόστηκε η δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία με πρωτογενή μονάδα έρευνας την επιφάνεια και τελική μονάδα έρευνας το νοικοκυριό. Πρώτο κριτήριο στρωμάτωσης του ερευνώμενου πληθυσμού είναι η γεωγραφική διαίρεση της Χώρας. Σε κάθε Νομό, η στρωμάτωση των νοικοκυριών πραγματοποιήθηκε κατανέμοντας τα Δημοτικά και Κοινοτικά Διαμερίσματα στα οποία ανήκουν ανάλογα με το βαθμό αστικότητας (αστικές, ημιαστικές και αγροτικές περιοχές). Εκτός των Πολεοδομικών Συγκροτημάτων των δύο Μεγάλων Πόλεων (Περιφέρεια Πρωτεύουσας και Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης), η στρωμάτωση κατά βαθμό αστικότητας έγινε ως εξής:

Αστικές	Στρώμα	1	Πολεοδομικά συγκροτήματα και Δήμοι με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους
Ημιαστικές	Στρώμα	2	Δημοτικά και Κοινοτικά Διαμερίσματα με πληθυσμό 2.000–9.999 κατοίκους *
Αγροτικές	Στρώμα	3	Κοινοτικά Διαμερίσματα με πληθυσμό μέχρι 1.999 κατοίκους *

* Διευκρίνιση: Δημοτικά και Κοινοτικά Διαμερίσματα των οποίων ο πολυπληθέστερος οικισμός αποτελείται από τον αναγραφόμενο πληθυσμό στα παραπάνω στρώματα.

Η Περιφέρεια Πρωτεύουσας χωρίστηκε σε 31 στρώματα ίσου περίπου μεγέθους (ίσος αριθμός νοικοκυριών) με βάση τους καταλόγους πλαισίου με τα οικοδομικά τετράγωνα των Δήμων και λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικοοικονομικά

κριτήρια. Όμοια το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης χωρίστηκε σε 9 ίσου μεγέθους στρώματα. Τα Πολεοδομικά Συγκροτήματα των δύο Μεγάλων Πόλεων αποτελούν το 40% του συνολικού πληθυσμού και κατέχουν ακόμα υψηλότερο ποσοστό σε κάποιες κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές.

1. Η πορεία της απασχόλησης και της ανεργίας στην Ελλάδα

1.1. Η ανεργία στην Ελλάδα μέχρι το 2000 – ιστορική αναδρομή

Από τη δεκαετία του 1960 και μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1970 η ανεργία δεν αποτελούσε σημαντικό πρόβλημα για τις περισσότερες οικονομίες του κόσμου. Από το σημείο όμως εκείνο και έπειτα, η πορεία της ήταν ανοδική και έπληξε τόσο τις χώρες της Ευρώπης όσο και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και την Ιαπωνία.

Η εξέλιξη της ανεργίας από τη δεκαετία του 1980 σημείωσε άνοδο στο σύνολο του ελλαδικού χώρου, σε αντίθεση με τις δεκαετίες του 1960 και 1970, οι οποίες χαρακτηρίζονταν από χαμηλά ποσοστά ανεργίας. Συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας, το οποίο ήταν κατά τη δεκαετία του 1960 και 1970 κατά μέσο όρο 3,8%, ανέβηκε στο 8% τη δεκαετία του 1980 και στο 10% τη δεκαετία του 1990. Εκείνη την περίοδο, η Ελλάδα σημείωσε πολύ χαμηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, γεγονός το οποίο συνδέεται άμεσα με τα υψηλά επίπεδα ανεργίας. Η αύξηση της ανεργίας την περίοδο εκείνη σχετιζόταν τόσο με μακροοικονομικές πολιτικές που ασκήθηκαν, όσο και με εξωγενείς παράγοντες που επηρέασαν την αγορά εργασίας.

Όσον αφορά στα αίτια της ανεργίας τη δεκαετία του 1980, παραπέμπουμε στο Ν. Απέργη, ο οποίος υποστηρίζει ότι από το 1980 κι έπειτα η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά πληθωρισμού και απουσία επενδύσεων (Απέργης, 2005). Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας είχαν σαν αποτέλεσμα η αγορά εργασίας να παρουσιάζει ανισορροπία με αποτέλεσμα την αύξηση του ποσοστού ανεργίας. Μάλιστα από το 1980 κι έπειτα η ελληνική οικονομία παρουσίασε σημαντική μείωση στην παραγωγικότητα της εργασίας, κυρίως λόγω της αύξησης του ποσοστού συμμετοχής στο δημόσιο τομέα η οποία συνοδευόταν από μία μικρή μόνο αύξηση στον ιδιωτικό τομέα (Απέργης και Ζήκος, 2005).

Σύμφωνα με τους Δημόπουλο, Καπόπουλο, Λαζαρέτο και Προδρομίδη (1998), η πορεία της ανεργίας τη δεκαετία του 1980 είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων παραγόντων που επηρέασαν την ελληνική αγορά εργασίας. Οι πιο σημαντικοί είναι οι εξής:

- Οι αλλαγές που σημειώθηκαν στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, η πίεση που ασκήθηκε από τις εργατικές ενώσεις για την αύξηση των πραγματικών μισθών είχε σαν αποτέλεσμα τη διατήρηση της ανεργίας σε υψηλά επίπεδα. Η αγορά εργασίας δε λειτουργεί με αποτελεσματικό τρόπο και δεν χαρακτηρίζεται από ευκαμψία στις μεταβαλλόμενες συνθήκες προσφοράς και ζήτησης, με αποτέλεσμα το επίπεδο το μισθών που διαμορφώθηκε την περίοδο εκείνη να μην είναι συμβατό με το μισθό ισορροπίας της αγοράς εργασίας. Συνέπεια αυτού ήταν η διατήρηση της ανεργίας σε επίπεδα ιδιαίτερα υψηλά, φαινόμενο το οποίο είναι γνωστό ως το «φαινόμενο της υστέρησης».
- Τα επιδόματα ανεργίας της περιόδου εκείνης αυξήθηκαν σημαντικά σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η αύξηση του χρονικού διαστήματος που κάποιος παρέμενε στην ανεργία, επωφελούμενος από τα επιδόματα αυτά.
- Οι πετρελαϊκές κρίσεις του 1973 και 1979. Οι εν λόγω κρίσεις συνέβαλαν στην αύξηση της ανεργίας παγκοσμίως (συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας), λόγω χειροτέρευσης των όρων του εμπορίου.
- Οι κυβερνητικές πολιτικές που υιοθετήθηκαν τη δεκαετία του 1990 για την ένταξη της χώρας στην Ενιαία Νομισματική Ένωση.

Από το 1984 έως και το 1999 η πορεία της ανεργίας στην Ελλάδα ήταν σε γενικές γραμμές ανοδική. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού, την περίοδο αυτή παρατηρήθηκε αύξηση της απασχόλησης κατά 415.000 άτομα, η οποία όμως συνοδεύτηκε από μία ακόμα μεγαλύτερη αύξηση του εργατικού δυναμικού κατά 580.000 άτομα. Το γεγονός αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας την περίοδο εκείνη από 8,14% το 1984 στο 12,10% το 1999. Μάλιστα, με βάση την εναρμόνιση των στοιχείων που πραγματοποιεί η Eurostat, το ποσοστό ανεργίας στη Ελλάδα το 1998 υπερέβη για πρώτη φορά το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 ήταν από τα χαμηλότερα μεταξύ των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης να σημειωθεί ότι πλην από το έτος 2002 διατηρείται περίπου σταθερή η διαφορά των δύο ποσοστών, καθώς η ανεργία στην Ελλάδα μειώνεται παράλληλα με την ευρωπαϊκή.

Την ίδια περίοδο παρατηρήθηκαν και αλλαγές στη σύνθεση του εργατικού δυναμικού, όπως ήταν η αύξηση της απασχόλησης των γυναικών και των μισθωτών, και η μείωση της απασχόλησης των αυτοαπασχολούμενων και των απασχολούμενων στη γεωργία (με εξαίρεση την περιφέρεια της Αττικής). Βέβαια πρέπει να σημειωθεί ότι παρόλη την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών στη χώρα, το ποσοστό των γυναικών στην απασχόληση (ο λόγος των απασχολούμενων γυναικών προς τον αριθμό των απασχολούμενων) υπολείπεται σημαντικά των αντρών. Η Ελλάδα μάλιστα θεωρείται από τις πρώτες στην Ευρώπη στη διαφορά ποσοστών μεταξύ αντρικής και γυναικείας απασχόλησης και παρόλη τη διείσδυση του γυναικείου φύλου στην αγορά εργασίας, το χάσμα μεταξύ γυναικείας και ανδρικής ανεργίας παραμένει σχετικά σταθερό.

1.2. Η εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα μετά το 2000

1.2.1. Η ανεργία πριν την οικονομική κρίση (2000 – 2008)

Την 1 Ιανουαρίου 2001 η Ελλάδα εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ σύμφωνα με απόφαση του Συμβουλίου Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ECOFIN) στο πλαίσιο της Συνόδου Κορυφής που πραγματοποιήθηκε στην Πορτογαλία στις 19 και 20 Ιουνίου 2000. Από την περίοδο εκείνη κι ύστερα εγκαινιάζεται μία νέα περίοδος για την αγορά εργασίας στη χώρα, αφού για πρώτη φορά διακόπτεται η μακροχρόνια άνοδος του εργατικού δυναμικού. Να σημειωθεί ότι μέχρι το 1998, υπήρχε μία συνεχής άνοδος του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα, η οποία οφειλόταν στην ταχεία αύξηση του εργατικού δυναμικού.

Το 2000 το ποσοστό ανεργίας αρχίζει να μειώνεται σταδιακά, μείωση η οποία αποδίδεται κυρίως στη μείωση του εργατικού δυναμικού της χώρας. Η μείωση αυτή, που είναι η πρώτη σημαντική μείωση της ανεργίας στην Ελλάδα, έρχεται σε αντίθεση με την ελαφρά άνοδο του ποσοστού ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου η στασιμότητα της οικονομικής δραστηριότητας αδυνατεί να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας (INE-ΓΣΕΕ, ετήσια έκθεση 2003). Το 2004 αποτελεί το μόνο έτος της

περιόδου όπου η ανεργία αυξάνεται και πάλι (από 9,7% το 2003 σε 10,5% το 2004), αύξηση η οποία οφείλεται στην αύξηση της προσφοράς εργασίας του εν λόγω έτους η οποία οδήγησε σε αύξηση του εργατικού δυναμικού.

Το 2008, σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, το ποσοστό ανεργίας συνέχισε να μειώνεται και διαμορφώθηκε στο 7,6% του εργατικού δυναμικού της χώρας. Η διατήρηση του ποσοστού ανεργίας σε μονοψήφιο ποσοστό και η σταδιακή μείωσή του μετά το 2004 οφείλεται κυρίως στη μείωση του αριθμού των ανέργων νέων ηλικίας 15-29 ετών και των μακροχρόνια ανέργων. Κατά το 2008, συνεχίστηκε η πτώση του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα, καθώς οι επιπτώσεις της επερχόμενης οικονομικής κρίσης δεν είχαν επηρεάσει ακόμα την απασχόληση και την ανεργία στη χώρα.

1.2.2. Η ανεργία μετά την οικονομική κρίση (2009 - 2011)

Από το έτος 2009 οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης άρχισαν να γίνονται πλέον αισθητές στην ελληνική αγορά εργασίας. Μετά από την συνεχή πτώση εννέα συναπτόν ετών (2000-2009) από το 12,1% στο 7,6%, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε το 2009 από το 7,6% στο 9,5%.

Η μείωση της ανεργίας στην διάρκεια των ετών αυτών στην Ελλάδα, ανήλθε συνολικά σε 3 εκατοστιαίες μονάδες και προήλθε κυρίως από την μείωση του αριθμού των νέων ανέργων 15-29 ετών, των μακροχρόνιων και των νεο-εισερχόμενων ανέργων. Η μεταστροφή του 2009 κινήθηκε στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση, της αύξησης της ανεργίας των εν λόγω ομάδων. Η αύξηση αυτή συνεχίστηκε με ραγδαίους ρυθμούς μέχρι και το 2011, όπου το ποσοστό ανεργίας άγγιξε το 17,7% (Γ τρίμηνο 2011).

Η επιδείνωση της ανεργίας κατά τα έτη 2009-2011 προήλθε αρχικά από τη μείωση της απασχόλησης κατά 5,8% . Αξίζει να σημειωθεί ότι οι μεταβολές του αριθμού των απασχολούμενων στην Ελλάδα ακολουθούσαν ανοδική τάση από το 1992 μέχρι και το 2008, με αποτέλεσμα για το σύνολο της περιόδου να ανέρχονται σωρευτικά σε 24%. Οι ρυθμοί αύξησης της απασχόλησης επιβραδύνθηκαν μετά τους

Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, αλλά παρέμειναν θετικοί για τα επόμενα τέσσερα έτη (INE- ΓΣΕΕ, ετήσια έκθεση 2010).

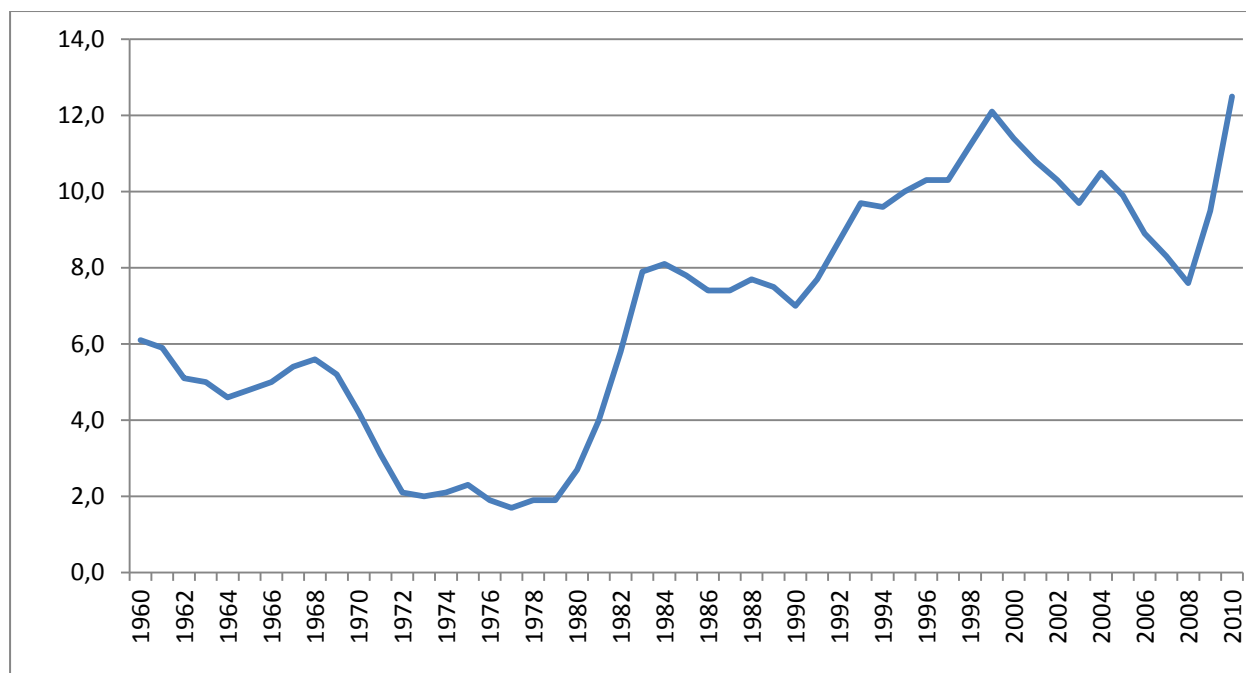
Βέβαια, η αύξηση της ανεργίας κατά τα έτη 2009-2011 δεν προέρχεται μόνον από την μείωση της απασχόλησης αλλά και από την αύξηση του εργατικού δυναμικού κατά 2,4% (περίπου 120.000 άτομα). Κατά το 2005-2008, οι αυξήσεις του εργατικού δυναμικού ήταν σημαντικά μειωμένες έναντι των αυξήσεων της απασχόλησης. Αυτό αποτελούσε σημαντική διαφορά έναντι της προηγούμενης περιόδου (1983-2004), όταν οι αυξήσεις της απασχόλησης συνοδεύονταν από σχεδόν ισόποσες αυξήσεις του εργατικού δυναμικού (όταν δηλαδή οι ευκαιρίες απασχόλησης λειτουργούσαν ως ισχυρό κίνητρο για την είσοδο στην αγορά εργασίας σημαντικών εργασιακών εφεδρειών, κυρίως γυναικών).

Όσον αφορά στη διαμόρφωση της ανεργίας κατά φύλλο τη συγκεκριμένη περίοδο, οι άνεργες γυναίκες συνεχίζουν να είναι περισσότερες από τους άνεργους άνδρες αλλά η ψαλίδα κλείνει διαχρονικά. Για παράδειγμα, ενώ το τρίτο τρίμηνο του 2008 είχαμε 80.900 περισσότερες άνεργες γυναίκες, το τρίτο τρίμηνο του 2011 έχουμε μόλις 19.100 περισσότερες άνεργες γυναίκες. Επομένως, η οικονομική κρίση επιδρά αρνητικά και στα δύο φύλα, όμως η επίδραση αυτή είναι ισχυρότερη στους άνδρες, καθώς ο αριθμός των ανέργων έχει τριπλασιαστεί σε σύγκριση με το Γ τρίμηνο του 2008, ενώ των γυναικών έχει διπλασιαστεί.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ποσοστό ανεργίας πρόκειται να παραμείνει αμετάβλητο κατά το 2012. Από την άλλη, οι εκτιμήσεις του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, είναι πιο απαισιόδοξες θεωρώντας ότι το ποσοστό ανεργίας, αφού έχει υπερβεί το υψηλότερο σημείο της μεταπολιτευτικής περιόδου (12,1% το 1999), θα πλησιάσει στα υψηλότερα μεταπολεμικά επίπεδα.

Στο διάγραμμα 1.1. μπορούμε να δούμε την πορεία της ανεργίας στην Ελλάδα από το 1960 έως το 2011. Το διάγραμμα μπορεί να χωριστεί νοητά σε 4 τμήματα. Το πρώτο ξεκινάει από το έτος 1960 και τελειώνει το 1980, όπου και η πορεία της ανεργίας είναι καθοδική και το ποσοστό ανεργίας σε χαμηλά επίπεδα. Έπειτα από το 1980 και μέχρι το 2000 το ποσοστό ανεργίας βαίνει αυξανόμενο. Από το σημείο εκείνο κι έπειτα το ποσοστό μειώνεται μέχρι και το έτος 2008, οπότε και αυξάνεται κατακόρυφα μέχρι και σήμερα.

Διάγραμμα 1.1. Το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα από το 1960 έως το 2011.

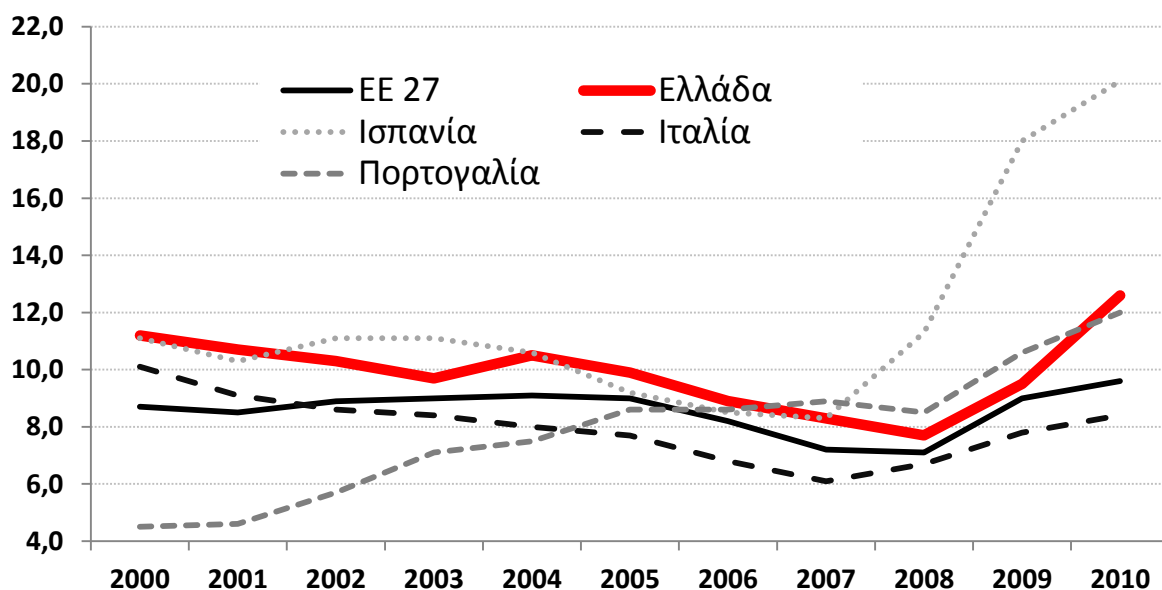

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

1.3. Η πορεία της ανεργίας στις χώρες της Μεσογείου

Είναι ιδιαίτερα χρήσιμο να γίνει μία συγκριτική ανάλυση της κατάστασης της ανεργίας που επικρατεί στην Ελλάδα, με την αντίστοιχη των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών. Για λόγους απλουστευτικούς, θα αναφερθούμε μόνο στις μεσογειακές χώρες με τις οποίες η Ελλάδα εμφανίζει κοινά μορφολογικά και κλιματολογικά χαρακτηριστικά. Συγκεκριμένα στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε στην πορεία της ανεργίας στην Ιταλία, την Ισπανία και την Πορτογαλία κατά τα έτη 2001-2011. Σύμφωνα με τη βάση στατιστικών δεδομένων της Eurostat, η ανεργία στις εν λόγω χώρες έχει διαμορφωθεί όπως φαίνεται στο διάγραμμα 1.2.

Διάγραμμα 1.2. Ποσοστό ανεργίας στις χώρες Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία και Πορτογαλία για τα έτη 2001 - 2011

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία Eurostat (online data code: une_rt_a)

Από το παραπάνω διάγραμμα μπορούμε να εξάγουμε τα εξής συμπεράσματα:

- Η πορεία της ανεργίας στην Ιταλία ακολουθεί σε γενικές γραμμές την ίδια πορεία με την ανεργία στην Ελλάδα, με ποσοστά μικρότερα κατά 2 εκατοστιαίες μονάδες προσεγγιστικά. Οι δύο χώρες από το 2000 παρουσιάζουν ποσοστά ανεργίας τα οποία ακολουθούν καθοδική πορεία μέχρι το 2008-2009 (με εξαίρεση το έτος 2004 για την

Ελλάδα). Από το σημείο εκείνο κι έπειτα (2008 για την Ιταλία, 2009 για την Ελλάδα), η πορεία της ανεργίας και για τις δύο χώρες είναι ανοδική.

- Το ποσοστό ανεργίας για την Πορτογαλία ακολουθεί μία διαφορετική πορεία από την Ελλάδα και την Ιταλία. Ξεκινώντας με ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά ανεργίας το (4,5% το 2000), η Πορτογαλία παρουσιάζει μία συνεχώς αυξανόμενη τάση στο ποσοστό ανεργίας της. Με εξαίρεση το 2008, η ανεργία στη χώρα διαρκώς αυξάνεται μέχρι το 2011 κατά 10 περίπου εκατοστιαίες μονάδες (14% το Γ τρίμηνο του 2011).
- Η ανεργία στην Ισπανία παρουσιάζει διαχρονικά διακυμάνσεις. Ξεκινώντας το 2000 με επίπεδο ανεργίας σχεδόν ίδιο με το αντίστοιχο της Ελλάδας (11,2% στην Ελλάδα, 11,1% στην Ισπανία), η ανεργία στη χώρα αρχικά μειώνεται στο 10,3% το 2001. Από το 2001 μέχρι το 2003 το ποσοστό ανεργίας αυξάνεται και σταθεροποιείται στο 11,1%, ενώ από το 2004 και μέχρι το 2007 μειώνεται συνεχώς. Από το 2007 και μέχρι το 2011 το ποσοστό ανεργίας στην Ισπανία αυξάνεται κατακόρυφα και σχεδόν διπλασιάζεται (από το 11,3% το 2008 στο 21,5% το Γ τρίμηνο του 2011).
- Το ποσοστό ανεργίας στην Ευρώπη των 27 ακολουθεί πορεία ανάλογη με την αντίστοιχη της Ελλάδας και της Ιταλίας, με ποσοστό που κυμαίνεται ανάμεσα στα ποσοστά των δύο αυτών χωρών. Η σημαντική διαφορά έγκειται στο ποσοστό ανεργίας κατά το 2000, όπου για την Ευρώπη των 27 ήταν αισθητά χαμηλότερο από το αντίστοιχο της Ελλάδας και της Ιταλίας, και στο ρυθμό αύξησης του ποσοστού ανεργίας από το 2009 κι έπειτα.

Σύμφωνα με τις παραπάνω παρατηρήσεις, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τις μεσογειακές χώρες δυσμενέστερα από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές, όσον αφορά στο ποσοστό ανεργίας. Ο ρυθμός αύξησης του ποσοστού για τις εν λόγω χώρες είναι μεγαλύτερος από ότι ο ρυθμός αύξησης του ποσοστού στην Ευρώπη του 27.

Εκτός από τα αριθμητικά δεδομένα, ανησυχητικά είναι και τα στοιχεία που αφορούν στην ποιοτική διαμόρφωση των ανέργων στις χώρες της μεσογείου.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat για το 2010, η ανεργία των γυναικών στις χώρες αυτές είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη στους άντρες, ενώ το ποσοστό των δύο ομάδων στην Ευρώπη των 27 είναι σχεδόν το ίδιο (9,6% ανεργία στις γυναίκες έναντι 9,7% στους άντρες). Οι μεσογειακές χώρες, λοιπόν, παρουσιάζουν αισθητά υψηλά ποσοστά ανεργίας στις γυναίκες.

Όσον αφορά στην ανεργία των νέων μέχρι 25 ετών, σε όλη την επικράτεια της Ευρώπης των 27 το ποσοστό είναι αυξημένο (20,9% το 2010 έναντι 8,3% στην ηλικιακή ομάδα 25-74). Και σε αυτή την περίπτωση οι χώρες της Μεσογείου είναι σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με το μέσο ποσοστό της Ευρώπης, αφού το ποσοστό ανεργίας των νέων ξεπερνάει το μέσο ποσοστό της Ευρώπης των 27.

Τέλος, σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των ανέργων, οι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED levels 5 and 6) έχουν σε όλες τις χώρες της Ευρώπης (συμπεριλαμβανομένων των μεσογειακών), επίπεδα ανεργίας χαμηλότερα από τα αντίστοιχα της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Και σε αυτόν τον τομέα, όμως, οι χώρες που εξετάζουμε είναι σε δυσμενέστερη θέση, καθώς το ποσοστό ανεργίας των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ξεπερνάει το αντίστοιχο μέσο ποσοστό της Ευρώπης των 27.

Όπως παρατηρούμε, οι χώρες της λεκάνης της Μεσογείου, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, πλήττονται από υψηλά επίπεδα ανεργίας σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Για το λόγο αυτό έχουν γίνει κινήσεις για ρύθμιση του ποσοστού ανεργίας και ίδρυση μίας ενιαίας «Μεσογειακής Ένωσης», η οποία θα εξασφαλίσει την προσφορά βοήθειας από την ΕΕ προς τις νότιες χώρες της Μεσογείου.

1.4. Η διάρθρωση της ανεργίας στην Ελλάδα ανά περιφέρεια

Είναι σημαντικό να γίνει μία αναφορά στην εξέλιξη της ανεργίας στις διάφορες περιφέρειες της Ελλάδας, εφόσον τα ποσοστά ανεργίας παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις σε αυτές κυρίως λόγω κοινωνικών και δημογραφικών διαφοροποιήσεων των περιοχών.

Από το 1988 μέχρι και το 2011 η περιφέρεια η οποία κατέχει σταθερά την πρώτη θέση σε ποσοστό ανεργίας είναι η Δυτική Μακεδονία, ενώ η περιφέρεια της Κρήτης έχει την ίδια περίοδο το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας. Σημαντικό ρόλο στη

διαμόρφωση των ποσοστών ανεργίας έχουν οι συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας της κάθε περιφέρειας και οι τομείς απασχόλησης στους οποίους προσανατολίζεται η κάθε περιφέρεια. Έχει παρατηρηθεί ότι περιφέρειες στις οποίες το εργατικό δυναμικό απορροφάται στον τομέα των υπηρεσιών, όπως είναι η περιφέρεια της Κρήτης και των Ιονίων Νήσων, παρουσιάζουν χαμηλά ποσοστά ανεργίας, σε αντίθεση με τις περιφέρειες στις οποίες επικρατεί ο πρωτογενής τομέας, όπως είναι η Θεσσαλία.

Η οικονομική κρίση έπληξε κάθε περιφέρεια σε διαφορετικό βαθμό. Σύμφωνα με τον Πίνακα 1.1. την περίοδο 2008-2011 ο αριθμός των ανέργων σχεδόν τετραπλασιάστηκε στα νησιά του Αιγαίου (Βόρειο και Νότιο) και στην Κρήτη. Αντίθετα, στη Δυτική Μακεδονία οι άνεργοι αυξήθηκαν μόλις κατά 1,8 φορές. Η μοναδική περιφέρεια με μικρότερη αύξηση είναι η Ήπειρος (1,6 φορές). Τέλος, είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό ότι το τρίτο τρίμηνο του 2011 σχεδόν τα 3/4 (74,8%) των νέων ανέργων προέρχονται από την περιφέρεια Αττικής, καθώς πρόκειται για την πολυπληθέστερη περιφέρεια της χώρας, η οποία εμφανίζει σημαντική αύξηση των ανέργων (2,9 φορές) στη διάρκεια της κρίσης (Ι. Χολέζας, ΚΕΠΕ-τεύχος 17, 2012) .

Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης η σύνθεση της παραγωγής παρουσιάζει μεγάλη συγκέντρωση στον πρωτογενή και το δευτερογενή τομέα με υψηλά ποσοστά απασχόλησης στις αγροτικές δραστηριότητες. Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης παρουσιάζει διαχρονικά υψηλά ποσοστά ανεργίας, τα οποία συνδέονται με το χαμηλό ρυθμό ανάπτυξης της περιοχής (σε δείκτη κατά κεφαλήν ΑΕΠ).

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε αυτή την περιφέρεια το ποσοστό ανεργίας κατά την περίοδο 2000-2004 αυξήθηκε κατά 31% όταν την ίδια χρονική στο σύνολο της χώρας είχε σημειωθεί μείωση της τάξης του 14%. Από το 2001 έως το 2010 το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης κυμαίνεται από 8,7% έως 14,2% ενώ το 2011 έφτασε στο 19,7%, ποσοστά τα οποία θεωρούνται από τα πλέον υψηλά σε επίπεδο περιφέρειας.

Ο χαμηλός βαθμός απασχόλησης και το υψηλό ποσοστό ανεργίας της περιφέρειας αποτελούν δηλωτικούς δείκτες των δυσχερειών στην απορρόφηση της

προσφοράς εργασίας που επικρατούν στην Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και γενικότερα στην Βόρεια Ελλάδα (επίπεδο NUTS 1), όπως θα παρουσιαστεί και στην ανάλυση των Περιφερειών Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας. Οι παραπάνω τρεις Περιφέρειες μαζί με την Περιφέρεια της Θεσσαλίας συγκροτούν τη χωρική ενότητα της Βόρειας Ελλάδας.

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας παρουσιάζει σημαντικά μεγάλο ποσοστό απασχόλησης στον τριτογενή τομέα παραγωγής ενώ ο πρωτογενής τομέας αντιστοιχεί σε μικρό ποσοστό του συνόλου της παραγωγής.

Η γενική εικόνα της περιφέρειας είναι ότι τα μεγέθη ανεργία, απασχόληση κατά φύλο, ηλικία κι επίπεδο εκπαίδευσης είναι πολύ κοντά στο μέσο όρο της χώρας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού, η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας τα τελευταία χρόνια δείχνει κάποιες τάσεις αύξησης. Μάλιστα από το έτος 2008, όποτε οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης ήταν πλέον αισθητές στη χώρα, η ανεργία αυξήθηκε κατά 10 περίπου εκατοστιαίες μονάδες (πίνακας 1.1.).

Την περίοδο 2001-2010 η Κεντρική Μακεδονία παρουσιάζει ποσοστά ανεργίας που κυμαίνονται από 8,3% έως 13,5%, ενώ το 2011 το ποσοστό ανεργίας έφτασε το 19,1%.

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας ανήκει στις περιοχές της Ελλάδος που παρουσιάζουν σοβαρό πρόβλημα ανεργίας. Το πρόβλημα αυτό συνδέεται με το γεγονός ότι η μεταβολή του εργατικού δυναμικού της περιοχής είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από αυτή της απασχόλησης. Επίσης, όσον αφορά στην ποιοτική διαμόρφωση του ποσοστού ανεργίας, οι γυναίκες έχουν μικρό μερίδιο στην απασχόληση κι επιπλέον οι ηλικίες 30 – 44 ετών, οι οποίες θεωρούνται οι πλέον παραγωγικές ηλικίες, παρουσιάζουν ποσοστό ανεργίας μεγαλύτερο σε σύγκριση με

τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας. Το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού της περιφέρειας απορροφάται στο δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα.

Το ποσοστό ανεργίας που σημειώνεται στη Δυτική Μακεδονία είναι το μεγαλύτερο σε σύγκριση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της Ελλάδος. Το 2005 φτάνει στο υψηλότερο σημείο 18,5% και στη συνέχεια μειώνεται φτάνοντας το 2009 στο 12,5% παραμένοντας πάντα στην 1η θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας. Από το 2010 το ποσοστό ανεργίας αυξάνεται και πάλι και το 2011 το ποσοστό της περιφέρειας φτάνει το 22,6%.

Περιφέρεια Ηπείρου

Η Περιφέρεια Ηπείρου μαζί με τις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων, Δυτικής Ελλάδας, Στερεάς Ελλάδας και Πελοποννήσου συγκροτούν την χωρική ενότητα της Κεντρικής Ελλάδας (NUTS 1).

Όσον αφορά στη σύνθεση της απασχόλησης, μεγάλη συγκέντρωση εμφανίζεται στον τριτογενή τομέα παραγωγής ο οποίος παρουσιάζει ποσοστό συμμετοχής στην απασχόληση 60,7% το 2004. Η περιφέρεια χαρακτηρίζεται από χαμηλά ποσοστά απασχόλησης των γυναικών, ενώ η ανεργία των νέων είναι σε υψηλά επίπεδα.

Σε γενικές γραμμές η εικόνα που παρουσιάζει η περιφέρεια όσον αφορά στην αγορά εργασίας δεν είναι ικανοποιητική. Ανήκει στις περιφέρειες της Ελλάδας με τα πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας. Μάλιστα την περίοδο 2000-2004 όπου το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας παρουσίασε μείωση κατά 14%, η Περιφέρεια Ηπείρου παρουσίασε αύξηση κατά 1,7%. Πιο συγκεκριμένα, η ανεργία στην Περιφέρεια είναι υψηλότερη για όλα τα έτη σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Το 2001 φτάνει στο υψηλότερο σημείο 12,8% και στη συνέχεια μειώνεται φτάνοντας το 2007 στο 10,0% το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό στη χώρα με 8,3% για το σύνολο της Ελλάδας. Την περίοδο της οικονομικής κρίσης (μετά το 2008), η περιφέρεια της Ηπείρου παρουσίασε ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ανεργίας, τα οποία αγγίζουν το 16,2% το Γ τρίμηνο του 2011.

Περιφέρεια Θεσσαλίας

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας η τομεακή σύνθεση της παραγωγής και της απασχόλησης της εν λόγω περιφέρειας εμφανίζει υψηλά ποσοστά συγκέντρωσης στον πρωτογενή τομέα. Αποτελεί τη Περιφέρεια με το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης της Βόρειας Ελλάδας μετά την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης (γεγονός που συνδέεται με την αυξημένη γεωργική δραστηριότητα που σημειώνεται στην περιφέρεια) και ποσοστό ανεργίας το οποίο συγκλίνει προς το μέσο ποσοστό ανεργίας της Ελλάδος, ενώ μετά το 2003 έχει πέσει κάτω από αυτό.

Κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης (2009 - 2011), το ποσοστό ανεργίας στην περιφέρεια αυξήθηκε κατά 10 περίπου εκατοστιαίες μονάδες. Ενώ το Γ τρίμηνο του 2008 το ποσοστό ανεργίας στη Θεσσαλία διαμορφώθηκε στο 8,9%, το Γ τρίμηνο του 2011 ανέβηκε στο 18,3% (πίνακας 1.1.).

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

Η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων αποτελεί μία από τις περιφέρειες της Ελλάδας που προσανατολίζονται κυρίως στον τριτογενή τομέα και κυρίως στον τουρισμό. Όσον αφορά στην ανεργία, η περιφέρεια είναι μία από τις περιφέρειες της Ελλάδος που παρουσιάζουν σχετικά χαμηλά επίπεδα ανεργίας. Το ποσοστό ανεργίας αν και τα τελευταία έτη παρουσίασε αυξητική τάση, κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες στο σύνολο της χώρας.

Τα χαμηλά ποσοστά ανεργίας αποδίδονται στη διάρθρωση της παραγωγής της περιφέρειας. Παρατηρείται μία σημαντική συγκέντρωση της απασχόλησης στις τουριστικές δραστηριότητες, οι οποίες όμως παρουσιάζουν εποχικότητα με πλεονάζουσα ζήτηση εργασίας κατά τους θερινούς μήνες. Μάλιστα τους θερινούς μήνες παρατηρείται έλλειψη προσωπικού και για το λόγο αυτό προσέρχονται σε αυτά τα νησιά άτομα από άλλες περιφέρειες για την κάλυψη των θέσεων αυτών, ώστε να καλυφθεί η εποχιακή αυτή ζήτηση. Χαρακτηριστική άλλωστε είναι και η διαφορά στο ποσοστό ανεργίας των Ιονίων Νήσων το Γ τρίμηνο κάθε έτους, όποτε λόγω της θερινής περιόδου μειώνεται αισθητά (πχ το 2009 από 14,1% το Α τρίμηνο έπεσε στο 5,1% το Γ τρίμηνο). Διαχρονικά παρατηρείται μία στροφή των Ιονίων Νήσων προς

τον τριτογενή τομέα, ενώ αντίστοιχα έχει μειωθεί η συμμετοχή στους άλλους δύο τομείς της οικονομίας (Eurostat 2001).

Παρατηρείται επίσης στα Ιόνια Νησιά πληθώρα μικρών οικογενειακών εκμεταλλεύσεων σε όλους τους κλάδους της οικονομίας οι οποίες χαρακτηρίζονται από σχετική σταθερότητα στην απασχόληση. Την περίοδο 2001-2010 τα Ιόνια Νησιά παρουσιάζουν ποσοστά ανεργίας που κυμαίνονται από 8,6% έως 14,8%. Η οικονομική κρίση φαίνεται να έπληξε και την περιφέρεια των Ιονίων Νήσων, καθώς το ποσοστό ανεργίας από το 2008 μέχρι το 2011 διπλασιάστηκε. Ενώ το Γ τρίμηνο του 2008 το ποσοστό ανεργίας της περιφέρειας ήταν 4,2%, το Γ τρίμηνο του 2011 διαμορφώθηκε στο 8,4% (πίνακας 1.1.).

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Στην περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού συγκεντρώνεται στον πρωτογενή τομέα, παρουσιάζει όμως χαμηλή ανταγωνιστικότητα λόγω του υψηλού κόστους των προϊόντων και λόγω των αδυναμιών που υπάρχουν στον τομέα διακίνησης και εμπορίας.

Ο δευτερογενής τομέας στην περιφέρεια παρουσιάζει ανάκαμψη τα τελευταία χρόνια κυρίως λόγω της αναδιάρθρωσης της μεταποιητικής βάσης και της μετατόπισης των δραστηριοτήτων προς πιο ανταγωνιστικές και βιώσιμες δραστηριότητες. Όσον αφορά στον τριτογενή τομέα, φαίνεται να παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της περιφέρειας.

Η ανεργία στην περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας παρατηρείται κυρίως στους νέους, ενώ η συμμετοχή των γυναικών στην απασχόληση είναι σε ικανοποιητικά επίπεδα. Μπορούμε επίσης να παρατηρήσουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων στην περιφέρεια διαθέτουν χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, ενώ η ανεργία στο εργατικό δυναμικό με ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης είναι αυξημένη. Όσον αφορά στο ποσοστό ανεργίας, την περίοδο 2001-2010 η Δυτική Ελλάδα παρουσιάζει ποσοστά που κυμαίνονται από 9,4% έως 12,4%. Η οικονομική κρίση έπληξε σημαντικά και την περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, καθώς από 9,5% το Γ τρίμηνο του 2008, το ποσοστό ανεργίας ανέβηκε στο 18,5% το 2011, σημειώνοντας αύξηση 10 εκατοστιαίων μονάδων (πίνακας 1.1.)

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανήκει στις περιφέρειες με τα πλέον υψηλά ποσοστά ανεργίας. Η ανεργία στην περιφέρεια πλήττει κυρίως τις γυναίκες ενώ δεν κάνει διάκριση στην ηλικία και το επίπεδο της εκπαίδευσης.

Όσον αφορά στη σύνθεση της απασχόλησης, στη Στερεά Ελλάδα σημειώνεται αύξηση της απασχόλησης του τριτογενή τομέα και μείωση της απασχόλησης του πρωτογενή. Ο δευτερογενής τομέας κατέχει εξίσου μεγάλα ποσοστά απασχόλησης τα οποία συνδέονται με την ανάπτυξη της βιομηχανικής δραστηριότητας της περιοχής (βιομηχανικές μονάδες επεξεργασίας ορυκτών πόρων, μεταποιητικές μονάδες κ.α.). Επίσης ο τριτογενής τομέας στη συγκεκριμένη περιφέρεια ενισχύεται συνεχώς και ιδιαίτερα στον κλάδο του λιανικού και του χονδρικού εμπορίου.

Όσον αφορά στα ποσοστά ανεργίας, αξίζει να σημειωθεί ότι από το 1988 έως το 1999 η ανεργία σχεδόν διπλασιάστηκε (από 6,87% το 1988 ανέβηκε στο 14,2% το 1999). Την περίοδο 2001-2010 η Στερεά Ελλάδα παρουσιάζει ποσοστά ανεργίας που κυμαίνονται από 8,5% έως 12,8%, ενώ την περίοδο της οικονομικής κρίσης διπλασιάστηκε μέσα σε 3 χρόνια, αγγίζοντας το 19% το Γ τρίμηνο του 2011 (πίνακας 1.1.).

Περιφέρεια Πελοποννήσου

Η περιφέρεια Πελοποννήσου χαρακτηρίζεται ως γεωργική περιοχή με υψηλή συγκέντρωση παραγωγής στον πρωτογενή τομέα. Τα τελευταία χρόνια, βέβαια, παρατηρείται μία μεταστροφή προς το δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα, κυρίως στον τελευταίο. Όσον αφορά στην ανεργία της περιφέρειας, οι κύριες αδυναμίες εντοπίζονται στη μείωση του εργατικού δυναμικού και στη δυσκολία πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας. Επιπλέον αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι έχει αυξηθεί το ποσοστό των ανέργων που χαρακτηρίζονται ως μακροχρόνια άνεργοι.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2000 – 2007 η ανεργία στην Περιφέρεια είναι μικρότερη σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Παίρνει την υψηλότερη τιμή το 2000 με ποσοστό ανεργίας 9,7% και από το 2004 και μετά παρουσιάζει φθίνουσα τάση (8,7% το 2005 και 7,7% το 2006) μέχρι και το 2008. Το 2007 η ανεργία στην Περιφέρεια υποχώρησε στο 7,5% του εργατικού δυναμικού, το 2ο χαμηλότερο ποσοστό στις περιφέρειες, με 8,3% για το σύνολο της Ελλάδας. Την περίοδο 2001-2010 η

Πελοπόννησος παρουσιάζει ποσοστά ανεργίας που κυμαίνονται από 7,2% έως 9,9%, ενώ το 2011 το ποσοστό ανεργίας έφτασε το 14,7% το Γ τρίμηνο (πίνακας 1.1.).

Περιφέρεια Αττικής

Η Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει το ένα τρίτο του πληθυσμού της χώρας με έντονη αυξητική τάση. Το μεγαλύτερο μέρος της δραστηριότητας της Αττικής παρατηρείται στον τριτογενή τομέα, ενώ ο πρωτογενής τομέας καταλαμβάνει ένα πολύ μικρό ποσοστό συμμετοχής. Αξιοσημείωτη είναι και η συμμετοχή των γυναικών στην οικονομική δραστηριότητα της περιφέρειας.

Όσον αφορά στην ανεργία, η Περιφέρεια Αττικής παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά ανεργίας τα οποία πλησιάζουν στο μέσο όρο της χώρας. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η Αττική είναι από τις ελάχιστες περιπτώσεις όπου η ανεργία στο τέλος της περιόδου βρίσκεται σε μικρότερο ποσοστό σε σύγκριση με την αρχή της περιόδου. Την περίοδο 2000 – 2008 η ανεργία στην Περιφέρεια παρουσιάζει φθίνουσα τάση. Παίρνει την υψηλότερη τιμή το 2000 με ποσοστό ανεργίας 12,0%, μοναδική χρονιά που το ποσοστό ανεργίας της περιφέρειας ήταν μεγαλύτερο από της χώρας ενώ το 2008 η ανεργία στην Περιφέρεια υποχώρησε οριακά στο 6,4% του εργατικού δυναμικού. Από το 2008, όμως, και μέχρι το 2011, η ανεργία στην Αττική αυξάνεται κατακόρυφα. Συγκεκριμένα, από 6,4% το Γ τρίμηνο του 2008, ανέβηκε στο 18,4% το Γ τρίμηνο του 2011 (πίνακας 1.1.).

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

Η Περιφέρεια Βορείου μαζί με τις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης συγκροτούν την χωρική ενότητα των Νήσων (NUTS 1). Σαν περιφέρεια παρουσιάζει αρκετές ιδιομορφίες όσον αφορά στην εξέλιξη της ανεργίας και τα γενικότερα δημογραφικά χαρακτηριστικά. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση της παραγωγής βρίσκεται στον τριτογενή τομέα.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου είναι η περιφέρεια με τη μικρότερη συμμετοχή του πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό και με τη μικρότερη συμμετοχή των γυναικών στην απασχόληση. Επίσης παρατηρείται μεγάλη διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά στη μεταβολή της ανεργίας και μείωση του εργατικού δυναμικού της ανώτατης εκπαίδευσης. Παρόλα

αυτά, η ανεργία πλήττει κυρίως τα άτομα που ανήκουν στη βαθμίδα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Την περίοδο 2000 – 2007 η ανεργία στην Περιφέρεια παρουσιάζει σχετικές διακυμάνσεις με ελαφρά αυξητική τάση. Από το 2000 έως το 2004 το ποσοστό ανεργίας ήταν χαμηλότερο από το ποσοστό ανεργίας της χώρας ενώ από 2005 και 2006 η ανεργία στην περιφέρεια ήταν μεγαλύτερη από την ανεργία της χώρας. Παίρνει την υψηλότερη τιμή το 2002 με ποσοστό ανεργίας 9,8%. Το 2008 η ανεργία στην Περιφέρεια υποχώρησε στο 4,5% του εργατικού δυναμικού, από 7,9% που ήταν το 2007, παίρνοντας το χαμηλότερο ποσοστό της από το 2000 . Από το 2008 κι έπειτα, το ποσοστό ανεργίας της περιφέρειας αυξάνεται κατακόρυφα, αγγίζοντας το 13,9% το Γ τρίμηνο του 2011 (πίνακας 1.1.).

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

Για την περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά που συνδέονται με την ανεργία είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Την περίοδο 1988-1997 η περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου παρουσίασε τη μεγαλύτερη θετική μεταβολή της απασχόλησης σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. Παρόλα αυτά, αρνητικά είναι τα στοιχεία που αφορούν στην απασχόληση των γυναικών ενώ παράλληλα το επίπεδο εκπαίδευσης των απασχολούμενων είναι αρκετά χαμηλό. Ο τριτογενής τομέας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης (λόγω των τουριστικών δραστηριοτήτων), ακολουθεί ο δευτερογενής τομέας και τέλος ο πρωτογενής με μεγάλη διαφορά.

Όπως και στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, τα ποσοστά ανεργίας του Γ τριμήνου κάθε έτους είναι αισθητά μειωμένα σε σχέση με τα υπόλοιπα τρίμηνα, γεγονός που οφείλεται στις θερινές τουριστικές δραστηριότητες της περιφέρειας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το έτος 2008, όπου το ποσοστό ανεργίας στην περιφέρεια από 15,5% το Α τρίμηνο, διαμορφώθηκε στο 2,9% το Γ τρίμηνο του έτους.

Από το 2008 και μέχρι το 2011 το ποσοστό ανεργίας στην περιφέρεια σημείωσε σημαντική αύξηση. Όπως μπορούμε να δούμε στον πίνακα 1, από 2,9% το Γ τρίμηνο του 2008 το ποσοστό ανεργίας στο Νότιο Αιγαίο ανέβηκε στο 10,4% το Γ τρίμηνο του 2011, σημειώνοντας αύξηση 8 περίπου εκατοστιαίων μονάδων.

Περιφέρεια Κρήτης

Η περιφέρεια της Κρήτης παρουσιάζει την καλύτερη εικόνα όσον αφορά στη διάρθρωση της ανεργίας ανάμεσα στις 13 περιφέρειες. Το διάστημα 1988-2003 παρουσιάζει μέσο όρο ανεργίας 4,84% και κατατάσσεται ως η περιφέρεια με τη μικρότερη ανεργία στην Ελλάδα.

Τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά που συνδέονται με την ανεργία στην Κρήτη είναι ενθαρρυντικά. Πρώτον, αποτελεί την περιφέρεια με τη μεγαλύτερη συμμετοχή του πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό. Επίσης το ποσοστό των γυναικών στην απασχόληση είναι το μεγαλύτερο συγκριτικά με τις υπόλοιπες περιφέρειες. Το αρνητικό στοιχείο που παρατηρείται είναι ότι το επίπεδο εκπαίδευσης των απασχολουμένων δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό.

Η απασχόληση στην Κρήτη συγκεντρώνεται κυρίως στον τριτογενή τομέα με μικρότερα ποσοστά συμμετοχής στον δευτερογενή και τον πρωτογενή τομέα παραγωγής. Όσον αφορά στην εξέλιξη της ανεργίας η Περιφέρεια Κρήτης την περίοδο 2001-2010 παρουσιάζει ποσοστά ανεργίας που κυμαίνονται από 5,3% έως 11,7%. Την περίοδο της οικονομικής κρίσης (2009 – 2011), η ανεργία στην Κρήτη αυξήθηκε κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες. Συγκεκριμένα, ενώ το Γ τρίμηνο του 2008 το ποσοστό ανεργίας της περιφέρειας ήταν 4,2%, το Γ τρίμηνο του 2011 διαμορφώθηκε στο 14,6% (πίνακας 1.1).

Πίνακας 1.1. Η περιφερειακή διάσταση της ανεργίας (%)

	Ποσοστό ανεργίας (%)			Άνεργοι (σε χιλ.)	
	2008γ	2011β	2011γ	2008γ	2011γ
Ανατ. Μακεδονία και Θράκη	8,0	20,7	19,7	20,5	51,3
Κεντρική Μακεδονία	8,2	18,8	19,1	68,2	158,6
Δυτική Μακεδονία	12,5	23,1	22,2	15,4	27,0
Ήπειρος	10,0	16,1	16,2	15,1	24,6
Θεσσαλία	8,9	15,4	18,3	28,5	57,4
Ιόνια Νησιά	4,2	14,1	8,4	4,5	9,0
Δυτική Ελλάδα	9,5	16,1	18,5	29,6	58,3
Στερεά Ελλάδα	8,2	16,9	19,0	20,0	46,2
Αττική	6,4	15,6	18,4	117,1	341,5
Πελοπόννησος	6,5	13,1	14,7	17,9	38,0
Βόρειο Αιγαίο	3,7	14,2	13,9	2,8	11,0
Νότιο Αιγαίο	2,9	13,6	10,4	4,0	14,3
Κρήτη	4,2	13,4	14,6	11,7	40,9

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ., Έρευνες Εργατικού Δυναμικού

1.5. Η πορεία της απασχόλησης στην Ελλάδα

Από το 1960 μέχρι και το 2011 η απασχόληση στην Ελλάδα έχει σημειώσει αρκετές διακυμάνσεις . Μία γενική εικόνα της απασχόλησης στην Ελλάδα μας δίνει το διάγραμμα 3. Με βάση το διάγραμμα 3 μπορούμε να χωρίσουμε τη χρονική περίοδο 1960-2011 στην Ελλάδα σε 5 υποπεριόδους:

- Η πρώτη υποπερίοδος είναι η δεκαετία 1960 – 1970. Τη δεκαετία αυτή η απασχόληση ακολουθεί φθίνουσα πορεία, με εξαίρεση το έτος 1961. Η συνολική απασχόληση από 3.384.500 άτομα το 1960 έπεσε στα 3.132.200 άτομα το 1970, σημειώνοντας μείωση 252.300 άτομα. Η μείωση αυτή της απασχόλησης μπορεί να συνδεθεί με τη σημαντική μείωση που είχε γίνει στο εργατικό δυναμικό της χώρας, γεγονός που συνδέεται με την εξωτερική μετανάστευση της δεκαετίας του 1970. Μάλιστα σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (σημερινή ΕΛ.ΣΤΑΤ.), η μετανάστευση της περιόδου 1963 -1970 (εκτός από τα έτη 1967 και 1968) υπερέρχει από την αντίστοιχη φυσική αύξηση του πληθυσμού. Οι χώρες που απορρόφησαν το μεγαλύτερο μέρος των μεταναστών την περίοδο εκείνη, είναι η Δυτική Γερμανία, η Αυστραλία, οι Η.Π.Α. και ο Καναδάς.
- Η δεκαετία 1971 – 1981 αποτελεί τη δεύτερη υποπερίοδο όσον αφορά στην εξέλιξη της απασχόλησης στη χώρα. Τη δεκαετία αυτή η απασχόληση σημείωσε άνοδο 397.100 άτομα, η οποία αντιστοιχεί σε ποσοστό 12,7% . Η άνοδος μπορεί να συνδεθεί με την αύξηση του εργατικού δυναμικού της χώρας, καθώς η εξωτερική μετανάστευση είχε πλέον σταματήσει.
- Η υποπερίοδος από το έτος 1982 και μέχρι και το έτος 1991 χαρακτηρίζεται από διακυμάνσεις στη συνολική απασχόληση στην Ελλάδα, με ανοδική όμως τάση. Τη συγκεκριμένη περίοδο σημειώθηκε αύξηση του εργατικού δυναμικού στη χώρα, αύξηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και μεγέθυνση του δημοσίου τομέα. Στο τέλος της υποπεριόδου σημειώθηκε αύξηση της συνολικής απασχόλησης κατά 103.100 άτομα.
- Από το 1992 μέχρι και το 2008 οι μεταβολές του αριθμού των απασχολούμενων στην Ελλάδα ακολουθούν ανοδική τάση. Όλα σχεδόν τα έτη της υποπεριόδου αυτής, με εξαίρεση το 1997 και το 2001, χαρακτηρίζονταν από αύξηση της συνολικής απασχόλησης. Οι μεταβολές του αριθμού των

απασχολουμένων στην Ελλάδα ακολουθούν ανοδική τάση από το 1992 μέχρι και το 2008, με αποτέλεσμα για το σύνολο της περιόδου να ανέρχονται σωρευτικά σε 20%. Έτσι, ενώ ο αριθμός των απασχολουμένων κατά το 1991 ανερχόταν σε 3,63 εκατομμύρια άτομα, το 2008 είχε φθάσει σε 4,58 εκατομμύρια. Η ελληνική οικονομία δημιούργησε, επομένως, περίπου ένα εκατομμύριο θέσεων εργασίας μέσα στα 17 χρόνια που ακολούθησαν την πτώση της απασχόλησης το 1991 (κατά 2,3%), εξαιτίας της τότε ασκηθείσας πολιτικής. Οι ρυθμοί αύξησης της απασχόλησης επιβραδύνθηκαν μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, αλλά παρέμειναν θετικοί για τα επόμενα τέσσερα έτη (INE – ΓΣΕΕ, ετήσια έκθεση 2010). Η περίοδος αυτή στην ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από αύξηση της μισθωτής απασχόλησης και της μερικής απασχόλησης.

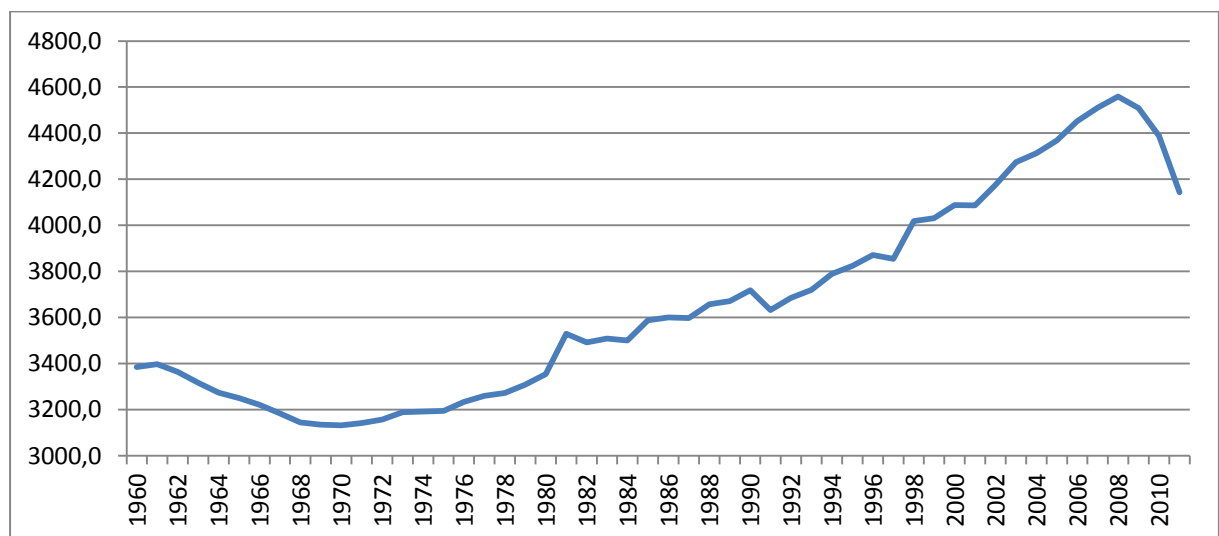
- Η τελευταία υποπερίοδος στην ελληνική αγορά εργασίας όσον αφορά στην απασχόληση είναι από το 2009 και μέχρι το 2011, όποτε και διαθέτουμε τα τελευταία στατιστικά δεδομένα. Στην τελευταία αυτή περίοδο θα γίνει μία εκτενέστερη αναφορά, καθώς η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από αισθητή μείωση της απασχόλησης στην ελληνική αγορά εργασίας, απόρροια της οικονομικής κρίσης.

Η αύξηση της ανεργίας το 2009 προήλθε από την μείωση της απασχόλησης κατά 1,2%. Η μείωση αυτή της απασχόλησης μπορεί να οφείλεται σε δύο βασικούς λόγους. Ο πρώτος είναι η αδυναμία εύρεσης εργασίας λόγω των πολύ υψηλών ποσοστών ανεργίας, καθώς αυτοί που χάνουν τη δουλειά τους αδυνατούν να βρουν νέα, και ο δεύτερος είναι η αποχώρηση από την αγορά εργασίας λόγω συνταξιοδότησης ή αποθάρρυνσης. Ειδικά τα τελευταία τρίμηνα με τις συντονισμένες προσπάθειες μείωσης του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων, μέσω πρόωρης συνταξιοδότησης ή εργασιακής εφεδρείας, και την αβεβαιότητα που προκάλεσε η αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος στο σύνολό του, αναμένεται ασυνήθιστα μεγάλη μείωση του ποσοστού των απασχολουμένων στο σύνολο του πληθυσμού. Επιπλέον, υπάρχει πάντοτε ο κίνδυνος, όταν ένα άτομο παραμένει άνεργο για μεγάλο χρονικό διάστημα, να αποθαρρύνεται και να παύει την αναζήτηση εργασίας, άρα να αποχωρεί από το εργατικό δυναμικό (Ι. Χολέζας, ΚΕΠΕ-τεύχος 17, 2012). Όσον αφορά στην εξέλιξη της απασχόλησης και του εργατικού δυναμικού κατά φύλο και ηλικία μετά το 2008, έχει καταγραφεί

μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης των αντρών σε σχέση με τη μείωση της απασχόλησης των γυναικών. Επιπλέον το Γ τρίμηνο του 2011 η ομάδα 25-29 ετών παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μείωση απασχόλησης και ακολουθεί η ομάδα 20-24 ετών, ενώ μόνο η ομάδα 15-19 ετών εμφάνισε οριακή αύξηση της απασχόλησης.

Τέλος, όσον αφορά στην απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, την περίοδο αυτή οι κλάδοι που πλήττονται περισσότερο είναι οι Κατασκευές, τα Ορυχεία και Λατομεία, η Διαχείριση ακίνητης περιουσίας και η Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού, ενώ και η Μεταποίηση φαίνεται να έχει επηρεαστεί σημαντικά. Σε αντιδιαστολή, οι κλάδοι που έχουν παρουσιάσει θετική μεταβολή της απασχόλησης είναι οι Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας και οι Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων (στοιχεία από σύγκριση Γ τριμήνου 2008 με Γ τρίμηνο 2011). Ωστόσο, δεν θα πρέπει να εξαχθούν βιαστικά συμπεράσματα από τα στοιχεία αυτά, καθώς οι μεταβολές ενός μόνο τριμήνου μπορεί να οφείλονται σε εποχικότητα ή στην επίδραση άλλων πρόσκαιρων παραγόντων.

Διάγραμμα 1.3. Η πορεία της απασχόλησης στην Ελλάδα την περίοδο 1960 – 2011

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ., Έρευνες Εργατικού Δυναμικού

2. Η απασχόληση και η ανεργία ανάλογα με την αστικότητα πριν και μετά την οικονομική κρίση

2.1. Η απασχόληση ανάλογα με την αστικότητα πριν και μετά την οικονομική κρίση

Η οικονομική κρίση επηρέασε σημαντικά την απασχόληση σε όλη τη χώρα. Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την πορεία της απασχόλησης στον αγροτικό χώρο μετά το 2008, και θα γίνει μία συγκριτική ανάλυση με τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας (αστικές, ημιαστικές κλπ.). Η ανάλυση αυτή έχει γίνει βασιζόμενη στο Γ τρίμηνο του 2008 (όποτε τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης δεν είχαν γίνει ακόμα εμφανή στην ελληνική αγορά εργασίας) και στο Γ τρίμηνο του 2011 (όποτε η οικονομική κρίση είχε επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την αγορά εργασίας). Τα δεδομένα προέρχονται από επεξεργασμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

2.1.1. Η απασχόληση πριν και μετά την κρίση

Αρχικά θα γίνει μία σύγκριση στην κατάσταση της απασχόλησης πριν και μετά την οικονομική κρίση. Σύμφωνα με την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά το Γ τρίμηνο του 2008 και το Γ τρίμηνο του 2011, η απασχόληση έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.1. Απασχολούμενοι ανάλογα με το βαθμό αστικότητας του χώρου το 2008

	ΠΕΡΙΦ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗ Σ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕ Σ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛ Ο
ΑΡΡΕΝΕΣ	862.275	240.357	736.089	379.765	572.033	2.790.519
ΘΗΛΕΙΣ	630.583	167.558	466.508	215.579	319.033	1.799.261
ΣΥΝΟΛΟ	1.492.858	407.915	1.202.597	595.344	891.066	4.589.780

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.2. Απασχολούμενοι ανάλογα με το βαθμό αστικότητας του χώρου το 2011

	ΠΕΡΙΦ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΡΡΕΝΕΣ	756.161	180.693	637.212	344.060	519.865	2.437.991
ΘΗΛΕΙΣ	564.300	129.044	417.845	209.665	320.441	1.641.295
ΣΥΝΟΛΟ	1.320.461	309.737	1.055.057	553.725	840.306	4.079.286

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους πίνακες 2.1 και 2.2 εξάγουμε τους πίνακες 2.3 και 2.4.

Πίνακας 2.3. Μεταβολή της απασχόλησης την τριετία 2008 - 2011

	ΠΕΡΙΦ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	-172.398	-98.177	-147.539	-41.620	-50.761	-510.495
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	-12%	-24%	-12%	-7%	-6%	-11%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.4. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση ανάλογα με το φύλο

	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΑΡΡΕΝΕΣ	60,8%	64,2%	59,8%	61,9%
ΘΗΛΕΙΣ	39,2%	35,8%	40,2%	38,1%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τον πίνακα 2.3 παρατηρούμε ότι την τριετία 2008 – 2011 η συνολική απασχόληση έχει υποστεί μείωση σε όλη την Ελλάδα κατά 510.495 άτομα, το οποίο αντιστοιχεί σε ποσοστό μείωσης 11%. Η μεγαλύτερη μείωση έχει καταγραφεί στην περιφέρεια της Θεσσαλονίκης (-24%) και ακολουθούν η περιφέρεια της Πρωτεύουσας (-12%) και οι λοιπές αστικές περιοχές (-12%).

Σε αντίθεση με τα αστικά κέντρα, οι ημιαστικές και οι αγροτικές περιοχές έχουν υποστεί τη μικρότερη ποσοστιαία μείωση της συνολικής τους απασχόλησης. Ειδικά οι αγροτικές περιοχές παρουσιάζουν το μικρότερο ποσοστό μείωσης συγκριτικά με τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας. Από 891.066 απασχολούμενους το Γ τρίμηνο του 2008, η απασχόληση στις αγροτικές περιοχές έπεσε στους 840.306 απασχολούμενους το αντίστοιχο τρίμηνο του 2011 σημειώνοντας μείωση 6%.

Τόσο στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας όσο και στο σύνολο της χώρας, η απασχόληση των γυναικών κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα από των ανδρών τόσο το 2008 όσο και το 2011 (πίνακας 2.4). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στις αγροτικές περιοχές η απασχόληση των γυναικών την τριετία 2008 – 2011 σημείωσε μικρή αύξηση (από 319.033 απασχολούμενες γυναίκες το 2008 σε 320.441 το 2011). Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται μόνο στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας, ενώ στις άλλες περιοχές η απασχόληση τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών παρουσιάζει μείωση. Ωστόσο, ποσοστιαία η συμμετοχή των γυναικών στη συνολική απασχόληση δείχνει να αυξάνεται ενώ των ανδρών μειώνεται, με αποτέλεσμα η «ψαλίδα» μεταξύ των δύο φύλλων στην απασχόληση να κλείνει σταδιακά.

2.1.2. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολουμένων

Το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολουμένων την τριετία 2008 – 2011 έχει διαμορφωθεί όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 2.5. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολούμενων το 2008

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	65.393	13.642	14.539	6.034	956	100.564
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	332.539	99.267	248.283	62.948	45.608	788.645
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν.Επαγ. Εκπαίδευσης	336.138	76.772	210.509	71.002	73.016	767.437
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	488.811	142.923	423.094	202.636	247.953	1.505.417
Απολυτήριο 3- ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	135.397	38.410	122.413	78.938	131.348	506.506
Απολυτήριο Δημοτικού	131.483	35.852	177.115	167.984	369.030	881.464
Μερικές τάξεις Δημοτικού	2.248	373	3.840	2.895	15.637	24.993
Δέν πήγε καθόλου σχολείο	849	676	2.804	2.907	7.519	14.755
Σύνολο	1.492.858	407.915	1.202.597	595.344	891.067	4.589.781

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.6. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολούμενων το 2011

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	88.965	15.545	12.515	3.272	2.365	122.662
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	317.368	76.786	224.484	71.884	51.846	742.368
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν.Επαγ. Εκπαίδευσης	301.862	66.352	199.515	80.980	77.814	726.523
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	406.357	108.631	380.509	195.532	249.302	1.340.331
Απολυτήριο 3- ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	111.021	21.785	103.747	74.450	134.373	445.376
Απολυτήριο Δημοτικού	90.682	20.333	125.805	124.386	311.775	672.981
Μερικές τάξεις Δημοτικού	2.539	306	2.240	1.465	5.588	12.138
Δέν πήγε καθόλου σχολείο	1.666	0	6.243	1.755	7.243	16.907
Σύνολο	1.320.460	309.738	1.055.058	553.724	840.306	4.079.286

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.7. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης

	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	2,2%	0,2%	3%	0,3%
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	17,2%	5,1%	18,2%	6,1%
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν.Επαγ. Εκπαίδευσης	16,7%	8,2%	17,8%	9,3%
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	32,8%	27,8%	32,9%	29,7%
Απολυτήριο 3-ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	11%	14,7%	10,9%	16%
Απολυτήριο Δημοτικού	19,2%	41,4%	16,5%	37,1%
Μερικές τάξεις Δημοτικού	0,6%	1,8%	0,3%	0,6%
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	0,3%	0,8%	0,4%	0,9%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η πρώτη παρατήρηση που μπορεί να γίνει σύμφωνα με τους πίνακες 2.5, 2.6 και 2.7 είναι ότι οι απασχολούμενοι που έχουν στην κατοχή τους διδακτορικό η μεταπτυχιακό τίτλο είναι οι μόνοι που έχουν αυξηθεί αριθμητικά την τριετία 2008 – 2011. Συγκεκριμένα, ενώ το 2008 οι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου αριθμούσαν 100.564 άτομα και αποτελούσαν το 2,2% του συνόλου των απασχολουμένων, το 2011 αριθμούσαν 122.662 άτομα και αποτελούσαν το 3% του συνόλου των απασχολουμένων. Όλες οι υπόλοιπες βαθμίδες εκπαίδευσης έχουν παρουσιάσει αριθμητική μείωση.

Όσον αφορά στην ποσοστιαία συμμετοχή στο σύνολο της απασχόλησης, οι απασχολούμενοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός Τίτλος, Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών, Πτυχίο Ανώτερης Τεχν. Επαγ. Εκπαίδευσης) έχουν παρουσιάσει ποσοστιαία αύξηση την τριετία. Οι υπόλοιπες κατηγορίες, οι οποίες υπάγονται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, την υποχρεωτική εκπαίδευση και την κατηγορία των ατόμων που δεν πήγαν σχολείο, έχουν παρουσιάσει είτε ποσοστιαία μείωση είτε σχετική σταθερότητα στη συμμετοχή στη συνολική απασχόληση.

Εστιάζοντας στο επίπεδο εκπαίδευσης των αγροτικών περιοχών της χώρας, παρατηρούμε ότι αυτό δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό. Συγκεκριμένα, και τα 2 έτη το

μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων έχει δηλώσει ότι κατέχει απολυτήριο δημοτικού. Μάλιστα το ποσοστό των κατόχων απολυτηρίου δημοτικού είναι σχεδόν διπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας, ενώ το ποσοστό των ατόμων που έχουν εκπαιδευτικό επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αισθητά χαμηλότερο από το αντίστοιχο του συνόλου της χώρας. Ωστόσο έχει παρατηρηθεί μικρή αύξηση του ποσοστού αυτού από το Γ τρίμηνο του 2008 έως το Γ τρίμηνο του 2011 στις αγροτικές περιοχές.

Ο αριθμός των απασχολουμένων στις αγροτικές περιοχές της χώρας μειώθηκε κατά 50.761 άτομα από το 2008 έως το 2011 (από 891.067 απασχολούμενοι το 2008 σε 840.306 το 2011). Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός της αύξησης των απασχολουμένων κατόχων Διδακτορικού ή Μεταπτυχιακού Διπλώματος κατά 2,5 φορές περίπου στις αγροτικές περιοχές την τριετία αυτή (από 956 άτομα το 2008 σε 2.365 άτομα το 2011). Αριθμητική αύξηση των απασχολουμένων παρατηρήθηκε επίσης στους αποφοίτους δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αντίθετα, οι απασχολούμενοι οι οποίοι είναι απόφοιτοι υποχρεωτικής εκπαίδευσης αλλά και οι απασχολούμενοι οι οποίοι δεν έχουν πάει σχολείο, έχουν παρουσιάσει μείωση την τριετία της οικονομικής κρίσης. Παρατηρούμε λοιπόν, ότι η μείωση των απασχολουμένων στις αγροτικές περιοχές της χώρας την τριετία 2008 – 2011 έχει προέλθει από τη μείωση των ατόμων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και των ατόμων που δεν έχουν πάει σχολείο. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι η κρίση στις αγροτικές περιοχές έχει οδηγήσει στην αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου των απασχολουμένων. Παρόλα αυτά, το εκπαιδευτικό επίπεδο των αγροτικών περιοχών παραμένει και πάλι χαμηλότερο από ότι στο σύνολο της χώρας.

2.1.3. Η θέση των απασχολουμένων στο επάγγελμα

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η θέση των απασχολουμένων στο επάγγελμα ^{1ης} απασχόλησης την τριετία 2008 – 2011 έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.8. Η θέση των απασχολουμένων στο επάγγελμα το 2008

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣ ΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
Αυτοασχολούμενος με προσωπικό	97.726	37.030	118.537	61.123	79.119	393.535
Αυτοασχολούμενος χωρίς προσωπικό	195.044	60.448	190.865	166.828	344.627	957.812
Μισθωτός	1.168.932	298.423	847.742	314.458	340.380	2.969.935
Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	31.156	12.014	45.452	52.935	126.939	268.496
Σύνολο	1.492.858	407.915	1.202.596	595.344	891.065	4.589.778

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.9. Η θέση των απασχολουμένων στο επάγγελμα το 2011

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣ ΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
Αυτοασχολούμενος με προσωπικό	74.225	19.271	95.840	54.973	68.675	312.984
Αυτοασχολούμενος χωρίς προσωπικό	184.714	53.097	205.293	149.826	346.443	939.373
Μισθωτός	1.038.950	231.898	713.732	308.344	318.410	2.611.334
Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	22.572	5.472	40.193	40.582	106.777	215.596
Σύνολο	1.320.461	309.738	1.055.058	553.725	840.305	4.079.287

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Με βάση τους πίνακες 2.8 και 2.9 εξάγουμε τον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 2.10. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση ανάλογα με τη θέση στο επάγγελμα

	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
Αυτοασχολούμενος με προσωπικό	8,6%	8,9%	7,7%	8,2%
Αυτοασχολούμενος χωρίς προσωπικό	20,9%	38,7%	23%	41,2%
Μισθωτός	64,7%	38,2%	64%	37,9%
Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση	5,8%	14,2%	5,3%	12,7%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Στο σύνολο της χώρας, οι περισσότεροι απασχολούμενοι είναι μισθωτοί σε ποσοστό που αγγίζει το 64%. Όπως φαίνεται στους παραπάνω πίνακες, όλες οι υποκατηγορίες θέσης στο επάγγελμα καταγράφουν αριθμητική μείωση την περίοδο της οικονομικής κρίσης και μόνο οι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό έχουν αυξηθεί σαν ποσοστό στο σύνολο της απασχόλησης. Τα ποσοστά συμμετοχής των αυτοαπασχολούμενων με προσωπικό, των μισθωτών και των βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση στη συνολική απασχόληση καταγράφουν μικρή μείωση.

Στις αγροτικές περιοχές η θέση των απασχολουμένων στο επάγγελμα διαμορφώνεται διαφορετικά. Συγκεκριμένα, στον αγροτικό χώρο οι περισσότεροι απασχολούμενοι δηλώνουν αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό. Επίσης οι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό έχουν αυξηθεί τόσο αριθμητικά, όσο και ποσοστιαία στη συνολική συμμετοχή στην απασχόληση. Οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό, οι μισθωτοί και οι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση έχουν μειωθεί αριθμητικά, ενώ τα ποσοστά συμμετοχής τους στη συνολική απασχόληση παραμένουν σχεδόν σταθερά, καταγράφοντας μικρή μείωση.

2.1.4. Η ηλικιακή διάρθρωση των απασχολουμένων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η ηλικιακή διάρθρωση των απασχολουμένων την τριετία 2008 – 2011 έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.11. Η ηλικιακή διάρθρωση των απασχολουμένων το 2008

Ηλικίες	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
15-19	5.643	3.646	12.059	4.841	12.018	38.207
20-29	269.841	73.727	225.640	98.135	138.547	805.890
30-39	457.199	119.919	361.684	173.419	207.262	1.319.483
40-49	424.661	120.497	334.923	158.529	231.889	1.270.499
50-64	320.794	85.550	253.475	148.882	260.283	1.068.984
65+	14.721	4.576	14.817	11.538	41.066	86.718
Σύνολο	1.492.859	407.915	1.202.598	595.344	891.065	4.589.781

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.12. Η ηλικιακή διάρθρωση των απασχολουμένων το 2011

Ηλικίες	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
15-19	3.395	299	3.843	4.492	8.118	20.147
20-29	192.908	42.013	155.720	85.715	107.342	583.698
30-39	414.296	96.720	316.546	156.356	195.319	1.179.237
40-49	377.322	90.316	324.115	164.714	235.814	1.192.281
50-64	316.605	77.734	244.736	134.004	259.242	1.032.321
65+	15.933	2.656	10.096	8.445	34.471	71.601
Σύνολο	1.320.459	309.738	1.055.056	553.726	840.306	4.079.285

Από τους πίνακες 2.11 και 2.12 έχουμε τον πίνακα 2.13:

Πίνακας 2.13. Ποσοστιαία ηλικιακή διάρθρωση των απασχολουμένων πριν και μετά την κρίση

Ηλικίες	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
15-19	0,8%	1,3%	0,5%	1%
20-29	17,5%	15,5%	14,3%	12,8%
30-39	28,8%	23,3%	28,9%	23,2%
40-49	27,7%	26%	29,2%	28,1%
50-64	23,3%	29,3%	25,3%	30,8%
65+	1,9%	4,6%	1,8%	4,1%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από τους πίνακες 2.11 και 2.12, είναι ότι ο αριθμός των απασχολουμένων όλων των ηλικιακών βαθμίδων έχει υποστεί μείωση στο σύνολο της χώρας. Η μόνη ηλικιακή κατηγορία που σημείωσε αριθμητική αύξηση στις περιοχές της Ελλάδας πλην των περιφερειών πρωτεύουσας και Θεσσαλονίκης, είναι η ηλικιακή κατηγορία των 40 – 49 ετών. Η συγκεκριμένη

ηλικιακή κατηγορία έχει παρουσιάσει και ποσοστιαία αύξηση στο σύνολο των εργαζομένων στο σύνολο της χώρας (πίνακας 13). Επίσης μικρή αριθμητική αύξηση παρατηρήθηκε στους εργαζομένους ηλικίας άνω των 65 ετών στην περιφέρεια της πρωτεύουσας.

Όσον αφορά στην ποσοστιαία διάρθρωση των ηλικιακών κατηγοριών στο σύνολο των απασχολούμενων, μετά την οικονομική κρίση οι ηλικιακές ομάδες 40 - 49 και 50 - 64 έχουν αυξηθεί σε ποσοστό συμμετοχής. Οι ηλικίες 30 - 39 και 65+ παρουσιάζουν σαν ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση μία σχετική σταθερότητα. Οι ηλικιακές ομάδες οι οποίες έχουν υποστεί ποσοστιαία μείωση στη συνολική απασχόληση είναι οι ομάδες 15 - 19 και 20 - 29. Από ότι βλέπουμε λοιπόν, η κρίση έχει επηρεάσει κυρίως τους νέους και ακόμα περισσότερο τους νέους από 20 έως 29 ετών.

Στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας, η μόνη ηλικιακή κατηγορία που παρουσίασε αριθμητική αύξηση την τριετία 2008 - 2011 είναι η κατηγορία 40 - 49 ετών (από 231.889 απασχολούμενους το 2008 σε 235.814 απασχολούμενους το 2011). Οι υπόλοιπες ηλικίες παρουσίασαν μείωση στον αριθμό των απασχολούμενων.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι απασχολούμενοι μεγαλύτερης ηλικίας (65+) είναι συγκεντρωμένοι σε ποσοστό 48% και τα 2 έτη σύγκρισης στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας. Επίσης, σε σχέση με το σύνολο της χώρας, όπου το ποσοστό των απασχολούμενων άνω των 65 είναι κοντά στο 1,8%, το αντίστοιχο ποσοστό στις αγροτικές περιοχές είναι πάνω από 4%.

Στις αγροτικές περιοχές, εκτός από το υψηλό ποσοστό απασχολούμενων άνω των 65 ετών, το ποσοστό των απασχολούμενων από 50 - 64 ετών είναι υψηλότερο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της χώρας κατά 6 περίπου εκατοστιαίες μονάδες. Αντίθετα, τα ποσοστά συμμετοχής στην απασχόληση των ηλικιακών ομάδων 20 - 29 και 30 - 39 ετών είναι μειωμένα συγκριτικά με το σύνολο της χώρας. Από τα παραπάνω δεδομένα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι αγροτικές περιοχές της Ελλάδας συγκεντρώνουν απασχολούμενους μεγαλύτερης ηλικίας, ενώ οι νεότεροι συγκεντρώνονται στις αστικές και ημιαστικές περιοχές της χώρας.

2.1.5. Η απασχόληση στις περιφέρειες

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η απασχόληση για την τριετία 2008 – 2011 έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.14. Απασχόληση κατά περιφέρεια το 2008

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	0	0	126.663	31.696	78.512	236.871
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΚΤΟΣ ΠΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	0	0	122.404	118.975	114.413	355.792
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0	0	42.480	20.989	44.144	107.613
ΗΠΕΙΡΟΣ	0	0	50.399	19.635	65.800	135.834
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0	0	158.505	46.210	88.282	292.997
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	0	0	22.743	12.992	66.133	101.868
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ	0	0	161.085	35.839	83.543	280.467
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ	0	0	73.612	78.006	71.239	222.857
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	0	0	135.401	77.877	11.777	225.055
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0	0	103.526	49.464	103.934	256.924
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0	25.111	14.962	32.152	72.225
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0	42.655	38.384	52.246	133.285
ΚΡΗΤΗ	0	0	138.010	50.313	78.891	267.214
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	1.492.858	0	0	0	0	1.492.858
ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	0	407.915	0	0	0	407.915
ΣΥΝΟΛΟ	1.492.858	407.915	1.202.594	595.342	891.066	4.589.775

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.15. Απασχόληση κατά περιφέρεια το 2011

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	0	0	109.080	28.927	70.875	208.882
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΚΤΟΣ ΠΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	0	0	133.316	111.671	117.334	362.321
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0	0	35.223	21.069	38.154	94.446
ΗΠΕΙΡΟΣ	0	0	43.439	24.518	59.191	127.148
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0	0	138.709	35.864	81.998	256.571
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	0	0	29.512	13.423	54.617	97.552
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ	0	0	134.298	38.553	83.871	256.722
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ	0	0	61.417	61.321	74.398	197.136
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	0	0	121.750	64.391	9.321	195.462
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0	0	67.057	53.706	100.365	221.128
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0	20.248	13.562	34.542	68.352
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0	47.592	36.013	40.146	123.751
ΚΡΗΤΗ	0	0	113.418	50.708	75.494	239.620
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	1.320.460	0	0	0	0	1.320.460
ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	0	309.738	0	0	0	309.738
ΣΥΝΟΛΟ	1.320.460	309.738	1.055.059	553.726	840.306	4.079.289

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους πίνακες 2.14 και 2.15 προκύπτει ο πίνακας 2.16:

Πίνακας 2.16. Ποσοστό απασχόλησης κατά περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΑΝΑΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	5,2%	8,8%	5,1%	8,4%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΚΤΟΣ ΠΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	7,8%	12,8%	8,9%	14%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	2,3%	5%	2,3%	4,5%
ΗΠΕΙΡΟΣ	3%	7,4%	3,1%	7%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	6,4%	9,9%	6,3%	9,8%
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	2,2%	7,4%	2,4%	6,5%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ	6,1%	9,4%	6,3%	10%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ	4,8%	8%	4,8%	8,9%
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	4,9%	1,3%	4,8%	1,1%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	5,6%	11,6%	5,4%	12%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1,6%	3,6%	1,6%	4,1%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2,9%	5,9%	3%	4,7%
ΚΡΗΤΗ	5,8%	8,9%	5,9%	9%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	32,5%	0%	32,5%	0%
ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	8,9%	0%	7,6%	0%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των απασχολούμενων τόσο το 2008 όσο και το 2011 συγκεντρώνεται στην περιφέρεια της πρωτεύουσας σε ποσοστό 32,5% (1.492.858 απασχολούμενοι το 2008 και 1.320.460 το 2011). Την τριετία 2008 – 2011, όλες οι περιφέρειες παρουσιάζουν στο σύνολό τους μείωση στον αριθμό των απασχολούμενων, πλην της Κεντρικής Μακεδονίας (εκτός π.σ. Θεσσαλονίκης). Τα ποσοστά συμμετοχής των περιφερειών στην απασχόληση κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα πριν και μετά την κρίση. Η μόνη διαφορά παρατηρείται στην περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας (εκτός π.σ. Θεσσαλονίκης), όπου το ποσοστό έχει ανέβει από 7,8% στο 8,9%, ενώ η Θεσσαλονίκη παρουσιάζει μείωση στο ποσοστό απασχόλησης από 8,9% στο 7,6%. Θα μπορούσαμε λοιπόν να ισχυριστούμε ότι κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης οι απασχολούμενοι που διέμεναν στη Θεσσαλονίκη μετακινήθηκαν προς την ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας.

Στις αγροτικές περιοχές της χώρας, τα μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης καταγράφονται στην περιφέρεια της κεντρικής Μακεδονίας (εκτός π.σ. Θεσσαλονίκης) και στην περιφέρεια της Πελοποννήσου. Οι αγροτικές λοιπόν περιοχές αυτών των περιφερειών συγκεντρώνουν τους περισσότερους απασχολούμενους από τις αγροτικές περιοχές των υπολοίπων περιφερειών της χώρας. Οι συγκεκριμένες περιφέρειες παρουσίασαν επίσης αύξηση του ποσοστού των απασχολουμένων τους στις αγροτικές περιοχές από το 2008 έως το 2011. Η π.σ. Θεσσαλονίκης όπως και η περιφέρεια πρωτεύουσας δεν έχουν καθόλου αγροτικές περιοχές κι έτσι τα αντίστοιχα ποσοστά σε αυτές είναι μηδενικά. Επίσης υψηλά ποσοστά απασχόλησης καταγράφονται στις αγροτικές περιοχές της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, της Θεσσαλίας, της Δυτικής Ελλάδας και της Κρήτης.

2.1.6. Η απασχόληση ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας

Ανάλογα με την κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας, η απασχόληση στις περιφέρειες τα έτη 2008 και 2011 έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.17. Η απασχόληση ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας το 2008

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΛΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	6.001	3.238	48.921	106.117	349.583	513.860
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	227	278	5.457	3.189	8.579	17.730
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	189.566	63.004	140.632	78.277	71.108	542.587
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	110.462	32.421	116.776	61.532	77.603	398.794
ΧΟΝΔΡ. ΚΑΙ ΛΙΑΝ. ΕΜΠΟΡΙΟ	297.128	86.504	224.679	111.005	110.814	830.130
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚ. ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ	130.838	27.456	128.140	44.280	44.082	374.796
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	96.587	37.700	127.484	28.970	25.427	316.168
ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	662.047	157.315	410.509	161.973	203.874	1.595.718
ΣΥΝΟΛΟ	1.492.856	407.916	1.202.598	595.343	891.070	4.589.783

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.18. Η απασχόληση ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας το 2011

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΛΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	6.125	1.749	61.347	99.786	335.099	504.106
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	1.875	301	3.865	1.746	4.797	12.584
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	134.948	35.116	110.693	61.076	77.134	418.967
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	65.714	13.191	70.807	40.600	51.461	241.773
ΧΟΝΔΡ.ΚΑΙ ΛΙΑΝ. ΕΜΠΟΡΙΟ	273.901	68.680	203.388	95.556	103.252	744.777
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚ. ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ	129.497	22.200	112.906	48.574	45.792	358.969
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	103.288	32.692	109.375	28.539	30.426	304.320
ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	605.110	135.810	382.677	177.849	192.343	1.493.789
ΣΥΝΟΛΟ	1.320.458	309.739	1.055.058	553.726	840.304	4.079.285

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους πίνακες 2.17 και 2.18 προκύπτει ο πίνακας 2.19.

Πίνακας 2.19. Ποσοστό απασχόλησης ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΚ. ΔΡΑΣΤ/ΤΑΣ	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	11,2%	39,2%	12,3%	39,9%
ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	0,4%	1%	0,3%	0,6%
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	11,8%	8%	10,3%	9,2%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	8,7%	8,7%	5,9%	6,1%
ΧΟΝΔΡ.ΚΑΙ ΛΙΑΝ. ΕΜΠΟΡΙΟ	18,1%	12,4%	18,1%	12,3%
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚ. ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ	8,2%	5%	8,9%	5,4%
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6,9%	2,8%	7,6%	3,6%
ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	34,7%	22,9%	36,6%	22,9%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Όπως παρατηρούμε από τους παραπάνω πίνακες, η πλειοψηφία των εργαζομένων στο σύνολο της χώρας υπάγεται στην τελευταία κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας, η οποία περιλαμβάνει υπηρεσίες (χρηματοοικονομικές, ασφαλιστικές, παροχής ρεύματος και νερού, επικοινωνίας, διαμονής, υγείας κλπ) και λοιπές επαγγελματικές δραστηριότητες. Επίσης ένα μεγάλο ποσοστό των απασχολούμενων τόσο το 2008 όσο και το 2011 απασχολείται στον τομέα του εμπορίου (χονδρικού και λιανικού) και στον τομέα της μεταποίησης. Επίσης ο τομέας της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας καταλαμβάνει ποσοστό επαγγελματικής δραστηριότητας στο σύνολο της χώρας γύρω στο 12%. Μάλιστα ο τομέας αυτός έχει παρουσιάσει αύξηση σαν ποσοστό στο σύνολο της απασχόλησης από το 2008 έως το 2011.

Οι τομείς που παρουσίασαν ποσοστιαία μείωση στην απασχόληση την τριετία της οικονομικής κρίσης είναι η μεταποίηση και οι κατασκευές. Αντίθετα, αύξηση στο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση παρουσίασαν οι τομείς γεωργίας δασοκομίας και αλιείας, δημόσιας διοίκησης και άμυνας, εκπαίδευσης και λοιπών υπηρεσιών. Το ποσοστό συμμετοχής του τομέα χονδρικού και λιανικού εμπορίου παραμένει αμετάβλητο.

Στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας έχει παρατηρηθεί την τριετία 2008 - 2011 μείωση της απασχόλησης στους περισσότερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Οι τομείς οι οποίοι απασχολούν περισσότερα άτομα το 2011 από ότι το 2008 είναι ο τομέας της μεταποίησης (σε αντίθεση με το σύνολο της χώρας), της δημόσιας διοίκησης και άμυνας και της εκπαίδευσης. Η μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης έχει παρατηρηθεί στον τομέα των κατασκευών.

Οι αγροτικές περιοχές της Ελλάδας όπως φαίνεται και από τους πίνακες 2.17, 2.18 και 2.19 παρουσιάζουν διαφορετική κατανομή της απασχόλησης ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Στις περιοχές αυτές το 40% των απασχολούμενων απασχολείται στη γεωργία, δασοκομία και αλιεία, δηλαδή στον πρωτογενή τομέα παραγωγής. Το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας είναι πολύ μικρότερο και κυμαίνεται στο 11 - 12%. Επίσης παρουσιάζουν μικρότερη συμμετοχή των απασχολούμενων στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, όπως επίσης και στη δημόσια διοίκηση και άμυνα, στην εκπαίδευση και στις υπηρεσίες. Τέλος, ο τομέας των κατασκευών και των ορυχείων - λατομείων κυμαίνεται ποσοστιαία στα ίδια επίπεδα με το σύνολο της χώρας.

2.1.7. Ταμείο υγείας των απασχολούμενων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. οι απασχολούμενοι ανάλογα με την περιοχή που μένουν εντάσσονται στα ακόλουθα ταμεία υγείας:

Πίνακας 2.20. Ταμείο υγείας των απασχολούμενων το 2008

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΙΚΑ	824.046	209.290	539.458	221.160	247.610	2.041.564
ΟΓΑ	8.333	5.504	58.517	110.525	416.592	599.471
ΔΗΜΟΣΙΟ	187.067	55.121	219.650	58.026	53.794	573.658
ΟΑΕΕ	227.165	78.542	220.833	127.195	90.438	744.173
ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ	206.068	44.419	134.795	57.351	62.122	504.755
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΑΜΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	40.178	15.039	29.343	21.086	20.510	126.156
ΣΥΝΟΛΟ	1.492.857	407.915	1.202.596	595.343	891.066	4.589.777

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.21. Ταμείο υγείας των απασχολούμενων το 2011

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΙΚΑ	715.183	155.905	450.734	204.872	226.429	1.753.123
ΟΓΑ	9.442	2.577	65.885	102.256	397.613	577.773
ΔΗΜΟΣΙΟ	191.515	47.799	196.285	72.052	70.732	578.383
ΟΑΕΕ	198.881	58.638	211.389	114.015	91.628	674.551
ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ	166.046	32.778	100.017	44.535	36.852	380.228
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΑΜΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	39.393	12.040	30.748	15.995	17.051	115.227
ΣΥΝΟΛΟ	1.320.460	309.737	1.055.058	553.725	840.305	4.079.285

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους παραπάνω πίνακες προκύπτει ο πίνακας 2.22.

Πίνακας 2.22. Ποσοστό απασχολουμένων ανά ταμείο υγείας

ΤΑΜΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΙΚΑ	44,5%	27,8%	43%	27%
ΟΓΑ	13,1%	46,8%	14,2%	47,3%
ΔΗΜΟΣΙΟ	12,5%	6%	14,2%	8,4%
ΟΑΕΕ	16,2%	10,1%	16,5%	10,9%
ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ	11%	7%	9,3%	4,4%
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΑΜΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	2,7%	2,3%	2,8%	2%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Όπως παρατηρούμε από τους παραπάνω πίνακες, τόσο στις αγροτικές περιοχές όσο και στο σύνολο της χώρας, όλα τα ταμεία υγείας με εξαίρεση αυτό του δημοσίου έχουν λιγότερους εγγεγραμμένους απασχολούμενους το 2011 σε σχέση με το 2008. Το μόνο ταμείο που παρουσιάζει τόσο αριθμητική όσο και ποσοστιαία αύξηση εγγεγραμμένων είναι το ταμείο του Δημοσίου. Οι εγγεγραμμένοι απασχολούμενοι στον ΟΓΑ παρουσιάζουν μικρή ποσοστιαία αύξηση ενώ οι εγγεγραμμένοι στα άλλα ταμεία πλην των αναγραφόμενων έχουν μειωθεί αισθητά. Το ΙΚΑ και ο ΟΑΕΕ κινούνται ποσοστιαία στα ίδια επίπεδα και τα δύο έτη, όπως επίσης και το ποσοστό των απασχολουμένων που δεν έχει ταμείο υγείας. Τα παραπάνω δεδομένα ισχύουν τόσο για τις αγροτικές περιοχές όσο και για το σύνολο της χώρας.

Όσον αφορά στη διάρθρωση των απασχολουμένων ανά ταμείο υγείας, στο σύνολο της χώρας η πλειοψηφία των απασχολουμένων είναι εγγεγραμμένη στο ΙΚΑ, σε ποσοστό 44%. Το ποσοστό αυτό είναι λογικό αν αναλογιστούμε ότι στο σύνολο της χώρας οι περισσότεροι απασχολούμενοι είναι μισθωτοί. Το αντίστοιχο ποσοστό για τις αγροτικές περιοχές είναι αρκετά μικρότερο (27%), καθώς οι περισσότεροι απασχολούμενοι στις αγροτικές περιοχές είναι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ σε ποσοστό 47%. Το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας είναι γύρω στο 13 -14 %.

2.1.8. Πλήρης και μερική απασχόληση

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. η απασχόληση στη χώρα διαμορφώνεται ως εξής:

Πίνακας 2.23. Πλήρης και μερική απασχόληση το 2008

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Πλήρης	1.433.287	382.247	1.141.397	561.700	821.417	4.340.048
Μερική	59.572	25.669	61.199	33.644	69.649	249.733
Σύνολο	1.492.859	407.916	1.202.596	595.344	891.066	4.589.781

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.24. Πλήρης και μερική απασχόληση το 2011

Απασχόληση	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Πλήρης	1.248.903	287.707	982.342	512.422	771.821	3.803.195
Μερική	71.558	22.031	72.716	41.303	68.484	276.092
Σύνολο	1.320.461	309.738	1.055.058	553.725	840.305	4.079.287

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Ποσοστιαία, η πλήρης και η μερική απασχόληση διαμορφώνονται όπως φαίνεται στον πίνακα 2.25:

Πίνακας 2.25. Ποσοστό πλήρους και μερικής απασχόλησης

Απασχόληση	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
Πλήρης	94,6%	92,2%	93,2%	91,9%
Μερική	5,4%	7,8%	6,8%	8,1%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από τους παραπάνω πίνακες είναι η αύξηση της μερικής απασχόλησης το 2011 σε σχέση με το 2008. Στο σύνολο της

χώρας οι μερικώς απασχολούμενοι έχουν αυξηθεί από 249.033 άτομα το 2008 σε 276.092 άτομα το 2011. Επίσης στο σύνολο των απασχολουμένων, ενώ το 2008 το ποσοστό των μερικώς απασχολούμενων αντιστοιχούσε σε 5,4%, το 2011 ανέβηκε στο 6,8%. Αξίζει να σημειωθεί ότι η περιφέρεια πρωτεύουσας σημειώνει το μικρότερο ποσοστό μερικής απασχόλησης σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας (4% το 2008 και 5,4% το 2011).

Οι αγροτικές περιοχές της χώρας σημειώνουν ένα αρκετά υψηλό ποσοστό μερικής απασχόλησης. Μάλιστα το ποσοστό αυτό είναι σχεδόν διπλάσιο από το αντίστοιχο της περιφέρειας πρωτεύουσας. Το γεγονός αυτό οφείλεται στον πρωτογενή τομέα παραγωγής ο οποίος υπάρχει κυρίως στις περιοχές αυτές, και στην εποχική απασχόληση που αυτός προσφέρει. Στις αγροτικές περιοχές ο αριθμός των μερικώς απασχολούμενων παραμένει σχεδόν σταθερός και τα 2 έτη σύγκρισης, ποσοστιαία όμως έχει ανέβει καθώς οι απασχολούμενοι με πλήρη απασχόληση έχουν παρουσιάσει μείωση.

Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα ότι η οικονομική κρίση έχει οδηγήσει σε αισθητή μείωση των θέσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης, ενώ οι θέσεις μερικής απασχόλησης έχουν αυξηθεί. Επίσης συμπεραίνουμε ότι υπάρχουν αναλογικά περισσότερες θέσεις πλήρους απασχόλησης στην περιφέρεια πρωτεύουσας, η οποία είναι ένα μεγάλο αστικό κέντρο, από ότι οι αγροτικές περιοχές της Ελλάδας, στις οποίες η μερική απασχόληση παρουσιάζει μεγαλύτερα ποσοστά.

2.2. Η ανεργία ανάλογα με την αστικότητα πριν και μετά την οικονομική κρίση

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την πορεία της ανεργίας στον αγροτικό χώρο μετά το 2008, και θα γίνει μία συγκριτική ανάλυση με τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας. Όπως και στο κεφάλαιο 2.1. η ανάλυση έχει γίνει βασισμένη στο Γ τρίμηνο του 2008 και στο Γ τρίμηνο του 2011. Τα δεδομένα προέρχονται από επεξεργασμένα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

2.2.1. Η ανεργία πριν και μετά την κρίση

Αρχικά θα γίνει μία σύγκριση στην κατάσταση της ανεργίας πριν και μετά την οικονομική κρίση. Σύμφωνα με την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. κατά το Γ τρίμηνο του 2008 και το Γ τρίμηνο του 2011, η ανεργία έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.26. Ανεργία ανάλογα με το βαθμό αστικότητας του χώρου το 2008

	ΠΕΡΙΦ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗ Σ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕ Σ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛ Ο
ΑΡΡΕΝΕΣ	44.486	14.459	42.432	16.024	19.702	137.103
ΘΗΛΕΙΣ	56.247	27.172	77.255	25.146	32.220	218.040
ΣΥΝΟΛΟ	100.733	41.631	119.687	41.170	51.922	355.143

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.27. Ανεργία ανάλογα με το βαθμό αστικότητας του χώρου το 2011

	ΠΕΡΙΦ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΡΡΕΝΕΣ	149.879	39.773	124.907	54.570	60.471	429.600
ΘΗΛΕΙΣ	141.645	48.512	141.763	55.780	60.966	448.666
ΣΥΝΟΛΟ	291.524	88.285	266.670	110.350	121.437	878.266

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους πίνακες 2.26 και 2.27 εξάγουμε τους πίνακες 2.28 και 2.29.

Πίνακας 2.28. Μεταβολή της ανεργίας την τριετία 2008 - 2011

	ΠΕΡΙΦ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	190.791	46.654	146.983	69.180	69.515	523.123
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	189%	112%	123%	168%	134%	147%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.29. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική ανεργία ανάλογα με το φύλο

	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΑΡΡΕΝΕΣ	38,6%	38%	49%	49,8%
ΘΗΛΕΙΣ	61,4%	62%	51%	50,2%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από τους παραπάνω πίνακες είναι ότι η ανεργία στην Ελλάδα την τριετία της οικονομικής κρίσης έχει αυξηθεί σε ποσοστό που αγγίζει το 150%. Η μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της ανεργίας έχει παρατηρηθεί στην περιφέρεια της πρωτεύουσας, όπου η ανεργία από το 2008 μέχρι και το 2011 έχει αυξηθεί σε ποσοστό 189% (από 100.733 ανέργους το 2008 σε 291.524 ανέργους το 2011). Η μικρότερη ποσοστιαία αύξηση της ανεργίας καταγράφεται στην π.σ. Θεσσαλονίκης, όπου η ανεργία έχει αυξηθεί σε ποσοστό 112%. Εφόσον στη Θεσσαλονίκη έχει παρατηρηθεί και η μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση της απασχόλησης (πίνακας 2.3) με διαφορά από τις υπόλοιπες περιφέρειες, συμπεραίνουμε ότι το εργατικό δυναμικό στην π.σ. Θεσσαλονίκης έχει μειωθεί αισθητά την τριετία της οικονομικής κρίσης (από 449.546 άτομα το 2008 σε 398.022 άτομα το 2011).

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η διάρθρωση του ποσοστού ανεργίας ανάλογα με το φύλο (πίνακας 2.29). Το 2008 η ανεργία στις γυναίκες παρουσίαζε αρκετά μεγαλύτερα ποσοστά από την ανεργία στους άνδρες (62% ανεργία στις γυναίκες έναντι 38% ανεργία στους άνδρες στο σύνολο της χώρας). Ωστόσο, το 2011 η κατάσταση αυτή έχει αλλάξει υπέρ των γυναικών, όπου τα ποσοστά ανεργίας στο

γυναικείο φύλο συγκλίνουν πλέον με αυτά των ανδρών (51% ανεργία στις γυναίκες έναντι 49% ανεργία στους άνδρες στο σύνολο της χώρας).

Οι αγροτικές περιοχές ακολουθούν την ίδια πορεία με το σύνολο της χώρας, με ελαφρώς μικρότερη αύξηση της ανεργίας την τριετία. Συγκεκριμένα, οι άνεργοι από 51.922 άτομα το 2008 αυξήθηκαν σε 121.437 άτομα το 2011, ποσοστιαία αύξηση 134%. Όσον αφορά στη διάρθρωση της ανεργίας κατά φύλο στις αγροτικές περιοχές, τα ποσοστά είναι σχεδόν ίδια με το σύνολο της χώρας και το ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες το 2011 είναι πλέον σχεδόν ίσο με αυτό των ανδρών, ενώ το 2008 ήταν αρκετά μεγαλύτερο.

2.2.2. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων

Το εκπαιδευτικό επίπεδο των απασχολουμένων την τριετία 2008 – 2011 έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.30. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων το 2008

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	3.502	791	1.768	95	168	6.324
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	16.578	5.686	16.508	3.990	4.007	46.769
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν.Επαγ. Εκπαίδευσης	26.376	11.909	25.931	8.747	8.874	81.837
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	29.563	14.859	45.451	13.219	21.371	124.463
Απολυτήριο 3-ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	13.826	3.809	14.101	6.420	6.440	44.596
Απολυτήριο Δημοτικού	10.888	4.577	15.193	8.009	10.555	49.222
Μερικές τάξεις Δημοτικού	0	0	463	401	371	1.235
Δέν πήγε καθόλου σχολείο	0	0	272	289	136	697
Σύνολο	100.733	41.631	119.687	41.170	51.922	355.143

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.31. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων το 2011

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	7.534	2.519	1.676	899	178	12.806
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	44.668	17.149	36.227	12.516	9.666	120.226
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν.Επαγ. Εκπαίδευσης	72.495	18.887	50.212	18.406	22.727	182.727
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	106.338	30.307	101.277	41.655	44.842	324.419
Απολυτήριο 3-ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	27.314	10.182	31.761	14.623	17.022	100.902
Απολυτήριο Δημοτικού	31.569	9.242	39.903	20.523	26.329	127.566
Μερικές τάξεις Δημοτικού	875	0	2.095	614	383	3.967
Δέν πήγε καθόλου σχολείο	731	0	3.519	1.113	290	5.653
Σύνολο	291.524	88.286	266.670	110.349	121.437	878.266

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.32. Ποσοστό συμμετοχής στη συνολική ανεργία ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης

	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	1,5%	0,2%	1,8%	0,3%
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	13,7%	8%	13,2%	7,7%
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν.Επαγ. Εκπαίδευσης	20,8%	18,7%	23%	17,1%
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	36,9%	36,9%	35%	41,2%
Απολυτήριο 3-ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	11,5%	14%	12,5%	12,4%
Απολυτήριο Δημοτικού	14,6%	21,7%	13,9%	20,3%
Μερικές τάξεις Δημοτικού	0,4%	0,3%	0,4%	0,7%
Δέν πήγε καθόλου σχολείο	0,6%	0,2%	0,2%	0,3%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους παραπάνω πίνακες, τόσο το 2008 όσο και το 2011 οι περισσότεροι άνεργοι σε όλη τη χώρα είναι κάτοχοι απολυτηρίου μέσης εκπαίδευσης.

Ακολουθούν οι πτυχιούχοι ανώτερης τεχνολογικής επαγγελματικής εκπαίδευσης κι έπειτα οι υπόλοιπες βαθμίδες με τελευταία αυτή των ατόμων που έχουν βγάλει μερικές τάξεις του δημοτικού ή δεν πήγαν καθόλου σχολείο. Όλες οι βαθμίδες εκπαιδευτικού επιπέδου έχουν παρουσιάσει αύξηση των ανέργων την τριετία της οικονομικής κρίσης. Ποσοστιαία στο σύνολο της ανεργίας όλες οι βαθμίδες έχουν την ίδια σχεδόν διάρθρωση τόσο το 2008 όσο και το 2011. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στην περιφέρεια πρωτεύουσας και Θεσσαλονίκης το ποσοστό των ανέργων που δεν πήγαν σχολείο ή έβγαλαν μερικές τάξεις του δημοτικού είναι μηδενικό, εκτός από το 2011 όπου στην περιφέρεια πρωτεύουσας παρουσιάστηκε ένα μικρό ποσοστό ανέργων από αυτές τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Οι αγροτικές περιοχές της Ελλάδας παρουσιάζουν αύξηση των ανέργων το 2011 σε σχέση με το 2008 σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης. Αναλογικά με το σύνολο της ανεργίας στις περιοχές αυτές έχει αυξηθεί το ποσοστό των ανέργων που έχουν απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης (από 36,9% το 2008 σε 41,2% το 2011) ενώ έχει μειωθεί το ποσοστό των ανέργων με πτυχίο ανώτερης τεχνολογικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (από 18,7% το 2008 σε 17,1% το 2011).

Συγκρίνοντας το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων στις αγροτικές περιοχές με αυτό στο σύνολο της χώρας, μπορούμε να πούμε ότι το ποσοστό των ανέργων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι πολύ χαμηλότερο από το αντίστοιχο στο σύνολο της χώρας. Ωστόσο παρουσιάζουν μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο της ανεργίας οι άνεργοι που έχουν απολυτήριο δημοτικού. Το ποσοστό αυτό είναι λογικό εάν σκεφτούμε ότι περίπου το 1/2 του εργατικού δυναμικού με απολυτήριο δημοτικού μένει στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας.

2.2.3. Η ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων την τριετία 2008 – 2011 έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.33. Η ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων το 2008

Ηλικίες	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
15-19	2.108	773	3.823	1.153	2.442	10.299
20-29	42.244	15.667	48.224	15.307	23.915	145.357
30-39	26.724	12.965	34.685	12.633	13.299	100.306
40-49	16.230	8.070	21.827	6.838	6.723	59.688
50-64	12.825	4.156	11.055	5.094	5.384	38.514
65+	603	0	73	146	159	981
Σύνολο	100.734	41.631	119.687	41.171	51.922	355.145

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.34. Η ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων το 2011

Ηλικίες	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕ Σ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	Σύνολο
15-19	7.280	1.304	7.818	2.372	4.410	23.184
20-29	87.451	30.166	97.806	42.967	47.237	305.627
30-39	82.886	26.935	80.238	29.201	33.168	252.428
40-49	65.635	18.152	51.320	21.131	21.096	177.334
50-64	46.971	11.618	29.060	14.457	15.254	117.360
65+	1.301	111	429	222	272	2.335
Σύνολο	291.524	88.286	266.671	110.350	121.437	878.268

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους πίνακες 2.33 και 2.34 έχουμε τον πίνακα 2.35:

Πίνακας 2.35. Ποσοστιαία ηλικιακή διάρθρωση των ανέργων πριν και μετά την κρίση

Ηλικίες	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
15-19	2,9%	4,7%	2,6%	3,6%
20-29	40,9%	46,1%	34,8%	38,9%
30-39	28,3%	25,6%	28,7%	27,3%
40-49	16,8%	12,9%	20,2%	17,4%
50-64	10,8%	10,4%	13,4%	12,6%
65+	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από ότι μπορούμε να παρατηρήσουμε, η ηλικιακή ομάδα που πλήττεται περισσότερο από την ανεργία πριν και μετά την κρίση είναι αυτή των 20 – 29 ετών. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 30 – 39 ετών και έπειτα οι υπόλοιπες. Τα μικρότερα ποσοστά ανεργίας παρατηρούνται στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η διάρθρωση των ανέργων στο σύνολο της χώρας έχει αλλάξει μετά την οικονομική κρίση. Συγκεκριμένα, το 2011 έχει ανέβει το ποσοστό των ανέργων μεγαλύτερης ηλικίας (από 40 – 64 ετών), ενώ έχει μειωθεί το ποσοστό των ανέργων από 20 – 29 ετών. Ωστόσο το τελευταίο ποσοστό παραμένει πρώτο στην κατάταξη των ποσοστών στο σύνολο της ανεργίας.

Η διάρθρωση της ανεργίας στις αγροτικές περιοχές ακολουθεί τη διάρθρωση του συνόλου της χώρας. Ωστόσο το ποσοστό ανεργίας των νέων 20 – 29 ετών είναι μεγαλύτερο στις αγροτικές περιοχές σε σχέση με τα σύνολο της χώρας ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην ηλικιακή ομάδα 40 – 49 ετών είναι μικρότερο από το σύνολο της χώρας.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η ηλικιακή ομάδα που διαχρονικά πλήττεται από την ανεργία είναι αυτή των 20 – 29 ετών. Μάλιστα στις αγροτικές περιοχές το πρόβλημα της ανεργίας των νέων είναι ακόμα εντονότερο ενώ η οικονομική κρίση έχει επιδεινώσει ακόμα περισσότερο το ήδη υπάρχον πρόβλημα.

2.2.4. Η ανεργία στις περιφέρειες

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ., η ανεργία για την τριετία 2008 – 2011 έχει διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 2.36. Ανεργία κατά περιφέρεια το 2008

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	0	0	14.530	3.196	2.737	20.463
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΚΤΟΣ ΠΣ	0	0	13.911	7.663	5.029	26.603
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0	0	6.547	2.835	5.973	15.355
ΗΠΕΙΡΟΣ	0	0	6.820	2.218	6.047	15.085
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0	0	19.344	5.242	3.939	28.525
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	0	0	1.555	368	2.588	4.511
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ	0	0	18.816	3.225	7.569	29.610
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ	0	0	4.695	6.954	8.352	20.001
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	0	0	11.596	3.866	870	16.332
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0	0	10.165	2.852	4.863	17.880
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0	1.176	933	673	2.782
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0	2.738	301	912	3.951
ΚΡΗΤΗ	0	0	7.797	1.516	2.370	11.683
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	100.734	0	0	0	0	100.734
ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	0	41.631	0	0	0	41.631
ΣΥΝΟΛΟ	100.734	41.631	119.690	41.169	51.922	355.146

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.37. Ανεργία κατά περιφέρεια το 2011

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΝΑΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	0	0	30.691	9.078	11.549	51.318
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΚΤΟΣ ΠΣ	0	0	26.917	25.097	18.271	70.285
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0	0	10.092	5.432	11.520	27.044
ΗΠΕΙΡΟΣ	0	0	9.450	3.793	11.354	24.597
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0	0	38.980	8.662	9.755	57.397
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	0	0	2.254	1.747	5.044	9.045
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ	0	0	36.506	7.590	14.206	58.302
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ	0	0	19.126	13.916	13.205	46.247
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	0	0	33.778	15.429	807	50.014
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	0	0	18.598	8.238	11.120	37.956
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0	4.493	3.021	3.528	11.042
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0	0	6.434	3.186	4.644	14.264
ΚΡΗΤΗ	0	0	29.348	5.160	6.433	40.941
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	291.524	0	0	0	0	291.524
ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	0	88.285	0	0	0	88.285
ΣΥΝΟΛΟ	291.524	88.285	266.667	110.349	121.436	878.261

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους πίνακες 2.36 και 2.37 προκύπτει ο πίνακας 2.38:

Πίνακας 2.38. Ποσοστό ανεργίας κατά περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΑΝΑΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	6%	5%	6%	10%
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΚΤΟΣ ΠΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	7%	10%	8%	15%
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	4%	12%	3%	9%
ΗΠΕΙΡΟΣ	4%	12%	3%	9%
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	8%	8%	7%	8%
ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ	1%	5%	1%	4%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ	8%	15%	7%	12%
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ	6%	16%	5%	11%
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	5%	2%	6%	1%
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	5%	9%	4%	9%
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1%	1%	1%	3%
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1%	2%	2%	4%
ΚΡΗΤΗ	3%	5%	5%	5%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	28%	0%	33%	0%
ΠΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ	12%	0%	10%	0%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%

Τόσο το 2008 όσο και το 2011 το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων είναι συγκεντρωμένο στα μεγάλα αστικά κέντρα της πρωτεύουσας και της π.σ. Θεσσαλονίκης. Εφόσον ένα μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού της χώρας είναι συγκεντρωμένο στα κέντρα αυτά, ο αριθμός των ανέργων και το ποσοστό των ανέργων που είναι στις περιοχές αυτές είναι αισθητά μεγαλύτερος από ότι στις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας. Οι λιγότεροι άνεργοι σε επίπεδο περιφέρειας καταγράφονται στα Ιόνια Νησιά και στο Νότιο Αιγαίο (ποσοστά Γ τριμήνου άρα μικρότερα ποσοστά ανεργίας στα νησιά λόγω θερινής σεζόν). Από το 2008 μέχρι και το 2011, έχει αυξηθεί το ποσοστό των ανέργων στην περιφέρεια της πρωτεύουσας ενώ έχει μειωθεί στην π.σ. Θεσσαλονίκης. Αντίστοιχα, το ποσοστό έχει αυξηθεί στην Κεντρική Μακεδονία (εκτός π.σ. Θεσσαλονίκης). Εάν σκεφτούμε ότι και το ποσοστό απασχόλησης έχει ανέβει στην Κεντρική Μακεδονία ενώ στην π.σ. Θεσσαλονίκης έχει μειωθεί, παρατηρούμε ότι τα εργατικό δυναμικό της Θεσσαλονίκης έχει μετακινηθεί προς το υπόλοιπο της Κεντρικής Μακεδονίας (πίνακες 2.14, 2.15, 2.16).

Συγκεκριμένα, το εργατικό δυναμικό της Θεσσαλονίκης έχει μειωθεί από 449.546 άτομα το 2008 σε 382.395 άτομα το 2011, ενώ στην υπόλοιπη Κεντρική Μακεδονία έχει αυξηθεί από 398.023 άτομα το 2008 σε 432.606 άτομα το 2011.

Στις αγροτικές περιοχές της χώρας η διάρθρωση των ανέργων είναι διαφορετική. Αριθμητικά και ποσοστιαία, οι περισσότεροι άνεργοι εντοπίζονται στη Στερεά Ελλάδα, ενώ οι λιγότεροι στο υπόλοιπο Αττικής. Η περιφέρεια πρωτεύουσας και η π.σ. Θεσσαλονίκης δεν έχουν καθόλου ανέργους εφόσον δεν έχουν αγροτικές περιοχές. Το 2008 το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων των αγροτικών περιοχών συγκεντρώνεται στη Στερεά Ελλάδα, Δυτική Ελλάδα και ακολουθούν η Ήπειρος και η Δυτική Μακεδονία. Το μικρότερο ποσοστό καταγράφεται στο Βόρειο Αιγαίο. Αντίστοιχα, το 2011 το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας καταγράφεται στην Κεντρική Μακεδονία (εκτός π.σ. Θεσσαλονίκης). Η Δυτική Ελλάδα και η στερεά Ελλάδα έχουν εξίσου υψηλά ποσοστά ανεργίας.

Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η κρίση έχει επηρεάσει την ανεργία κυρίως στα αστικά κέντρα, ενώ λιγότερο έχουν επηρεαστεί τα νησιά (Αιγαίο, Ιόνιο, Κρήτη). Όσον αφορά στις αγροτικές περιοχές της χώρας, η Δυτική Ελλάδα, η Στερεά Ελλάδα και η Μακεδονία παραμένουν πρώτες στη λίστα όσον αφορά στα ποσοστά ανεργίας ενώ και σε αυτή την περίπτωση τα νησιά δείχνουν να έχουν τα μικρότερα ποσοστά ανέργων.

2.2.5. Ταμείο υγείας των ανέργων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. οι άνεργοι ανάλογα με την περιοχή που μένουν εντάσσονται στα ακόλουθα ταμεία υγείας:

Πίνακας 2.39. Ταμείο υγείας των ανέργων το 2008

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΙΚΑ	53.791	20.026	54.562	18.316	18.477	165.172
ΟΓΑ	235	830	4.118	3.362	10.583	19.128
ΔΗΜΟΣΙΟ	3.982	2.712	10.681	1.923	1.482	20.780
ΟΑΕΕ	6.362	4.212	9.128	3.438	1.857	24.997
ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ	7.785	1.627	9.277	2.400	4.569	25.658
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΑΜΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	28.579	12.225	31.922	11.731	14.954	99.411
ΣΥΝΟΛΟ	100.734	41.632	119.688	41.170	51.922	355.146

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.40. Ταμείο υγείας των ανέργων το 2011

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΙΚΑ	165.486	44.888	141.907	55.055	57.621	464.957
ΟΓΑ	1.091	1.052	8.683	8.687	20.989	40.502
ΔΗΜΟΣΙΟ	13.774	2.799	11.206	7.609	5.708	41.096
ΟΑΕΕ	20.325	4.923	15.231	6.923	3.460	50.862
ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ	20.102	4.224	15.132	4.962	4.110	48.530
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΑΜΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	70.746	30.400	74.512	27.113	29.548	232.319
ΣΥΝΟΛΟ	291.524	88.286	266.671	110.349	121.436	878.266

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους παραπάνω πίνακες προκύπτει ο πίνακας 2.41.

Πίνακας 2.41. Ποσοστό ανέργων ανά ταμείο υγείας

ΤΑΜΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΙΚΑ	47%	36%	53%	47%
ΟΓΑ	5%	20%	5%	17%
ΔΗΜΟΣΙΟ	6%	3%	5%	5%
ΟΑΕΕ	7%	4%	6%	3%
ΆΛΛΑ ΤΑΜΕΙΑ	7%	9%	6%	3%
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΑΜΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	28%	29%	26%	24%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η πρώτη παρατήρηση που μπορεί να γίνει από τους παραπάνω πίνακες, είναι ότι οι περισσότεροι άνεργοι στο σύνολο της χώρας έχουν ταμείο υγείας ΙΚΑ (ποσοστό περ. 50%). Ωστόσο ένα μεγάλο ποσοστό των ανέργων (περ. 27%) δεν έχει ταμείο υγείας. Ακολουθούν τα υπόλοιπα ταμεία με μικρότερα ποσοστά συμμετοχής.

Στις αγροτικές περιοχές της χώρας η διάρθρωση των ανέργων ανά ταμείο υγείας είναι λίγο διαφορετική. Και στις περιοχές αυτές ένα μεγάλο ποσοστό των ανέργων έχει ταμείο υγείας ΙΚΑ, ωστόσο ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό δηλώνει ότι έχει ΟΓΑ. Αρκετοί άνεργοι στις αγροτικές περιοχές δεν έχουν ταμείο υγείας, ενώ τα υπόλοιπα ταμεία ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά.

Παρατηρούμε από τους πίνακες 2.39, 2.40 και 2.41 ότι το 2011 το ΙΚΑ έχει πολύ περισσότερους εγγεγραμμένους ανέργους από ότι το 2008 σε σχέση με τα υπόλοιπα ταμεία. Αλλά και ποσοστιαία το εν λόγω ταμείο έχει καταγράψει ποσοστιαία αύξηση των εγγεγραμμένων ανέργων σε σχέση με τα υπόλοιπα ταμεία υγείας, στα οποία τα ποσοστά συμμετοχής έχουν μειωθεί ή έχουν παραμείνει στάσιμα μετά την οικονομική κρίση.

2.2.6. Χρόνος αναζήτησης εργασίας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ., ο χρόνος αναζήτησης εργασίας των ανέργων έχει διαμορφωθεί όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 2.42. Χρόνος αναζήτησης εργασίας το 2008

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Τώρα θα αρχίσει να αναζητά εργασία	817	401	938	166	219	2.541
Λιγότερο από 1 μήνα	6.283	1.857	6.420	1.874	3.343	19.777
1-2 μήνες	15.524	4.180	15.537	5.394	3.813	44.448
3-5 μήνες	16.602	4.379	12.741	3.052	6.186	42.960
6-11 μήνες	16.479	9.758	18.783	5.763	9.198	59.981
12-17 μήνες	15.698	5.135	15.341	6.290	5.927	48.391
18-23 μήνες	6.516	2.744	9.438	3.038	5.100	26.836
24-47 μήνες	13.383	6.200	17.506	6.311	6.969	50.369
4 χρόνια και πάνω	9.430	6.977	22.983	9.281	11.167	59.838
Σύνολο	100.732	41.631	119.687	41.169	51.922	355.141

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 2.43. Χρόνος αναζήτησης εργασίας το 2011

	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ	ΠΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	Λ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Τώρα θα αρχίσει να αναζητά εργασία	1.449	738	1.647	453	1953	6.240
Λιγότερο από 1 μήνα	9.907	2.553	11.387	3.951	4.566	32.364
1-2 μήνες	36.738	6.142	31.553	11.759	16.582	102.774
3-5 μήνες	41.852	8.328	36.898	14.066	14.602	115.746
6-11 μήνες	53.196	16.507	44.577	18.660	20.970	153.910
12-17 μήνες	52.783	20.310	39.808	17.912	17.647	148.460
18-23 μήνες	26.737	8.618	27.952	11.703	9.875	84.885
24-47 μήνες	40.175	14.079	38.770	19.151	15.911	128.086
4 χρόνια και πάνω	28.689	11.010	34.078	12.695	19.331	105.803
Σύνολο	291.526	88.285	266.670	110.350	121.437	878.268

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους πίνακες 2.42 και 2.43 εξάγουμε τον πίνακα 2.44.

Πίνακας 2.44. Ποσοστιαία διάρθρωση του χρόνου αναζήτησης εργασίας

	2008		2011	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
Τώρα θα αρχίσει να αναζητά εργασία	1%	0%	1%	2%
Λιγότερο από 1 μήνα	6%	6%	4%	4%
1-2 μήνες	13%	7%	12%	14%
3-5 μήνες	12%	12%	13%	12%
6-11 μήνες	17%	18%	18%	17%
12-17 μήνες	14%	11%	17%	15%
18-23 μήνες	8%	10%	10%	8%
24-47 μήνες	14%	13%	15%	13%
4 χρόνια και πάνω	17%	22%	12%	16%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η πρώτη παρατήρηση που μπορεί να γίνει είναι ότι όλες οι κατηγορίες χρόνου αναζήτησης εργασίας των ανέργων έχουν παρουσιάσει αύξηση. Από τους παραπάνω πίνακες παρατηρούμε ότι οι περισσότεροι άνεργοι είναι αυτοί που αναζητούν εργασία 6 – 11 μήνες. Ακολουθούν αυτοί που αναζητούν εργασία 12 – 17 μήνες κι έπειτα οι μακροχρόνια άνεργοι που αναζητούν εργασία πάνω από 4 χρόνια. Αντίθετα, οι άνεργοι που δήλωσαν ότι τώρα θα αρχίσουν να αναζητούν εργασία έχουν πολύ μικρά ποσοστά συμμετοχής στη συνολική ανεργία, όπως επίσης και οι άνεργοι που αναζητούν εργασία λιγότερο από 1 μήνα.

Στις αγροτικές περιοχές της χώρας ο χρόνος αναζήτησης εργασίας των ανέργων ακολουθεί περίπου την ίδια διάρθρωση με το σύνολο της χώρας, με τη διαφορά ότι οι άνεργοι που αναζητούν εργασία πάνω από 4 χρόνια έχουν μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική ανεργία. Τα ποσοστά των υπόλοιπων κατηγοριών παρουσιάζουν διακυμάνσεις και πλησιάζουν τα αντίστοιχα ποσοστά της χώρας.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι με την οικονομική κρίση έχει μειωθεί το ποσοστό των νεοεισερχομένων ανέργων (που έχουν δηλώσει ότι τώρα θα αρχίσουν την αναζήτηση εργασίας ή αναζητούν εργασία λιγότερο από 1 μήνα) και των ανέργων που αναζητούν εργασία πάνω από 4 χρόνια. Ωστόσο, οι ενδιάμεσες κατηγορίες χρόνου αναζήτησης εργασίας (από 3-47 μήνες) έχουν παρουσιάσει αύξηση ποσοστού συμμετοχής στη συνολική ανεργία.

3. Η ανεργία στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας

Στο κεφάλαιο αυτό θα εστιάσουμε στην ανεργία στις αγροτικές περιοχές της χώρας. Με βάση συγκεκριμένες ερωτήσεις από την έρευνα εργατικού δυναμικού τα 2 τρίμηνα αναφοράς (Γ τρίμηνο 2008 και Γ τρίμηνο 2011) θα κατηγοριοποιήσουμε τις απαντήσεις των ερωτώμενων με βάση το φύλο και το εκπαιδευτικό τους επίπεδο.

3.1. Αναζήτηση εργασίας των ανέργων στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων

Όσον αφορά στην αναζήτηση εργασίας τις τελευταίες 4 εβδομάδες, οι απαντήσεις των ανέργων διαμορφώνονται ως εξής:

Πίνακας 3.1. Αναζήτηση εργασίας τις τελευταίες 4 εβδομάδες με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Ναι, ζητούσε εργασία	19.702	31.386	51.088	59.375	60.290	119.665
Όχι, δεν ζητούσε εργασία	0	834	834	1.096	676	1.772
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.2. Αναζήτηση εργασίας τις τελευταίες 4 εβδομάδες με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Ναι, ζητούσε εργασία	12.790	27.237	10.925	136	51.088	31.655	61.614	26.107	290	119.666
Όχι, δεν ζητούσε εργασία	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Σύνολο	13.050	27.811	10.925	136	51.922	32.572	61.864	26.712	290	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από τον πίνακα 3.1. είναι ότι το 2011 οι γυναίκες και οι άνδρες άνεργοι είναι σχεδόν ίσοι, ενώ το 2008 οι γυναίκες ήταν σχεδόν διπλάσιες από τους άνδρες. Παρατηρούμε ότι και τα 2 έτη σύγκρισης ένα

πολύ μικρό ποσοστό από τους ανέργους έχει δηλώσει ότι δεν αναζητά εργασία. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των ανέργων ανδρών μέσα στην τριετία τριπλασιάστηκε, ενώ των ανέργων γυναικών διπλασιάστηκε. Επίσης παρατηρούμε ότι το 2008 κανένας άνδρας άνεργος δεν είχε δηλώσει ότι δεν αναζητά εργασία, ενώ το 2008 ο αριθμός ανέβηκε στο 1.096 ανέργους άνδρες. Ο αριθμός των γυναικών που έχει δηλώσει ότι δεν αναζητά εργασία κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα και τα 2 έτη.

Σύμφωνα με τον πίνακα 3.2., το έτος 2008 τα άτομα που δήλωσαν ότι δεν αναζητούν εργασία (τα οποία ήταν μόνο γυναίκες), ήταν απόφοιτοι δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο το 2011 τα άτομα που δεν αναζητούσαν πλέον εργασία ήταν απόφοιτοι τριτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό είναι αναμενόμενο, εφόσον οι άνεργοι με επίπεδο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξήθηκαν μέσα στην τριετία 1,5 φορά (από 10.925 το 2008 σε 26.712 το 2011), όπως και οι υπόλοιπες εκπαιδευτικές βαθμίδες. Και τα δύο έτη αναφοράς οι περισσότεροι άνεργοι είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Από τις παραπάνω παρατηρήσεις καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει περισσότερο τους άνδρες από ότι τις γυναίκες. Επίσης σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες οι άνεργοι έχουν σχεδόν διπλασιαστεί, ενώ πρώτοι παραμένουν οι άνεργοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι αποτελούν σχεδόν το 50% του συνόλου των ανέργων στις αγροτικές περιοχές.

3.2. Επαφή ανέργου με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας

Όσον αφορά στην επαφή των ανέργων με κάποιο Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας, οι απαντήσεις των ανέργων διαμορφώθηκαν ως εξής:

Πίνακας 3.3. Επαφή ανέργου με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι, ήρθε σε επαφή	10.277	19.368	29.645	36.168	44.820	80.988
Όχι, δεν ήρθε σε επαφή	9.425	12.018	21.443	23.207	15.470	38.677
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.4. Επαφή ανέργου με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι, ήρθε σε επαφή	7.785	16.752	5.028	80	29.645	23.969	43.397	13.623	0	80.989
Όχι, δεν ήρθε σε επαφή	5.005	10.485	5.898	56	21.444	7.686	18.217	12.484	290	38.677
Σύνολο	13.050	27.811	10.926	136	51.923	32.572	61.864	26.712	290	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Παρατηρούμε από τους πίνακες 3.3. και 3.4. ότι το 2008 29.645 άνεργοι από τους 51.922 ήρθαν σε επαφή με κάποιο δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας, ποσοστό περίπου 60%. Το 2011 ο αριθμός των ανέργων που δήλωσαν ότι ήρθαν σε επαφή με κάποιο δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας αυξήθηκε στους 80.988 από τους 121.437 συνολικά ανέργους, ποσοστό περίπου 70%. Παρατηρούμε λοιπόν μία αύξηση του αριθμού και του ποσοστού των ανέργων που στράφηκαν σε δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας την τριετία 2008 – 2011. Και τα δύο έτη σύγκρισης τα περισσότερα άτομα που κινήθηκαν με αυτόν τον τρόπο ήταν γυναίκες, ωστόσο το ποσοστό των ανδρών είναι αυξημένο το 2011 σε σύγκριση με το 2008. Επίσης μπορούμε να δούμε στον πίνακα 3.4. ότι και τα δύο έτη σύγκρισης, οι άνεργοι οι οποίοι έχουν στραφεί σε κάποιο δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας είναι κυρίως

απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό είναι λογικό εφόσον στο σύνολο των ανέργων οι περισσότεροι (περίπου 50%) είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Από τις παραπάνω παρατηρήσεις το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η οικονομική κρίση έχει στρέψει τους ανέργους σε μεγαλύτερο βαθμό στην αναζήτηση εργασίας μέσω κάποιου δημόσιου γραφείου ευρέσεως εργασίας. Αριθμητικά τα περισσότερα άτομα που κινούνται σε αυτή την κατεύθυνση είναι γυναίκες, και όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

3.3. Αναμονή ειδοποίησης από Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας

Όσον αφορά στην αναμονή ειδοποίησης από κάποιο δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας, οι άνεργοι κατατάσσονται ως εξής:

Πίνακας 3.5. Αναμονή ειδοποίησης από Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το φύλο

	2008			2011		
	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι	6.419	13.639	20.058	23.519	25.405	48.924
Όχι	13.283	17.747	31.030	35.856	34.886	70.742
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.967	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.6. Αναμονή ειδοποίησης από Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι	5.487	11.613	2.959	0	20.059	12.344	27.775	8.806	0	48.925
Όχι	7.303	15.625	7.967	136	31.031	19.311	33.839	17.301	290	70.741
Σύνολο	13.050	27.812	10.926	136	51.924	32.572	61.864	26.712	290	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους πίνακες 3.5 και 3.6 τόσο οι άνεργοι που περιμένουν ειδοποίηση από κάποιο δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας όσο και αυτοί που δεν περιμένουν ειδοποίηση, έχουν αυξηθεί αριθμητικά. Ωστόσο, ποσοστιαία και οι 2 κατηγορίες παραμένουν σχεδόν σταθερές και τα δύο έτη σύγκρισης. Συγκεκριμένα, περίπου 40% των ανέργων έχουν δηλώσει ότι περιμένουν κάποια ειδοποίηση και 60% έχουν δηλώσει ότι δεν περιμένουν.

Όσον αφορά στο φύλο αυτών που έχουν δηλώσει ότι περιμένουν ειδοποίηση από κάποιο δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας, το ποσοστό των γυναικών παραμένει και τα 2 έτη σύγκρισης σταθερό στο 42% των ανέργων γυναικών. Το ποσοστό των ανδρών είναι μικρότερο από το αντίστοιχο των γυναικών, ωστόσο παρουσιάζει ποσοστιαία αύξηση (από 33% το 2008 σε 39% το 2011). Σχετικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο αυτών που έχουν δηλώσει ότι περιμένουν ειδοποίηση, οι απόφοιτη δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι αριθμητικά και ποσοστιαία περισσότεροι.

Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η οικονομική κρίση έχει αφήσει ανεπηρέαστο το ποσοστό των ανέργων που περιμένουν κάποια ειδοποίηση από δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας. Ωστόσο το ποσοστό των ανδρών που απάντησε ότι περιμένει ειδοποίηση έχει αυξηθεί. Τέλος, οι άνεργοι οι οποίοι περιμένουν ειδοποίηση είναι και τα 2 έτη κυρίως απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε ποσοστό που αγγίζει το 58%.

3.4. Αναμονή αποτελεσμάτων διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία

Όσον αφορά στην αναμονή αποτελεσμάτων διαγωνισμού για κάποια δημόσια υπηρεσία, οι άνεργοι κατατάσσονται ως εξής:

Πίνακας 3.7. Αναμονή αποτελεσμάτων διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι	1.758	4.513	6.271	3.239	4.112	7.351
Όχι	17.944	26.873	44.817	56.136	56.178	112.314
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.8. Αναμονή αποτελεσμάτων διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι	2.163	3.716	392	0	6.271	3.819	3.066	467	0	7.352
Όχι	10.627	23.521	10.533	136	44.817	27.836	58.548	25.639	290	112.313
Σύνολο	13.050	27.811	10.925	136	51.922	32.572	61.864	26.711	290	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους πίνακες 3.7 και 3.8 η πλειοψηφία των ανέργων και τα δύο έτη σύγκρισης δήλωσε ότι δεν περιμένει κάποια αποτελέσματα διαγωνισμού για δημόσια υπηρεσία. Ωστόσο, το ποσοστό των ανέργων που έδωσε αρνητική απάντηση είναι αυξημένο το 2011 σε σχέση με το 2008 (92% το 2011 έναντι 86% το 2008).

Όσον αφορά στους ανέργους που δήλωσαν ότι περιμένουν αποτελέσματα διαγωνισμού για δημόσια υπηρεσία, οι γυναίκες και τα 2 έτη είναι αριθμητικά και ποσοστιαία περισσότερες. Μάλιστα ο αριθμός των γυναικών που δήλωσαν ότι

περιμένουν απάντηση κινείται στα ίδια επίπεδα τόσο το 2008 όσο και το 2011, ενώ ο αριθμός των ανδρών που έδωσε αυτή την απάντηση έχει αυξηθεί.

Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων που απάντησαν θετικά, το 2008 το 59% αυτών ήταν απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το ποσοστό αυτό έπεσε το 2011 στο 41% των ανέργων, ενώ οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξήθηκαν αριθμητικά (από 2.163 άτομα το 2008 σε 3.819 άτομα το 2011) και ποσοστιαία (35% το 2008 έναντι 52% το 2011).

Από τις παραπάνω παρατηρήσεις καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η μεγάλη πλειοψηφία των ανέργων δεν περιμένει κάποια αποτελέσματα διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία. Μάλιστα με την οικονομική κρίση το ποσοστό αυτών που έχει δηλώσει ότι δεν περιμένει αποτελέσματα έχει αυξηθεί. Από τα άτομα που δήλωσαν ότι περιμένουν αποτελέσματα, η πλειοψηφία είναι γυναίκες ενώ μετά τη οικονομική κρίση το ποσοστό των ανδρών έχει αυξηθεί πολύ. Τέλος, όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο αυτών που περιμένουν αποτελέσματα για δημόσια υπηρεσία, μετά την οικονομική κρίση οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξήθηκαν αρκετά, ενώ οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μειώθηκαν.

3.5. Επαφή ανέργου με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας

Όσον αφορά στην επαφή των ανέργων με κάποιο Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας, οι απαντήσεις των ανέργων διαμορφώθηκαν ως εξής:

Πίνακας 3.9. Επαφή ανέργου με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι, ήρθε σε επαφή	2.015	1.790	3.805	3.981	4.221	8.202
Όχι, δεν ήρθε σε επαφή	17.687	29.596	47.283	55.394	56.069	111.463
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.10. Επαφή ανέργου με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι, ήρθε σε επαφή	1.254	2.222	329	0	3.805	3.388	4.081	732	0	8.201
Όχι, δεν ήρθε σε επαφή	11.535	25.016	10.596	136	47.283	28.266	57.532	25.375	290	111.463
Σύνολο	13.049	27.812	10.925	136	51.922	32.571	61.863	26.712	290	121.436

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από τους πίνακες 3.9 και 3.10 είναι ότι τόσο το 2008 όσο και το 2011 η πλειοψηφία των ανέργων δήλωσε ότι δεν έχει έρθει σε επαφή με κάποιο ιδιωτικό γραφείο ευρέσεως εργασίας. Το ποσοστό μάλιστα των ανέργων που απάντησε αρνητικά αγγίζει και τα 2 έτη σύγκρισης το 91%. Το ποσοστό αυτό είναι αρκετά αυξημένο σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό των ανέργων που δήλωσε ότι δεν έχει έρθει σε επαφή με κάποιο δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας, το οποίο κυμαινόταν μεταξύ 30% - 40% (πίνακες 3.3, 3.4).

Από τα άτομα που δήλωσαν ότι έχουν έρθει σε επαφή με κάποιο ιδιωτικό γραφείο ευρέσεως εργασίας (ποσοστό μόλις 9%), το 2008 ήταν περισσότεροι άνδρες, ενώ το 2011 ήταν περισσότερες γυναίκες. Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ατόμων που απάντησε θετικά, οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προηγούνται με ποσοστό 58% το 2008 και 50% το 2011. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 2011 το ποσοστό των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που απάντησε θετικά αυξήθηκε στο 41% έναντι 33% το 2008.

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τα παραπάνω, είναι ότι οι άνεργοι δε στρέφονται σε μεγάλο βαθμό σε κάποιο ιδιωτικό γραφείο ευρέσεως εργασίας, ούτε πριν ούτε μετά την οικονομική κρίση, σε αντίθεση με τα δημόσια γραφεία ευρέσεως εργασίας. Από τα άτομα τα οποία δήλωσαν ότι έχουν στραφεί σε κάποιο ιδιωτικό γραφείο ευρέσεως εργασίας οι περισσότεροι είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξήθηκαν αρκετά το 2011 σε σύγκριση με το 2008.

3.6. Αναμονή αποτελέσματος αίτησης για πρόσληψη σε εργασία

Όσον αφορά στην αναμονή αποτελέσματος αίτησης για πρόσληψη σε εργασία, οι άνεργοι κατατάσσονται ως εξής:

Πίνακας 3.11. Αναμονή αποτελέσματος αίτησης για πρόσληψη σε εργασία με βάση το φύλο

	2008			2011		
	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι	5.014	7.464	12.478	11.505	13.039	24.544
Όχι	14.688	23.922	38.610	47.870	47.251	95.121
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.12. Αναμονή αποτελέσματος αίτησης για πρόσληψη σε εργασία με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι	4.390	6.966	1.122	0	12.478	7.847	12.640	4.058	0	24.545
Όχι	8.399	20.272	9.804	136	38.611	23.807	48.974	22.048	290	95.119
Σύνολο	13.049	27.812	10.926	136	51.923	32.571	61.864	26.711	290	121.436

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους πίνακες 3.11 και 3.12 το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η πλειοψηφία των ανέργων, τόσο το 2008 όσο και το 2011, έχει δηλώσει ότι δεν περιμένει αποτελέσματα αίτησης για πρόσληψη σε εργασία. Τα ποσοστά μάλιστα των ατόμων που απάντησαν αρνητικά αγγίζουν το 74% το 2008 και το 78% το 2011.

Από τα άτομα που δήλωσαν ότι περιμένουν αποτελέσματα πρόσληψης, η πλειοψηφία και τα 2 έτη σύγκρισης είναι γυναίκες, με το ποσοστό τους στο σύνολο

των ατόμων που απάντησαν θετικά να έχει μειωθεί το 2011 σε σχέση με το 2008 (60% το 2008 έναντι 53% το 2011). Επίσης, όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ατόμων που δήλωσαν ότι περιμένουν αποτελέσματα πρόσληψης σε εργασία, η πλειοψηφία αποτελείται από αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό που αγγίζει το 56% το 2008 και το 51% το 2011. Το ποσοστό της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει μειωθεί μέσα στην τριετία, διότι το αντίστοιχο ποσοστό της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει αυξηθεί από 9% το 2008 σε 17% το 2011. Το ποσοστό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένει σχεδόν αμετάβλητο, παρουσιάζοντας μικρή μείωση (32% το 2011 έναντι 35% το 2008).

Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τόσο πριν όσο και μετά την οικονομική κρίση, η πλειοψηφία των ανέργων στον αγροτικό χώρο δεν περιμένει κάποια αποτελέσματα για πρόσληψη σε εργασία. Επίσης, τα άτομα τα οποία αναμένουν πρόσληψη είναι στην πλειοψηφία τους όσον αφορά στο φύλο γυναίκες και όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο, η οικονομική κρίση έχει ωθήσει και πολλούς αποφοίτους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην αναζήτηση εργασίας και στην αναμονή αποτελέσματος για πρόσληψη.

3.7. Επαφή των ανέργων με εργοδότες για εύρεση εργασίας

Αναφορικά με το εάν έχουν απευθυνθεί σε εργοδότες, οι άνεργοι έδωσαν τις εξής απαντήσεις:

Πίνακας 3.13. Επαφή με εργοδότες με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι, απευθύνθηκε	18.424	25.749	44.173	54.313	53.515	107.828
Όχι, δεν απευθύνθηκε	1.278	5.637	6.915	5.062	6.776	11.838
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.967	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.14. Επαφή με εργοδότες με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι, απευθύνθηκε	11.166	23.542	9.385	80	44.173	28.474	55.658	23.582	114	107.828
Όχι, δεν απευθύνθηκε	1.623	3.695	1.540	56	6.914	3.181	5.956	2.525	176	11.838
Σύνολο	130.49	27.811	10.925	136	51.921	32.572	61.864	26.712	290	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους πίνακες 3.13 και 3.14, η πλειοψηφία των ανέργων τόσο το 2008 όσο και το 2011 έχει απευθυνθεί σε εργοδότες για εύρεση εργασίας. Το ποσοστό των ατόμων που απάντησαν θετικά είναι 85% το 2008 και 89% το 2011. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ενώ το 2008 το 60% των ατόμων που απευθύνθηκε σε εργοδότες ήταν γυναίκες και το 40% άνδρες, το 2011 τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 50% και για τα δύο φύλα. Μάλιστα οι άνδρες που απάντησαν θετικά είναι αριθμητικά το 2011 ελαφρώς περισσότεροι από τις γυναίκες.

Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων που δήλωσαν ότι έχουν απευθυνθεί σε εργοδότες για εύρεση εργασίας, η ποσοστιαία κατάταξη των εκπαιδευτικών βαθμίδων παραμένει σχεδόν ίδια και τα δύο έτη σύγκρισης. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι άνεργοι που απάντησαν θετικά είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό 52% - 53%, ακολουθούν οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 25% - 26%, και ακολουθούν οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με 22%. Το ποσοστό των ερωτηθέντων που δεν πήγε σχολείο είναι αμελητέο.

Από τις παραπάνω παρατηρήσεις το συμπέρασμα που προκύπτει ότι οι περισσότεροι άνεργοι στις αγροτικές περιοχές έχουν απευθυνθεί σε εργοδότες για εύρεση εργασίας. Ωστόσο, με την οικονομική κρίση όλο και περισσότεροι άνδρες άνεργοι δήλωσαν ότι έχουν απευθυνθεί σε εργοδότες, ενώ το 2008 η πλειοψηφία αποτελούνταν από γυναίκες.

3.8. Επαφή των ανέργων με συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ. για εύρεση εργασίας

Αναφορικά με το εάν έχουν ρωτήσει συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ για εύρεση εργασίας, οι άνεργοι έδωσαν τις εξής απαντήσεις:

Πίνακας 3.15. Επαφή με συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι, ρώτησε	17.960	28.429	46.389	55.570	55.836	111.406
Όχι, δε ρώτησε	1.742	2.957	4.699	3.805	4.454	8.259
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.16. Επαφή με συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι, ρώτησε	10.787	25.245	10.222	136	46.390	29.220	57.661	24.235	290	111.406
Όχι, δε ρώτησε	2.003	1.993	703	0	4.699	2.434	3.953	1.872	0	8.259
Σύνολο	13.050	27.812	10.925	136	51.923	32.571	61.864	26.712	290	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Οι απαντήσεις που δόθηκαν στο κεφάλαιο αυτό από τους ανέργους είναι σχεδόν ίδιες με αυτές που δόθηκαν στο κεφάλαιο 3.7. Συγκεκριμένα, η πλειοψηφία των ανέργων τόσο το 2008 όσο και το 2011 έχει ρωτήσει συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ. για εύρεση εργασίας (πίνακες 3.15, 3.16). Το ποσοστό των ατόμων

μάλιστα που απάντησαν θετικά αγγίζει το 90% το 2008 και το 92% το 2011. Αξιοσημείωτο είναι το επίσης γεγονός ότι ενώ το 2008 το 61% των ατόμων που απευθύνθηκε σε εργοδότες ήταν γυναίκες και το 39% άνδρες, το 2011 τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 50% και για τα δύο φύλα.

Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων που δήλωσαν ότι έχουν ρωτήσει συγγενείς, φίλους κλπ. για εύρεση εργασίας, η ποσοστιαία κατάταξη των εκπαιδευτικών βαθμίδων παραμένει σχεδόν ίδια και τα δύο έτη σύγκρισης. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι άνεργοι που απάντησαν θετικά είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό 52% - 54%, ακολουθούν οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 24% - 26%, και ακολουθούν οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με 23%. Η κατάταξη αυτή των εκπαιδευτικών βαθμίδων πλησιάζει πολύ στην κατάταξη του κεφαλαίου 3.7, όπου οι άνεργοι απάντησαν στο εάν έχουν απευθυνθεί σε εργοδότες για εύρεση εργασίας. Το ποσοστό των ερωτηθέντων που δεν πήγε σχολείο είναι κι εδώ αμελητέο.

Από τις παραπάνω παρατηρήσεις το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι οι περισσότεροι άνεργοι στις αγροτικές περιοχές έχουν ρωτήσει συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ. για εύρεση εργασίας. Ωστόσο, με την οικονομική κρίση όλο και περισσότεροι άνδρες άνεργοι δήλωσαν ότι έχουν κινηθεί με αυτό τον τρόπο, ενώ το 2008 η πλειοψηφία αποτελούνταν από γυναίκες.

3.9. Δημοσίευση ή απάντηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών από τους ανέργους για εύρεση εργασίας

Αναφορικά με το εάν έχουν δημοσιεύσει ή απαντήσει σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για εύρεση εργασίας, οι άνεργοι έδωσαν τις εξής απαντήσεις:

Πίνακας 3.17. Δημοσίευση ή απάντηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών με βάση το φύλο

	2008			2011		
	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι	4.948	6.815	11.763	16.851	21.398	38.249
Όχι	14.754	24.571	39.325	42.524	38.892	81.416
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.18. Δημοσίευση ή απάντηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι	4.129	6.281	1.354	0	11.764	13.316	19.748	5.185	0	38.249
Όχι	8.661	20.956	9.572	136	39.325	18.339	41.865	20.922	290	81.416
Σύνολο	13.050	27.811	10.926	136	51.923	32.572	61.863	26.712	290	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους πίνακες 3.17 και 3.18, οι περισσότεροι άνεργοι και τα δύο έτη σύγκρισης δήλωσαν ότι δεν έχουν δημοσιεύσει ή απαντήσει σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για εύρεση εργασίας. Ωστόσο το ποσοστό των ατόμων που απάντησε θετικά αυξήθηκε από 23% το 2008 σε 31% το 2011.

Από τα άτομα που απάντησαν θετικά, η πλειοψηφία αποτελείται από γυναίκες. Συγκεκριμένα 6.815 γυναίκες απάντησαν θετικά έναντι 4.948 ανδρών το 2008 (ποσοστό γυναικών 58%), ενώ το 2011 θετική απάντηση έδωσαν 21.398 γυναίκες έναντι 16.851 ανδρών (ποσοστό γυναικών 56%). Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των ατόμων που απάντησαν θετικά, η πλειοψηφία και τα 2 έτη αποτελείται από απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό 52%- 53%. Επίσης παρατηρείται ποσοστιαία αύξηση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (από 30% το 2008 σε 35% το 2011) και ποσοστιαία μείωση των αποφοίτων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (από 17% το 2008 σε 13% το 2011).

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τις παραπάνω παρατηρήσεις, είναι ότι η πλειοψηφία των ανέργων στον αγροτικό χώρο τόσο πριν όσο και μετά την οικονομική κρίση δεν δημοσιεύει ή απαντά σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για εύρεση εργασίας. Η πλειοψηφία των ανέργων που κινείται με αυτόν τον τρόπο αποτελείται από γυναίκες. Επίσης, όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων, η πλειοψηφία αποτελείται από απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ αύξηση έχει παρατηρηθεί στους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που δημοσιεύει ή απαντά σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρουν εργασία.

3.10. Αναζήτηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για εύρεση εργασίας

Αναφορικά με το εάν έχουν αναζητήσει εργασία σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών, οι άνεργοι απάντησαν ως εξής:

Πίνακας 3.19. Αναζήτηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών με βάση το φύλο

	2008			2011		
	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι	12.896	19.265	32.161	40.304	46.944	87.248
Όχι	6.806	12.121	18.927	19.072	13.346	32.418
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.472	60.966	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.20. Αναζήτηση σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι	8.940	18.059	5.082	80	32.161	26.985	46.504	13.583	176	87.248
Όχι	3.850	9.178	5.843	56	18.927	4.670	15.110	12.523	114	32.417
Σύνολο	13.050	27.811	10.925	136	51.922	32.572	61.864	26.711	290	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Όπως παρατηρούμε στους πίνακες 3.19 και 3.20, η πλειοψηφία των ανέργων έχει ψάξει σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρει εργασία. Το ποσοστό μάλιστα των ατόμων που απάντησε θετικά αυξήθηκε κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες το 2011 σε σχέση με το 2008 (72% το 2011 έναντι 62% το 2008).

Η πλειοψηφία των ανέργων που έχουν ψάξει σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για εργασία είναι γυναίκες. Ωστόσο το ποσοστό των ανδρών που απάντησε θετικά αυξήθηκε το 2011 σε σύγκριση με το 2008 (από 40% άνδρες το 2008 σε 46% το 2011). Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο των ατόμων που απάντησαν θετικά, και εδώ προηγούνται οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστό 56% το 2008 και 53% το 2011. Η μικρή ποσοστιαία πτώση των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης την τριετία αντισταθμίστηκε από την ποσοστιαία αύξηση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι από 28% το 2008 αυξήθηκαν σε 31% το 2011. Οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέμειναν σταθεροί σαν ποσοστό στο σύνολο των ατόμων που απάντησαν θετικά, ενώ το ποσοστό των ατόμων που δεν πήγε σχολείο είναι αμελητέο.

Από τα παραπάνω το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι μετά την οικονομική κρίση όλο και περισσότεροι άνεργοι στρέφονται στην αναζήτηση εργασίας σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών. Επίσης, ενώ στην πρώτη θέση των ατόμων που αναζητούν εργασία με αυτό τον τρόπο παραμένουν οι γυναίκες, οι άνδρες έχουν παρουσιάσει αριθμητική και ποσοστιαία αύξηση. Τέλος, η οικονομική κρίση έχει στρέψει και περισσότερους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην αναζήτηση εργασίας σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών, ωστόσο πρώτοι στην κατάταξη παραμένουν ακόμα οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

3.11. Διεξαγωγή εξετάσεων, συνεντεύξεων ή test για εύρεση εργασίας

Αναφορικά με τη διεξαγωγή εξετάσεων, συνεντεύξεων ή test για εύρεση εργασίας, οι άνεργοι έδωσαν τις εξής απαντήσεις:

Πίνακας 3.21. Διεξαγωγή εξετάσεων, συνεντεύξεων ή test με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Δεν απάντησε	0	834	834	1.096	676	1.772
Ναι	2.800	6.709	9.509	7.806	11.534	19.340
Όχι	16.902	24.677	41.579	51.570	48.756	100.326
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.472	60.966	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.22. Διεξαγωγή εξετάσεων, συνεντεύξεων ή test με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Δεν απάντησε	260	574	0	0	834	917	250	605	0	1.772
Ναι	3.249	5.692	568	0	9.509	8.118	9.744	1.478	0	19.340
Όχι	9.541	21.546	10.357	136	41.580	23.537	51.870	24.628	290	100.325
Σύνολο	13.050	27.812	10.925	136	51.923	32.572	61.864	26.711	290	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους παραπάνω πίνακες, τόσο το 2008 όσο και το 2011 η πλειοψηφία των ανέργων έχει δηλώσει ότι δεν έχει δώσει εξετάσεις ή συνέντευξη – test για να βρει εργασία. Το ποσοστό μάλιστα των ερωτηθέντων που απάντησαν αρνητικά αγγίζει το 80% το 2008 και το 83% το 2011.

Όσον αφορά στα άτομα τα οποία απάντησαν θετικά, η πλειοψηφία και τα 2 έτη σύγκρισης αποτελείται από γυναίκες. Ωστόσο το ποσοστό των γυναικών που απάντησαν θετικά έχει πέσει από 70% το 2008 σε 60% το 2011. Επίσης, το εκπαιδευτικό επίπεδο των ατόμων που απάντησαν θετικά είναι ως επί το πλείστον δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε ποσοστό που όμως έπεσε από 60% το 2008 σε 50% το 2011. Την πτώση του ποσοστού των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έδωσαν εξετάσεις – συνεντεύξεις – test για εύρεση εργασίας, αντισταθμίζει η αύξηση του αντίστοιχου ποσοστού αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που ανέβηκε από

34% το 2008 σε 42% το 2011 (από 3.249 άτομα το 2008 σε 8.118 άτομα το 2011). Οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αντιστοιχούν σε μικρά σχετικά ποσοστά (6% το 2008 και 8% το 2011).

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τα παραπάνω είναι ότι τόσο πριν όσο και μετά την οικονομική κρίση λίγοι άνεργοι στον αγροτικό χώρο είχαν προβεί σε διεξαγωγή εξετάσεων – συνεντεύξεων – test για εύρεση εργασίας. Από αυτούς οι περισσότεροι είναι γυναίκες. Ωστόσο η ψαλίδα μεταξύ ανδρών και γυναικών που δίνουν εξετάσεις ή συνεντεύξεις άρχισε να κλείνει με την οικονομική κρίση. Τέλος, όλο και περισσότεροι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπαίνουν σε αυτή τη διαδικασία, και τείνουν να εξισωθούν με τους απόφοιτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι αποτελούν την πλειοψηφία των ανέργων.

3.12. Χρόνος αναζήτησης εργασίας

Ο χρόνος αναζήτησης εργασίας από τους ανέργους (σε μήνες) έχει ως εξής:

Πίνακας 3.23. Χρόνος αναζήτησης εργασίας με βάση το φύλο

	2008			2011		
	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Τώρα θα αρχίσει	106	113	219	1.089	865	1.954
Λιγότερο από 1 μήνα	1.212	2.130	3.342	2.629	1.937	4.566
1-2 μήνες	1.673	2.140	3.813	8.187	8.396	16.583
3-5 μήνες	2.660	3.526	6.186	7.405	7.197	14.602
6-11 μήνες	3.900	5.298	9.198	12.421	8.549	20.970
12-17 μήνες	3.052	2.875	5.927	9.601	8.047	17.648
18-23 μήνες	1.626	3.474	5.100	5.098	4.777	9.875
24-47 μήνες	2.525	4.444	6.969	7.793	8.118	15.911
4 χρόνια και πάνω	2.947	8.220	11.167	6.249	13.081	19.330
Σύνολο	19.701	32.220	51.921	60.472	60.967	121.439

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.24. Χρόνος αναζήτησης εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Τώρα θα αρχίσει	0	219	0	0	219	737	687	529	0	1.953
Λιγότερο από 1	1.175	959	1.209	0	3.343	1.135	2.512	919	0	4.566
1-2 μήνες	935	1.832	1.046	0	3.813	4.965	8.216	3.401	0	16.582
3-5 μήνες	1.274	3.223	1.689	0	6.186	2.573	8.927	3.102	0	14.602
6-11 μήνες	3.418	4.408	1.373	0	9.199	5.094	10.968	4.732	176	20.970
12-17 μήνες	1.371	3.286	1.269	0	5.926	5.649	8.556	3.443	0	17.648
18-23 μήνες	1.574	3.080	445	0	5.099	3.251	5.104	1.519	0	9.874
24-47 μήνες	1.877	4.391	700	0	6.968	4.506	7.133	4.272	0	15.911
4 χρόνια και	1.426	6.412	3.193	136	11.167	4.662	9.760	4.795	114	19.331
Σύνολο	13.050	27.810	10.924	136	51.920	32.572	61.863	26.712	290	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τους πίνακες 3.23 και 3.24 μπορούμε να κάνουμε ορισμένες παρατηρήσεις. Η πρώτη παρατήρηση είναι ότι τόσο το 2008 όσο και το 2011 οι περισσότεροι άνεργοι είτε ψάχνουν εργασία 6 - 11 μήνες είτε πάνω από 4 χρόνια. Ωστόσο οι άνεργοι που ψάχνουν εργασία πάνω από 4 χρόνια έχουν μειωθεί σαν ποσοστό των ανέργων από 21% το 2008 σε 16% το 2011. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι το 2011 διπλασιάστηκε το ποσοστό των ανέργων που ψάχνουν δουλειά 1 - 2 μήνες (από 7% το 2008 σε 14% το 2011). Όσον αφορά στο φύλο, οι περισσότερες άνεργες γυναίκες και τα 2 έτη σύγκρισης ψάχνουν εργασία πάνω από 4 χρόνια σε ποσοστό 25% το 2008 και 21% το 2011. Ωστόσο πολλές είναι οι γυναίκες που ψάχνουν εργασία από 6 μέχρι 11 μήνες. Οι άνδρες αντίστοιχα στην πλειοψηφία τους και τα 2 έτη σύγκρισης απάντησαν ότι ψάχνουν για εργασία 6 - 11 μήνες σε ποσοστό 20% - 21%.

Αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων, οι περισσότεροι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ψάχνουν για εργασία πάνω από 4 χρόνια. Ωστόσο, το 2011 πολλοί απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δήλωσαν ότι ψάχνουν εργασία 6 - 11 μήνες (10.968 άτομα). Όσον αφορά στους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης η πλειοψηφία αυτών ψάχνει εργασία 6 - 11 μήνες τόσο το

2008 όσο και το 2011. Οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ψάχνουν στην πλειοψηφία τους εργασία πάνω από 4 χρόνια.

Από τις παραπάνω παρατηρήσεις καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο συνήθης χρόνος αναζήτησης εργασίας από τους ανέργους είναι 6 – 11 μήνες τόσο πριν όσο και μετά την κρίση. Επίσης η οικονομική κρίση έχει προκαλέσει διπλασιασμό των νέων ανέργων, οι οποίοι ψάχνουν εργασία μόλις 1 – 2 μήνες. Επίσης, πολλοί άνεργοι φαίνεται να ψάχνουν εργασία πάνω από 4 έτη. Αυτοί οι άνεργοι είναι κατά κύριο λόγο όσον αφορά στο φύλο γυναίκες και όσον αφορά στο εκπαιδευτικό επίπεδο απόφοιτοι δευτεροβάθμιας και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο συνήθης χρόνος αναζήτησης εργασίας των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι 6 – 11 μήνες.

3.13. Είδος εργασίας που αναζητούν οι άνεργοι

Όσον αφορά στο είδος της εργασίας που αναζητούν οι άνεργοι (αυτοαπασχολούμενος, μισθωτός), έχουμε τις εξής απαντήσεις:

Πίνακας 3.25. Είδος εργασίας που αναζητούν οι άνεργοι με βάση το φύλο

	2008			2011		
	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	APPENEΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Προσπαθεί να κάνει δική του εργασία	402	435	837	1136	390	1.526
Ζητούσε να εργαστεί ως μισθωτός	19.301	31.785	51.086	59.335	60.576	119.911
Σύνολο	19.703	32.220	51.923	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.26. Είδος εργασίας που αναζητούν οι άνεργοι με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Προσπαθεί να κάνει δική του εργασία	210	470	157	0	837	111	778	637	0	1.526
Ζητούσε να εργαστεί ως μισθωτός	12.841	27.340	10.768	136	51.085	32.460	61.086	26.075	290	119.911
Σύνολο	13.051	27.810	10.925	136	51.922	32.571	61.864	26.712	290	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Σύμφωνα με τους πίνακες 3.25 και 3.26 η μεγάλη πλειοψηφία των ανέργων ζητάει να εργαστεί ως μισθωτός. Τα ποσοστά μάλιστα των ατόμων που θέλουν να εργαστούν ως μισθωτοί είναι 98% - 99% (51.086 άτομα από τα 51.922 το 2008 και 119.911 άτομα από τα 121.437 το 2011). Από αυτούς, το 2008 οι περισσότερες ήταν γυναίκες σε ποσοστό 62% (31.785 άτομα) ενώ το 2011 τα ποσοστά των δύο φύλων ήταν από 50%. Από τους άνεργους που προσπαθούν να κάνουν δική τους εργασία, το 2008 οι άνδρες ήταν σχεδόν ίσοι με τις γυναίκες. Ωστόσο το 2011 ήταν πολύ περισσότεροι οι άνδρες από τις γυναίκες με ποσοστό 74% (1.136 άνδρες από συνολικά 1.526 άτομα).

Όσον αφορά στο επίπεδο εκπαίδευσης των ανέργων που ζητάνε εργασία ως μισθωτοί, το 51% - 53% αυτών είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ακολουθούν οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ποσοστά 25% - 27% και τέλος οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σημειώνουν ποσοστό 22%.

Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι σχεδόν όλοι οι άνεργοι στον αγροτικό χώρο ψάχνουν να εργαστούν ως μισθωτοί, είτε σε εργασία με πλήρη είτε σε εργασία με μερική απασχόληση. Επίσης, ενώ το 2008 τα άτομα αυτά αποτελούνταν κυρίως από γυναίκες, το 2011 με την οικονομική κρίση έχουν αυξηθεί οι άντρες σε ποσοστό των ανέργων που ζητάνε εργασία ως μισθωτοί, και αριθμητικά πλέον είναι σχεδόν ίσοι με τις γυναίκες. Τέλος, οι περισσότεροι άνεργοι που ζητάνε μισθωτή εργασία είναι σε ποσοστό πάνω από 50% απόφοιτοι δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης, ακολουθούν οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με διαφορά και τέλος κατατάσσονται οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

3.14. Απόρριψη προτάσεων για ανάληψη εργασίας

Οι απαντήσεις των ανέργων αναφορικά με το εάν απέρριψαν προτάσεις για ανάληψη εργασίας στο διάστημα που αναζητούσαν εργασία διαμορφώθηκαν όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 3.27. Απόρριψη προτάσεων για ανάληψη εργασίας με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Όχι	16.845	28.799	45.644	58.853	56.989	115.842
Δεν εξυπηρετούσε ο τύπος εργασίας	584	876	1.460	953	1.122	2.075
Δεν εξυπηρετούσε το ωράριο	522	263	785	295	1.140	1.435
Δεν υπήρχαν προϋποθέσεις κατάλληλης επαγγελματικής σταδιοδρομίας	67	267	334	0	92	92
Δεν ανταποκρινόταν η θέση στα τυπικά προσόντα	329	252	581	0	350	350
Οι αποδοχές δεν ήταν ικανοποιητικές	1.293	915	2.208	192	462	654
Συντρέχουν ή συνέτρεχαν άλλοι λόγοι	62	847	909	178	811	989
Σύνολο	19.702	32.219	51.921	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.28. Απόρριψη προτάσεων για ανάληψη εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Όχι	11.353	24.457	9.697	136	45.643	30.765	59.128	25.658	290	11.5841
Δεν εξυπηρετούσε ο τύπος εργασίας	222	1.030	209	0	1.461	441	1.481	153	0	2.075
Δεν εξυπηρετούσε το ωράριο	110	527	148	0	785	289	420	727	0	1.436
Δεν υπήρχαν προϋποθ. Κατάλ.επ αγγελμ. σταδίοδρ.	267	67	0	0	334	0	92	0	0	92
Δεν ανταποκριν. η θέση στα τυπικά προσόντα	192	389	0	0	581	234	116	0	0	350
Οι αποδοχές δεν ήταν ικανοποιητικές	420	1.132	655	0	2.207	164	381	109	0	654
Άλλοι λόγοι	485	208	216	0	909	678	246	65	0	989
Σύνολο	13.049	27.810	10.925	136	51.920	32.571	61.864	26.712	290	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Όπως φαίνεται στους πίνακες 3.27 και 3.28 η πλειοψηφία των ανέργων δεν απέρριψαν προτάσεις για ανάληψη εργασίας στο διάστημα που αναζητούσαν εργασία. Το 2008 το ποσοστό των ατόμων που απάντησε αρνητικά αντιστοιχούσε στο 88% των ανέργων (45.644 από τα 51.920 συνολικά άτομα). Το ποσοστό αυτό ανέβηκε το 2011 στο 95% των ανέργων (115.842 από τα 121.437 άτομα). Μάλιστα ο αριθμός των ανέργων που δήλωσαν ότι απέρριψαν κάποια θέση εργασίας έπεσε από

6.277 άτομα το 2008 σε 5.595 άτομα το 2011, παρόλο που ο συνολικός αριθμός των ανέργων αυξήθηκε κατά 1,3 φορές.

Οι λόγοι για τους οποίους το 2008 οι άνεργοι δήλωσαν ότι απέρριψαν κάποια θέση εργασίας ήταν πρώτον οι μη ικανοποιητικές αποδοχές (ποσοστό 35%), έπειτα ο τόπος εργασίας που δεν εξυπηρετούσε (ποσοστό 23%) και ακολουθούσαν οι υπόλοιποι λόγοι. Ωστόσο, το 2011, οι μη ικανοποιητικές αποδοχές είχαν ένα πολύ μικρό ποσοστό στο σύνολο των αιτιών για απόρριψη κάποιας θέσης εργασίας. Πρώτο σε ποσοστό έρχεται ο τόπος εργασίας που δεν εξυπηρετούσε (ποσοστό 37%), έπειτα το μη εξυπηρετικό ωράριο (ποσοστό 26%) κι έπειτα οι υπόλοιπες αιτίες.

Όσον αφορά στο φύλο, τόσο το 2008 όσο και το 2011 τα περισσότερα άτομα που απέρριψαν κάποια θέση ήταν γυναίκες. Από αυτούς που δήλωσαν ότι δεν έχουν απορρίψει προτάσεις για θέση εργασίας, το 2008 η πλειοψηφία αποτελούνταν από γυναίκες σε ποσοστό 63% (28.799 από τους 45.644 συνολικά ανέργους), ενώ τα ποσοστά το 2011 είναι σχεδόν ίδια και για τα 2 φύλα (49% άνδρες και 51% γυναίκες).

Αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο, τα περισσότερα άτομα που δήλωσαν ότι απέρριψαν κάποια θέση εργασίας ήταν απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο, οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το 2011 είναι περισσότεροι από το 2008 στο σύνολο αυτών που απέρριψαν κάποια θέση. Επίσης, οι λόγοι για τους οποίους οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απέρριψαν κάποια θέση εργασίας ήταν το 2008 κυρίως οι αποδοχές και ο τόπος εργασίας ενώ το 2011 κυρίως ο τόπος εργασίας. Οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από την άλλη απέρριπταν θέσεις το 2008 κυρίως λόγω μη ικανοποιητικών αποδοχών και άλλων λόγων, ενώ το 2011 κυρίως για άλλους λόγους.

Το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από τα παραπάνω είναι ότι οι άνεργοι στον αγροτικό χώρο δύσκολα απορρίπτουν κάποια θέση εργασίας, ειδικά μετά την οικονομική κρίση. Ο μη εξυπηρετικός τόπος εργασίας είναι ένας από τους κύριους λόγους απόρριψης. Ωστόσο το 2008 πολλοί απέρριπταν κάποια θέση λόγω μη ικανοποιητικών αποδοχών, κριτήριο που το 2011 δεν λαμβάνουν τόσο σοβαρά υπόψη. Τέλος, ενώ οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απορρίπτουν θέσεις εργασίας κυρίως λόγω της μη εξυπηρετικής τοποθεσίας, οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν κυρίως άλλους λόγους και διαφορετικά κριτήρια απόρριψης προτάσεων ανάληψης εργασίας.

3.15. Ασχολία ανέργου αμέσως πριν την αναζήτηση εργασίας

Όσον αφορά στην ασχολία που είχαν οι άνεργοι αμέσως πριν αρχίσουν να ζητάνε εργασία, έχουμε τις εξής απαντήσεις:

Πίνακας 3.29. Ασχολία ανέργου αμέσως πριν την αναζήτηση εργασίας με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Εργαζόταν	9.956	12.108	22.064	41.661	32.402	74.063
Μαθητής/σπουδαστής	2.551	10.049	12.600	7.523	14.924	22.447
Στρατευμένος	5.666	0	5.666	8.826	0	8.826
Οικιακά	0	9.040	9.040	0	11.658	11.658
Λοιπές περιπτώσεις	868	353	1.221	1.554	724	2.278
Δεν απάντησε	661	669	1.330	908	1.258	2.166
Σύνολο	19.702	32.219	51.921	60.472	60.966	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.30. Ασχολία ανέργου αμέσως πριν την αναζήτηση εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Εργαζόμενοι	5.037	9.975	7.053	0	22.065	14.805	38.134	20.834	290	74.063
Μαθητής/σπουδαστής	5.917	6.201	481	0	12.599	12.569	9.203	675	0	22.447
Στρατευμένος	1.343	4.186	137	0	5.666	2.364	6.089	372	0	8.825
Οικιακά	597	5.788	2.656	0	9.041	1.904	6.054	3.700	0	11.658
Λοιπές περιπτώσεις	0	785	381	56	1.222	225	1.327	725	0	2.277
Δεν απάντησε	156	876	218	80	1.330	703	1.056	406	0	2.165
Σύνολο	13.050	27.811	10.926	136	51.923	32.570	61.863	26.712	290	121.435

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Η πρώτη παρατήρηση που προκύπτει από τους πίνακες 3.29 και 3.30 είναι ότι η πλειοψηφία των ανέργων τόσο το 2008 όσο και το 2011 πριν αρχίσει να αναζητάει εργασία εργαζόταν. Το 2008 τα άτομα που έδωσαν αυτή την απάντηση ήταν 22.064 και αντιστοιχούν σε ποσοστό 43% των απαντήσεων, ενώ το 2011 το ποσοστό

αυξήθηκε στο 61% των απαντήσεων (74.063 άτομα). Επίσης ένα μεγάλο ποσοστό των ανέργων πριν αρχίσει την αναζήτηση εργασίας ήταν μαθητές ή σπουδαστές (24% των απαντήσεων το 2008 και 18% των απαντήσεων το 2011), ακολουθούσαν τα οικιακά και μετά όλες οι υπόλοιπες απαντήσεις.

Όσον αφορά στο φύλο των ανέργων, τα άτομα που δήλωσαν ότι εργάζονταν αποτελούνταν το 2008 από 55% γυναίκες και 45% άνδρες, ενώ το 2011 τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 44% γυναίκες και 56% άνδρες. Παρατηρούμε δηλαδή μία ποσοστιαία αύξηση των ανδρών που είναι άνεργοι και πριν την αναζήτηση εργασίας εργάζονταν. Οι μαθητές/σπουδαστές αποτελούνταν το 2008 από 80% γυναίκες και 20% άνδρες, ενώ το 2011 τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 66% για τις γυναίκες και 34% για τους άνδρες. Και εδώ οι άνδρες παρουσιάζουν ποσοστιαία αύξηση στο σύνολο των ανέργων που έδωσαν αυτή την απάντηση.

Αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων, οι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το 2008 σε ποσοστό 36% εργάζονταν πριν την αναζήτηση εργασίας, ενώ το 2011 62% αυτών δήλωσαν ότι εργάζονταν πριν αρχίσουν να αναζητάνε εργασία. Οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ το 2008 στην πλειοψηφία τους ήταν μαθητές/σπουδαστές πριν την αναζήτηση εργασίας (45%), πλέον το 2011 οι περισσότεροι από αυτούς δήλωσαν ότι εργάζονταν (45%). Οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης τόσο το 2008 όσο και το 2011 δήλωσαν στην πλειοψηφία τους ότι πριν την αναζήτηση εργασίας εργάζονταν.

Από τα παραπάνω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι άνεργοι στις αγροτικές περιοχές τόσο πριν όσο και μετά την οικονομική κρίση πριν την αναζήτηση εργασίας εργάζονταν. Ωστόσο το ποσοστό αυτών έχει αυξηθεί αρκετά το 2011 σε σχέση με το 2008. Πολλοί είναι εκείνοι που πριν την αναζήτηση εργασίας ήταν μαθητές ή σπουδαστές, το ποσοστό αυτό όμως το 2011 έχει μειωθεί σε σχέση με το 2008. Τέλος, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην πλειοψηφία τους πριν αρχίσουν να αναζητάνε κάποια θέση εργασίας εργάζονταν. Οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από την άλλη, ενώ το 2008 στην πλειοψηφία τους δήλωναν μαθητές ή σπουδαστές πριν την αναζήτηση εργασίας, το 2011 δήλωναν εργαζόμενοι.

3.16. Εγγραφή ανέργων σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας

Όσον αφορά στο εάν οι άνεργοι είναι εγγεγραμμένοι σε δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας, έχουμε τις εξής απαντήσεις:

Πίνακας 3.31. Εγγραφή σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Ναι, και παίρνει επίδομα ή βοήθημα	2.035	4.169	6.204	14.223	8.797	23.020
Ναι, και δεν παίρνει επίδομα ή βοήθημα	7.328	15.413	22.741	24.258	34.207	58.465
Όχι	10.339	12.515	22.854	21.990	17.962	39.952
Δεν απάντησε	0	123	123	0	0	0
Σύνολο	19.702	32.220	51.922	60.471	60.966	121.437

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.32. Εγγραφή σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Ναι, παίρνει επίδομα/βοήθημα	1.769	2.949	1.486	0	6.204	4.142	12.323	6.554	0	23.019
Ναι, δεν παίρνει επίδομα/βοήθημα	5.921	13.383	3.437	0	22.741	18.058	31.862	8.431	114	58.465
Όχι	5.237	11.479	6.003	136	22.855	10.371	17.678	11.727	176	39.952
Δεν απάντησε	123	0	0	0	123	0	0	0	0	0
Σύνολο	13.050	27.811	10.926	136	51.923	32.571	61.863	26.712	290	121.436

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Το πρώτο συμπέρασμα που εξαγάγουμε από τους πίνακες 3.31 και 3.32 είναι ότι η πλειοψηφία των ανέργων είναι γραμμένοι σε δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας. Συγκεκριμένα, το 2008 απάντησαν θετικά 28.945 άτομα από 51.922 στο σύνολο των

ανέργων (56%), ενώ το 2011 81.485 από το σύνολο των 121.437 ανέργων (67%). Από αυτούς, η πλειοψηφία δε φαίνεται να παίρνει κάποιο επίδομα ανεργίας. Μάλιστα το ποσοστό των ανέργων που είναι γραμμένοι σε δημόσιο ταμείο ευρέσεως εργασίας και παίρνει κάποιο επίδομα ή βοήθημα είναι μόλις 21% το 2008 και 28% το 2011. Στο σύνολο των ανέργων, το ποσοστό που παίρνει κάποιο επίδομα/βοήθημα είναι 12% το 2008 και 19% το 2011.

Από τα άτομα που είναι εγγεγραμμένα σε δημόσιο ταμείο ευρέσεως εργασίας, η πλειοψηφία και τα 2 έτη σύγκρισης είναι γυναίκες (68% το 2008 και 53% το 2011). Όσον αφορά στο εκπαιδευτικό τους επίπεδο, οι ποσοστιαίες αναλογίες τόσο το 2008 όσο και το 2011 παραμένουν σχεδόν ίδιες. Συγκεκριμένα, 56% των ανέργων το 2008 που είναι εγγεγραμμένοι είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (16.332 άτομα), 27% απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (7.690 άτομα) και 17% πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (4.923 άτομα). Τα αντίστοιχα ποσοστά για το 2011 είναι 54% για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (44.185 άτομα), 27% για την τριτοβάθμια εκπαίδευση (22.200 άτομα) και 19% για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση (14.985 άτομα).

Από τις παραπάνω παρατηρήσεις καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι μετά την οικονομική κρίση όλο και μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων στον αγροτικό χώρο γράφεται σε δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας. Επίσης μεγαλύτερο ποσοστό των εγγεγραμμένων πληροί το 2011 τις προϋποθέσεις για επίδομα ανεργίας. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ενώ πριν την οικονομική κρίση η μεγάλη πλειοψηφία των εγγεγραμμένων ανέργων ήταν γυναίκες σε ποσοστό περίπου 70%, το 2011 τα ποσοστά των δύο φύλων ήταν σχεδόν ίδια. Αναφορικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο, οι μισοί περίπου άνεργοι που είναι γραμμένοι σε δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

3.17. Πηγές συντήρησης των ανέργων

Κατά τη διάρκεια του τριμήνου που ερωτήθηκαν, οι άνεργοι δήλωσαν τις ακόλουθες πηγές συντήρησης:

Πίνακας 3.33. Πηγές συντήρησης με βάση το φύλο

	2008			2011		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	Σύνολο
Από τα άλλα άτομα του νοικοκυριού	12.767	25.239	38.006	33.688	41.569	75.257
Εργασία	471	937	1.408	1.488	1.719	3.207
Σύνταξη γήρατος	137	0	137	175	92	267
Σύνταξη θανάτου	91	108	199	0	91	91
Εισοδήματα από κινητή/ακίνητη περιουσία	833	140	973	1.609	1.159	2.768
Από άτομα που δεν ανήκουν στο νοικοκυριό	913	534	1.447	3.936	2.910	6.846
Επιδόματα ή βοηθήματα	2.475	2.003	4.478	11.946	5.894	17.840
Πολλαπλές πηγές	1.213	2.666	3.879	6.058	6.855	12.913
Δε γνωρίζει/ Δεν απαντά	801	595	1.396	1.574	675	2.249
Σύνολο	19.701	32.222	51.923	60.474	60.964	121.438

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.34. Πηγές συντήρησης με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο

	2008					2011				
	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο	Τριτοβάθμια εκπαίδευση	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση	Δεν πήγε καθόλου σχολείο	Σύνολο
Από τα άλλα άτομα του νοικοκυριού	10.990	21.238	5.698	80	38.006	24.568	38.568	11.944	176	75.256
Εργασία	204	549	654	0	1.407	559	1.946	701	0	3.206
Σύνταξη γήρατος	0	137	0	0	137	182	84	0	0	266
Σύνταξη θανάτου	91	0	108	0	199	0	0	91	0	91
Εισοδήματα από κινητή/ακίνητη περιουσία	0	609	364	0	973	470	1.101	1.197	0	2.768
Από άτομα που δεν ανήκουν στο νοικοκυριό	67	544	835	0	1.446	414	3.414	2.904	114	6.846
Επιδόματα ή βοηθήματα	721	2.431	1.326	0	4.478	3.206	8.628	6.006	0	17.840
Πολλαπλές πηγές	836	1.541	1.504	0	3.881	2.461	7.627	2.822	0	12.910
Δε γνωρίζει/Δεν απαντά	139	762	438	56	1.395	709	497	1.043	0	2.249
Σύνολο	13.048	27.811	10.927	136	51.922	32.569	61.865	26.708	290	121.432

Πηγή: Επεξεργασμένα στοιχεία έρευνας εργατικού δυναμικού, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Όπως βλέπουμε από τους πίνακες 3.33 και 3.34 οι περισσότεροι άνεργοι συντηρούνται από τα άλλα άτομα του νοικοκυριού τους. Το 2008 το ποσοστό των ατόμων που έδωσαν αυτή την απάντηση είναι 73% των ανέργων (38.006 άτομα) και το 2011 το ποσοστό έπεσε στο 62% των ανέργων (75.256 άτομα). Αντίστοιχα ανέβηκαν τα ποσοστά των ανέργων που δήλωσαν ως πηγές συντήρησης επιδόματα ή βοηθήματα (από 9% το 2008 σε 15% το 2011) και πολλαπλές πηγές συντήρησης (από 8% το 2008 σε 11% το 2011).

Όσον αφορά στο φύλο των ανέργων, τόσο το 2008 όσο και το 2011 οι περισσότερες γυναίκες δηλώνουν ότι συντηρούνται από άλλα άτομα του νοικοκυριού (78% το 2008 και 69% το 2011). Τα αντίστοιχα ποσοστά για τους άνδρες είναι

μικρότερα, και αγγίζουν το 65% το 2008 και το 56% το 2011. Οι άνδρες φαίνεται να έχουν επίσης σαν βασική πηγή συντήρησης κάποια επιδόματα ή βοηθήματα σε ποσοστό διπλάσιο από αυτό των γυναικών. Συγκεκριμένα, ενώ το 2008 οι άνδρες δήλωσαν ως πηγή συντήρησης κάποια επιδόματα/βοηθήματα σε ποσοστό 13%, οι γυναίκες το δήλωσαν σαν ποσοστό 6%. Τα αντίστοιχα ποσοστά το 2011 είναι 20% για τους άνδρες και 10% για τις γυναίκες.

Οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης φαίνεται να έχουν στην πλειοψηφία τους σαν πηγή συντήρησης άλλα άτομα του νοικοκυριού (84% το 2008 και 75% το 2011). Τα ποσοστά αυτά για τους αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι 76% το 2008 και 62% το 2011, ενώ για τους απόφοιτους πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης 52% το 2008 και 45% το 2011. Πολλοί απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης φαίνεται να έχουν άλλες πηγές συντήρησης πέρα από τα άτομα του νοικοκυριού, όπως τα επιδόματα ή βοηθήματα αλλά και πολλαπλές πηγές.

Το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από τα παραπάνω είναι ότι η βασική πηγή συντήρησης για τους άνεργους στον αγροτικό χώρο πριν και μετά την οικονομική κρίση, αποτελούν τα άλλα άτομα του νοικοκυριού. Ωστόσο το 2011 οι άνεργοι φαίνεται να στρέφονται και σε άλλες πηγές συντήρησης πέραν των ατόμων του νοικοκυριού τους, κυρίως στα επιδόματα ή τα βοηθήματα που λαμβάνουν. Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι οι άνδρες εξαρτώνται περισσότερο από τα επιδόματα σε σύγκριση με τις γυναίκες. Τέλος, παρατηρούμε ότι όσο αυξάνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων, τόσο περισσότερο εξαρτώνται στη συντήρησή τους από τα υπόλοιπα άτομα του νοικοκυριού.

4. Προσδιοριστικοί παράγοντες της ανεργίας – Οικονομετρική μεθοδολογία

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζουμε τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν την πιθανότητα να βρεθεί κάποιο άτομο σε κατάσταση ανεργίας. Η μεθοδολογική προσέγγιση που υιοθετούμε για το σκοπό αυτό γίνεται της τεχνικής των ψευδομεταβλητών χρησιμοποιώντας ένα υπόδειγμα παλινδρόμησης δυαδικής επιλογής (binary cost), αυτό του υποδείγματος Logit το οποίο συμπεριλαμβάνει ποιοτικές¹ ερμηνευτικές και εξαρτημένες μεταβλητές

Το υπόδειγμα *Logit*:

Το υπόδειγμα αυτό υποθέτει ότι η πιθανότητα ένα άτομο να καταστεί άνεργο είναι ένα τυχαίο γεγονός που εξαρτάται από την ταυτόχρονη επίδραση μιας σειράς κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών παραγόντων. Ωστόσο, οι εκτιμήσεις τύπου Logit δεν λαμβάνουν υπόψη τους την ταυτόχρονη επίδραση άλλων μεταβλητών, πέρα από τη συγκεκριμένη μεταβλητή ομαδοποίησης, πάνω στην πιθανότητα ένα μέλος του πληθυσμού να βρεθεί σε κατάσταση ανεργίας. Στο υπόδειγμα Logit, η εξαρτημένη μεταβλητή παίρνει είτε την τιμή 1 όταν το άτομο είναι άνεργο είτε την τιμή 0 όταν το άτομο εργάζεται. Πρόκειται για ένα γραμμικό υπόδειγμα παλινδρόμησης της μορφής:

$$Y_t = \beta_0 + \beta_t X_t + e \quad (1)$$

Το υπόδειγμα Logit το οποίο δεν είναι γραμμικό, μπορεί να μετασχηματισθεί σε γραμμικό και να εκτιμηθεί με την κλασσική μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων και η εξίσωση παλινδρόμησης να λάβει την παρακάτω μορφή:

$$L_t = \beta_0 + \beta_t X_t + e \quad (2)$$

Για το σκοπό της παρούσας εργασίας για κάθε άτομο ηλικίας 15-65 (εργαζόμενο ή άνεργο), η εξαρτημένη ποιοτική διχοτομική μεταβλητή (L_t) λαμβάνει την τιμή 1 αν είναι άνεργος, ή 0 αν εργάζεται.

---

¹ Μια ποιοτική μεταβλητή είναι είτε διχοτομική (ή αλλιώς δυαδική) (dichotomous, or binary), είτε πολυχοτομική (polychotomous). Ως διχοτομική ορίζεται η μεταβλητή η οποία λαμβάνει δύο τιμές 0 ή 1. Δηλαδή, διχοτομική είναι η μεταβλητή όταν οι μεταβλητές είναι δύο, ενώ πολυχοτομική ορίζεται μια μεταβλητή όταν οι επιλογές που λαμβάνει, είναι περισσότερες από δύο.

Στο υπόδειγμά μας, οι ερμηνευτικές μεταβλητές (X_i) αντιστοιχούν σε μεταβλητές ανάλογα με τον διερευνώμενο κάθε φορά παράγοντα. Οι παράγοντες για διερεύνηση που ορίσαμε είναι η ηλικία του ατόμου, το επίπεδο εκπαίδευσής του, το φύλο του, η οικογενειακή του κατάσταση, η περιφέρεια του τόπου διαμονής, ο βαθμός αστικότητας του τόπου διαμονής, και η υπηκοότητά του.

β_0 : σταθερός συντελεστής

β_i : συντελεστής της ερμηνευτικής μεταβλητής

e : διαταρακτικός όρος

Στο παραπάνω μετασχηματισμένο πλέον υπόδειγμα παλινδρόμησης, μπορεί να εφαρμοστεί η κλασσική μέθοδος των ελαχίστων τετραγώνων.

Η εκτίμηση της πιθανότητας P_i ($\text{Exp}(B)$) που παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες μπορεί να ερμηνευτεί ως η μεταβολή του λογάριθμου του λόγου της πιθανότητας ενός ατόμου να καταστεί άνεργο ως προς την πιθανότητα να μην είναι άνεργο όταν μεταβάλλεται ένα από τα χαρακτηριστικά του ατόμου σε σχέση με την ομάδα αναφοράς, ενώ όλα τα άλλα χαρακτηριστικά παραμένουν αμετάβλητα. Ένας συντελεστής $\text{exp}(B)$ μεγαλύτερος της μονάδας (μικρότερος) δηλώνει ότι υπάρχει μεγαλύτερη (μικρότερη) πιθανότητα να είναι το άτομο άνεργο που ανήκει στην εν λόγω ομάδα σε σχέση με τα άτομα της ομάδας αναφοράς.

Μια από τις βασικές υποθέσεις που συνιστούν το γραμμικό υπόδειγμα και σχετίζεται με την εκτίμηση και τον έλεγχο του υποδείγματος, είναι ο αποκλεισμός της ύπαρξης ακριβών γραμμικών σχέσεων ανάμεσα στις ερμηνευτικές μεταβλητές. Συνεπώς, η ισχύ της υποθέσεως αυτής, αποτελεί προϋπόθεση για την εκτίμηση του υποδείγματος αποκλείοντας την ύπαρξη τέλειας πολυσυγγραμμικότητας μεταξύ των ερμηνευτικών μεταβλητών. Αυτό σημαίνει ότι κάποια από τις n μεταβλητές, δεν μπορεί να εκφρασθεί ως γραμμικός συνδυασμός των υπολοίπων. Οπότε απαιτείται η επιλογή κάποιων μεταβλητών για την κατάρτιση μιας ομάδας αναφοράς.

Στην παρούσα εργασία, η κατηγοριοποίηση των μεταβλητών του υποδείγματος έχει γίνει ως εξής:

- Για την ηλικία, τα άτομα έχουν χωριστεί στις εξής ηλικιακές κατηγορίες: 15 –

65 ετών, 26 – 35 ετών, 36 – 45 ετών, 46 – 55 ετών και 56 ετών και άνω.

- Για το επίπεδο εκπαίδευσης, τα άτομα έχουν χωριστεί σε κατόχους βασικής, μέσης και ανώτερης – ανώτατης εκπαίδευσης.
- Όσον αφορά στο φύλο τα άτομα είναι χωρισμένα σε άρρενες και θήλυς.
- Για την οικογενειακή κατάσταση τα άτομα έχουν χωριστεί σε έγγαμους, άγαμους και λοιπές κατηγορίες (διαζευγμένους, χήρους-ες κλπ).
- Η αστικότητα περιλαμβάνει περιοχές αστικές, ημιαστικές και αγροτικές.
- Όσον αφορά στην περιφέρεια, έχουμε αναφερθεί και στις 13 περιφέρειες της χώρας: Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Ιόνια Νησιά, Δυτική Ελλάδα, Στερεά Ελλάδα, Αττική, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο και Κρήτη.
- Τέλος, ανάλογα με την υπηκοότητα, τα άτομα έχουν χωριστεί σε: ελληνικής υπηκοότητας, αλβανικής υπηκοότητας, υπηκόους λοιπών ευρωπαϊκών χωρών (Βουλγαρία, Ρουμανία κλπ), υπηκόους από λοιπές χώρες (Ασία, Αφρική, Ν. Αμερική κλπ) και ξένους υπηκόους από ανεπτυγμένες χώρες (Αγγλία, Πορτογαλία κλπ)

Αναλύοντας τα παραπάνω δεδομένα, προκύπτουν οι παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 4.1. Πιθανότητα ανεργίας με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης για το σύνολο της χώρας

		2008	2011
	Επίπεδο εκπαίδευσης	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Βασική	-	-
	Μέση	,727	,746
	Ανώτερη-τατη	,625	,525

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.1, και τα δύο έτη αναφοράς οι απόφοιτοι μέσης και ανώτερης – ανώτατης εκπαίδευσης είχαν μικρότερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι σε σχέση με τους αποφοίτους βασικής εκπαίδευσης (ομάδα αναφοράς) . Μάλιστα οι απόφοιτοι ανώτερης – ανώτατης εκπαίδευσης είχαν μικρότερη πιθανότητα να παραμείνουν άνεργοι και από τους αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης.

Πίνακας 4.2. Πιθανότητα ανεργίας με βάση το φύλο για το σύνολο της χώρας

		2008	2011
	Φύλο	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Άρρεν	-	-
	Θήλυ	2,628	1,698

Ο πίνακας 4.2 μας λέει ότι οι γυναίκες τόσο το 2008 όσο και το 2011 έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνουν άνεργες σε σχέση με τους άνδρες. Αξιοσημείωτο είναι όμως το γεγονός ότι η πιθανότητα αυτή έχει μειωθεί το 2011 σε σχέση με το 2008. Συγκεκριμένα, ενώ το 2008 οι γυναίκες είχαν 2,6 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνουν άνεργες σε σχέση με τους άνδρες, το 2011 είχαν 1,7 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να καταστούν άνεργες σε σύγκριση με τους άνδρες. Παρατηρούμε λοιπόν, ότι μετά την οικονομική κρίση η «ψαλίδα» μεταξύ των δύο φύλων στα ποσοστά ανεργίας έχει αρχίσει να κλείνει και τα ποσοστά να πλησιάζουν.

Πίνακας 4.3. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την ηλικία για το σύνολο της χώρας

		2008	2011
	Ηλικία	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	46 ≥ 55	-	-
	≥ 25	4,209	3,686
	26 ≥ 35	2,096	1,727
	36 ≥ 45	1,373	1,152
	56 +	,710	,625

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.3 όλες οι ηλικιακές κατηγορίες, εκτός από την 56 ετών και άνω, έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα στην ανεργία σε σχέση με την ηλικιακή ομάδα των 46 – 55 ετών. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι όσο η ηλικία των ατόμων αυξάνεται, τόσο η πιθανότητα το άτομο να καταστεί άνεργο μειώνεται. Την μεγαλύτερη πιθανότητα στην ανεργία την έχουν οι νέοι μέχρι 25 ετών, οι οποίοι το 2008 είχαν 4,2 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να καταστούν άνεργοι σε σχέση με τα άτομα 45 – 55 ετών, ενώ το 2011 είχαν 3,7 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα.

Παρατηρούμε βέβαια, ότι μετά την οικονομική κρίση οι πιθανότητες όλων των ηλικιακών ομάδων στην ανεργία σε σχέση με την ομάδα αναφοράς (46 – 55 ετών), έχει μειωθεί αισθητά. Άρα μετά την κρίση, η πιθανότητα κάποιου ατόμου από την ηλικιακή ομάδα αναφοράς να παραμείνει άνεργο πλησιάζει πλέον την πιθανότητα των άλλων ηλικιακών ομάδων.

Πίνακας 4.4. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την αστικότητα του τόπου διαμονής για το σύνολο της χώρας

		2008	2011
	Αστικότητα	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Αγροτικές περιοχές	-	-
	Αστικές περιοχές	1,748	1,915
	Ημιαστικές περιοχές	1,295	1,400

Όπως παρατηρούμε από τον πίνακα 4.4 στις αγροτικές περιοχές της χώρας έχει μικρότερη πιθανότητα ένα άτομο να μείνει άνεργο σε σχέση με τις αστικές και τις ημιαστικές περιοχές. Επίσης παρατηρούμε ότι στις αστικές περιοχές υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος σε σχέση και με τις ημιαστικές περιοχές. Συγκεκριμένα, το 2008 στις αστικές περιοχές είχε κάποιος 1,7 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να παραμείνει άνεργος σε σχέση με τις αγροτικές περιοχές και στις ημιαστικές περιοχές 1,3 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα σε σχέση με τις αγροτικές. Αντίστοιχα, για το 2011 στις αστικές περιοχές είχε κάποιος 2 φορές περίπου μεγαλύτερη πιθανότητα να παραμείνει άνεργος σε σχέση με τις αγροτικές, ενώ στις ημιαστικές 1,4 φορές. Παρατηρούμε λοιπόν ότι όσο αυξάνει ο βαθμός αστικότητας της περιοχής, τόσο το άτομο έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να παραμείνει σε κατάσταση ανεργίας, ειδικά μετά την οικονομική κρίση.

Πίνακας 4.5. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την περιφέρεια διαμονής για το σύνολο της χώρας

		2008	2011
	Περιφέρεια	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Αττική	-	-
	Α. Μακεδονία & Θράκη	1,471	1,276
	Κεντρική Μακεδονία	1,474	1,171
	Δυτική Μακεδονία	2,758	1,624
	Ήπειρος	2,173	1,115
	Θεσσαλία	1,753	1,125
	Ιόνια Νησιά	,818	,510
	Δυτική Ελλάδα	1,728	1,090
	Στερεά Ελλάδα	1,756	1,239
	Πελοπόννησος	1,331	,950
	Βόρειο Αιγαίο	,723	,898
	Νότιο Αιγαίο	,538	,559
	Κρήτη	,736	,844

Όπως βλέπουμε στον πίνακα 4.5, σε 8 από τις περιφέρειες της χώρας έχει κάποιος μεγαλύτερη πιθανότητα να καταστεί άνεργος σε σχέση με την περιφέρεια Αττικής. Οι περιφέρειες αυτές είναι οι: Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα, Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησος (μόνο το 2008). Πρώτη σε κατάταξη έρχεται η Δυτική Μακεδονία, στην οποία έχει κάποιος 2,8 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνει άνεργος σε σχέση με την Αττική (το 2008). Ακολουθεί η Ήπειρος με μικρή διαφορά κι έπειτα οι υπόλοιπες περιφέρειες. Αντίθετα, στις περιφέρειες των νήσων (Ιόνια Νησιά, Βόρειο Αιγαίο, Νότιο Αιγαίο και Κρήτη) η πιθανότητα το άτομο να βρεθεί σε κατάσταση ανεργίας είναι μικρότερη σε σχέση με την αντίστοιχη πιθανότητα στην περιφέρεια Αττικής. Το 2011 τα ποσοστά αυτά σε σύγκριση με την Αττική έχουν μειωθεί για όλες σχεδόν τις περιφέρειες. Άρα συμπεραίνουμε ότι με την οικονομική κρίση η πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος στην περιφέρεια Αττικής έχει αυξηθεί. Αυτό είναι λογικό εφόσον έχει επίσης παρατηρηθεί ότι η πιθανότητα να μείνει κάποιος

άνεργος στις αστικές περιοχές έχει αυξηθεί το 2011 σε σχέση με το 2008 (πίνακας 4.4).

Πίνακας 4.6. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την οικογενειακή κατάσταση για το σύνολο της χώρας

		2008	2011
	Οικογεν. κατάσταση	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Άγαμος	-	-
	Έγγαμος	,507	,481
	Χήρος, διαζευγμ. κλπ	,856	,754

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.6, οι άγαμοι έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι σε σχέση με τους έγγαμους, διαζευγμένους, χήρους κλπ. Το γεγονός αυτό είναι λογικό εάν αναλογιστούμε ότι οι περισσότεροι άγαμοι ανήκουν σε μικρότερες ηλικιακές ομάδες, οι οποίες όπως έχει αναφερθεί έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να βρεθούν σε κατάσταση ανεργίας (πίνακας 4.3).

Πίνακας 4.7. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την υπηκοότητα για το σύνολο της χώρας

		2008	2011
	Υπηκοότητα	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Ελληνική	-	-
	Αλβανική	,582	1,291
	Λ. χώρες Ευρώπης	,744	,652
	Χώρες εκτός Ευρώπης	,555	,457
	Υπήκοοι ανεπτ. χωρών	,933	,696

Ο πίνακας 4.7 μας λέει ότι οι υπήκοοι λοιπών χωρών πλην της Ελλάδας έχουν μικρότερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι σε σχέση με τους Έλληνες υπηκόους. Ωστόσο παρατηρούμε ότι το 2011 οι μετανάστες αλβανικής υπηκοότητας έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα από τους Έλληνες να καταστούν άνεργοι. Αυτό συμβαίνει κυρίως διότι οι Αλβανοί μετανάστες έχουν πλέον να ανταγωνιστούν μετανάστες

λοιπών χωρών (από Αφρική, Ασία, Ν. Αμερική κλπ) οι οποίοι έχουν καθιερώσει ένα χαμηλότερο επίπεδο μισθών και έχουν γίνει περισσότερο ανταγωνιστικοί στην αγορά εργασίας σε σχέση με αυτούς.

Πίνακας 4.8. Πιθανότητα ανεργίας με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης στις αγροτικές περιοχές

		2008	2011
	Επίπεδο εκπαίδευσης	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Βασική	-	-
	Μέση	1,340	1,014
	Ανώτερη-τατη	1,292	1,337

Όπως παρατηρούμε στον πίνακα 4.8, στις αγροτικές περιοχές της χώρας οι απόφοιτοι μέσης και ανώτερης – ανώτατης εκπαίδευσης έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι από τους αποφοίτους βασικής εκπαίδευσης, τόσο το 2008 όσο και το 2011. Το συμπέρασμα αυτό έρχεται σε αντίθεση με το αντίστοιχο συμπέρασμα που έχει προκύψει για το σύνολο της χώρας, όπου η πιθανότητα να παραμείνει άνεργος ένας απόφοιτος μέσης ή ανώτερης – ανώτατης εκπαίδευσης ήταν μικρότερη από ότι ένας απόφοιτος βασικής εκπαίδευσης (πίνακας 4.1). Εάν ανατρέξουμε στον πίνακα 2.7, θα παρατηρήσουμε επίσης ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων στον αγροτικό χώρο τόσο το 2008 όσο και το 2011 αποτελείται από απόφοιτους δημοτικού. Ο σπουδαιότερος λόγος είναι η φύση των περισσότερων εργασιών που διεξάγονται στον αγροτικό χώρο (κυρίως χειρωνακτικές πχ. γεωργία, κτηνοτροφία), στις οποίες δεν είναι απαραίτητη η μέση ή η ανώτερη εκπαίδευση προκειμένου κάποιος να εργαστεί.

Πίνακας 4.9. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την ηλικία στις αγροτικές περιοχές

		2008	2011
	Ηλικία	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	46 ≥ 55	-	-
	≥ 25	6,750	5,100
	26 ≥ 35	2,303	2,151
	36 ≥ 45	1,805	1,322
	56 +	,569	,513

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχουν τα στοιχεία του πίνακα 4.9. Σύμφωνα με τον πίνακα, οι νέοι ηλικίας μέχρι 25 ετών έχουν περίπου 7 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα να βρεθούν σε κατάσταση ανεργίας σε σχέση με τα άτομα ηλικίας 46 – 55 ετών το έτος 2008. Όπως και στο σύνολο της χώρας, η πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος μειώνεται όσο η ηλικία αυξάνεται (πίνακας 4.3). Ωστόσο, το φαινόμενο αυτό στις αγροτικές περιοχές είναι εντονότερο. Για παράδειγμα, ενώ το 2008 η πιθανότητα να μείνει άνεργος ένας νέος κάτω των 25 ετών σε σχέση με ένα άτομο ηλικίας 46 – 55 ετών ήταν 4,2 φορές μεγαλύτερη για το σύνολο της χώρας, και 6,8 φορές μεγαλύτερη για τις αγροτικές περιοχές. Ωστόσο παρατηρούμε ότι το 2011, η πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος σε σχέση με την ομάδα αναφοράς (46 – 55 ετών) είναι μειωμένη σε σχέση με το 2008.

Πίνακας 4.10. Πιθανότητα ανεργίας με βάση το φύλο στις αγροτικές περιοχές

		2008	2011
	Φύλο	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Άρρεν	-	-
	Θήλυ	3,731	1,856

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.10, η πιθανότητα μία γυναίκα να μείνει άνεργη στις αγροτικές περιοχές είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη πιθανότητα για έναν άνδρα. Συγκεκριμένα, το 2008 η πιθανότητα για μια γυναίκα να βρεθεί σε κατάσταση ανεργίας είναι 3,7 φορές μεγαλύτερη από την αντίστοιχη για έναν άνδρα, ενώ το 2011

1,9 φορές μεγαλύτερη. Το γεγονός αυτό ακολουθεί τη γενικότερη τάση που υπάρχει στο σύνολο της χώρας σχετικά με την ανεργία ανδρών και γυναικών (πίνακας 4.2), καταδεικνύοντας ότι η ανεργία μεταξύ ανδρών και γυναικών σταδιακά εξισώνεται.

Πίνακας 4.11. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την περιφέρεια διαμονής στις αγροτικές περιοχές

		2008	2011
	Περιφέρεια	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Αττική	-	-
	Α. Μακεδονία & Θράκη	,429	2,696
	Κεντρική Μακεδονία	,684	2,392
	Δυτική Μακεδονία	1,836	4,134
	Ήπειρος	1,301	2,599
	Θεσσαλία	,642	1,720
	Ιόνια Νησιά	,470	1,288
	Δυτική Ελλάδα	1,165	2,403
	Στερεά Ελλάδα	1,694	2,324
	Πελοπόννησος	,658	1,562
	Βόρειο Αιγαίο	,286	1,366
	Νότιο Αιγαίο	,206	1,455
	Κρήτη	,355	1,270

Όπως φαίνεται στον πίνακα 4.11 μόνο σε 4 περιφέρειες της Ελλάδας έχει κάποιος μεγαλύτερη πιθανότητα να καταστεί άνεργος στις αγροτικές περιοχές, σε σχέση με την περιφέρεια Αττικής το 2008. Οι περιφέρειες αυτές είναι οι εξής: Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα και Στερεά Ελλάδα. Στις υπόλοιπες 8 περιφέρειες έχει μικρότερη πιθανότητα να μείνει άνεργος στις αγροτικές περιοχές, από ότι στις αγροτικές περιοχές της περιφέρειας Αττικής (2008). Το γεγονός αυτό αλλάζει ριζικά το 2011. Μετά την οικονομική κρίση, σε όλες τις λοιπές περιφέρειες της χώρας, η πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος είναι μεγαλύτερη από ότι να μείνει άνεργος στην περιφέρεια Αττικής (στις αγροτικές περιοχές των περιφερειών).

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η διαφορά στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπου ενώ το 2008 η πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος σε σχέση με την Αττική ήταν 0,4 φορές μεγαλύτερη, το 2011 ήταν 2,7 φορές μεγαλύτερη καταλαμβάνοντας τη 2^η θέση μετά την περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Πίνακας 4.12. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την οικογενειακή κατάσταση στις αγροτικές περιοχές

		2008	2011
	Οικογεν. κατάσταση	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Άγαμος	-	-
	Έγγαμος	,507	,508
	Χήρος, διαζευγμ. κλπ	,895	,970

Ο πίνακας 4.12 μας λέει ότι η πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος στις αγροτικές περιοχές εάν είναι άγαμος είναι μεγαλύτερη από ότι εάν είναι έγγαμος, χήρος, διαζευγμένος κλπ. Το αποτέλεσμα αυτό ακολουθεί τη γενικότερη τάση που επικρατεί και στο σύνολο της χώρας (πίνακας 4.6) και σχετίζεται με το νεαρό της ηλικίας των περισσότερων ατόμων που δηλώνουν άγαμοι (όσο νεότερος είναι κάποιος τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα να βρεθεί σε κατάσταση ανεργίας). Η πιθανότητες είναι σχεδόν ίδιες και τα δύο έτη αναφοράς.

Πίνακας 4.13. Πιθανότητα ανεργίας με βάση την υπηκοότητα στις αγροτικές περιοχές

		2008	2011
	Υπηκοότητα	Exp(B)	Exp(B)
Ομάδα αναφοράς	Ελληνική	-	-
	Αλβανική	,582	1,291
	Λ. χώρες Ευρώπης	,744	,652
	Υπήκοοι ανεπτ. Χωρών	,933	,696

Όπως και στο σύνολο της χώρας, έτσι και στις αγροτικές περιοχές συγκεκριμένα η πιθανότητα να μείνει ένα άτομο με ελληνική υπηκοότητα άνεργος είναι μεγαλύτερη από ότι αν έχει ξένη υπηκοότητα και τα δύο έτη (πίνακας 4.13). Η μόνη διαφορά

έγκειται στα άτομα αλβανικής υπηκοότητας, οι οποίοι το 2011 έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα σε σχέση με τους Έλληνες να μείνουν άνεργοι. Αυτό οφείλεται, όπως έχει ήδη αναφερθεί, στην είσοδο στη χώρα μεταναστών με διάφορες υπηκοότητες πλην της αλβανικής, οι οποίοι έχουν καθιερώσει ένα χαμηλότερο επίπεδο μισθών και έχουν γίνει περισσότερο ανταγωνιστικοί στην αγορά εργασίας σε σχέση με αυτούς.

Συμπεράσματα

- Η πορεία της ανεργίας στην Ελλάδα από το 1960 μέχρι και σήμερα ακολουθεί διακυμάνσεις. Συγκεκριμένα, από τη δεκαετία του 1960 και μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 1970 η ανεργία στην Ελλάδα ακολουθούσε καθοδική πορεία. Από τη δεκαετία του 1980 και μέχρι το 2000 η ανεργία αυξανόταν συνεχώς, γεγονός το οποίο οφείλεται στο ότι η Ελλάδα σημείωσε πολύ χαμηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης. Το γεγονός αυτό αλλάζει μετά το 2000, όπου η απασχόληση άρχισε να αυξάνεται και η ανεργία να μειώνεται μέχρι και το 2008. Από το 2008 και μέχρι και σήμερα η οικονομική κρίση έχει προκαλέσει μείωση της απασχόλησης και ακόλουθη αύξηση της ανεργίας στη χώρα.
- Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει τις μεσογειακές χώρες δυσμενέστερα από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές, όσον αφορά στο ποσοστό ανεργίας. Ο ρυθμός αύξησης του ποσοστού στις χώρες αυτές είναι μεγαλύτερος από ότι ο ρυθμός αύξησης του ποσοστού στην Ευρώπη των 27. Επίσης, η ποιοτική διαμόρφωση των ανέργων στις χώρες της μεσογείου είναι ανησυχητική, δεδομένου ότι οι γυναίκες, οι νέοι και οι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας από ότι οι αντίστοιχες ομάδες της Ευρώπης των 27.
- Όσον αφορά στην περιφερειακή διάσταση της ανεργίας, πρώτη σε ποσοστό ανεργίας έρχεται διαχρονικά η Δυτική Μακεδονία και τελευταία η Κρήτη. Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των ποσοστών ανεργίας έχουν οι συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας της κάθε περιφέρειας και οι τομείς απασχόλησης στους οποίους προσανατολίζεται η κάθε περιφέρεια. Έχει παρατηρηθεί ότι περιφέρειες στις οποίες το εργατικό δυναμικό απορροφάται στον τομέα των υπηρεσιών, όπως είναι η περιφέρεια της Κρήτης και των Ιονίων Νήσων, παρουσιάζουν χαμηλά ποσοστά ανεργίας, σε αντίθεση με τις περιφέρειες στις οποίες επικρατεί ο πρωτογενής τομέας, όπως είναι η Θεσσαλία.

- Μετά την οικονομική κρίση η απασχόληση μειώθηκε σε όλη την Ελλάδα. Οι ημιαστικές και οι αγροτικές περιοχές έχουν υποστεί τη μικρότερη ποσοστιαία μείωση της συνολικής τους απασχόλησης σε αντίθεση με τα αστικά κέντρα. Ειδικά οι αγροτικές περιοχές παρουσιάζουν το μικρότερο ποσοστό μείωσης της απασχόλησης συγκριτικά με τις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας.
- Τόσο στο σύνολο της χώρας όσο και στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας συγκεκριμένα, η απασχόληση των γυναικών κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα από των ανδρών τόσο το 2008 όσο και το 2011. Ωστόσο, ποσοστιαία η συμμετοχή των γυναικών στη συνολική απασχόληση δείχνει να αυξάνεται ενώ των ανδρών μειώνεται, με αποτέλεσμα η «ψαλίδα» μεταξύ των δύο φύλλων στην απασχόληση να κλείνει σταδιακά.
- Το επίπεδο εκπαίδευσης των απασχολούμενων στις αγροτικές περιοχές της χώρας δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό. Το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων κατέχει απολυτήριο δημοτικού. Μάλιστα το ποσοστό των κατόχων απολυτηρίου δημοτικού είναι σχεδόν διπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας, ενώ το ποσοστό των απασχολούμενων που έχουν εκπαιδευτικό επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αισθητά χαμηλότερο από το αντίστοιχο του συνόλου της χώρας. Ωστόσο έχει παρατηρηθεί μικρή αύξηση του ποσοστού αυτού από το 2008 έως το 2011 στις αγροτικές περιοχές.
- Οι αγροτικές περιοχές της Ελλάδας συγκεντρώνουν απασχολούμενους μεγαλύτερης ηλικίας, ενώ οι νεότεροι συγκεντρώνονται στις αστικές και ημιαστικές περιοχές της χώρας. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι απασχολούμενοι μεγαλύτερης ηλικίας (65+) είναι συγκεντρωμένοι σε ποσοστό 48% τα 2 έτη σύγκρισης (2008 και 2011) στις αγροτικές περιοχές.
- Οι αγροτικές περιοχές της Ελλάδας παρουσιάζουν διαφορετική κατανομή της απασχόλησης ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, σε σχέση με το σύνολο της χώρας. Στις περιοχές αυτές το 40% των απασχολούμενων απασχολείται στη γεωργία, δασοκομία και αλιεία, δηλαδή στον πρωτογενή τομέα παραγωγής. Το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας είναι πολύ μικρότερο και κυμαίνεται στο 11 – 12%.
- Η οικονομική κρίση έχει οδηγήσει σε αισθητή μείωση των θέσεων εργασίας πλήρους απασχόλησης, ενώ οι θέσεις μερικής απασχόλησης έχουν αυξηθεί.

Επίσης υπάρχουν αναλογικά περισσότερες θέσεις πλήρους απασχόλησης στην περιφέρεια πρωτεύουσας, η οποία είναι ένα μεγάλο αστικό κέντρο, από ότι στις αγροτικές περιοχές της Ελλάδας, στις οποίες η μερική απασχόληση παρουσιάζει μεγαλύτερα ποσοστά (κυρίως λόγω της εποχικότητας των αγροτικών δραστηριοτήτων) .

- Το ποσοστό των ανέργων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις αγροτικές περιοχές είναι πολύ χαμηλότερο από το αντίστοιχο στο σύνολο της χώρας. Ωστόσο παρουσιάζουν μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο της ανεργίας οι άνεργοι που έχουν απολυτήριο δημοτικού.
- Η ηλικιακή ομάδα που διαχρονικά πλήττεται από την ανεργία είναι αυτή των 20 – 29 ετών. Μάλιστα στις αγροτικές περιοχές το πρόβλημα της ανεργίας των νέων είναι ακόμα εντονότερο ενώ η οικονομική κρίση έχει επιδεινώσει ακόμα περισσότερο το ήδη υπάρχον πρόβλημα.
- Η οικονομική κρίση έχει επηρεάσει την ανεργία κυρίως στα αστικά κέντρα, ενώ λιγότερο έχουν επηρεαστεί τα νησιά (Αιγαίο, Ιόνιο, Κρήτη). Όσον αφορά στις αγροτικές περιοχές της χώρας, η Δυτική Ελλάδα, η Στερεά Ελλάδα και η Μακεδονία παραμένουν πρώτες στη λίστα όσον αφορά στα ποσοστά ανεργίας ενώ και σε αυτή την περίπτωση τα νησιά δείχνουν να έχουν τα μικρότερα ποσοστά ανέργων.
- Στις αγροτικές περιοχές της χώρας, η οικονομική κρίση έχει στρέψει τους ανέργους σε μεγαλύτερο βαθμό στην αναζήτηση εργασίας μέσω κάποιου δημόσιου γραφείου ευρέσεως εργασίας. Ωστόσο, οι άνεργοι στις αγροτικές περιοχές δε στρέφονται σε μεγάλο βαθμό σε κάποιο ιδιωτικό γραφείο ευρέσεως εργασίας, ούτε πριν ούτε μετά την οικονομική κρίση.
- Στις αγροτικές περιοχές, ο συνήθης χρόνος αναζήτησης εργασίας από τους ανέργους είναι 6 – 11 μήνες τόσο πριν όσο και μετά την κρίση. Επίσης η οικονομική κρίση έχει προκαλέσει διπλασιασμό των νέων ανέργων στις περιοχές αυτές, οι οποίοι ψάχνουν εργασία μόλις 1 – 2 μήνες.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων στον αγροτικό χώρο ψάχνουν να εργαστούν ως μισθωτοί, είτε σε εργασία με πλήρη είτε σε εργασία με μερική απασχόληση και όχι να κάνουν δική τους εργασία.
- Οι περισσότεροι άνεργοι στις αγροτικές περιοχές τόσο πριν όσο και μετά την οικονομική κρίση πριν την αναζήτηση εργασίας εργάζονταν. Ωστόσο το

ποσοστό αυτών έχει αυξηθεί αρκετά το 2011 σε σχέση με το 2008. Πολλοί είναι εκείνοι που πριν την αναζήτηση εργασίας ήταν μαθητές ή σπουδαστές, το ποσοστό αυτό όμως το 2011 έχει μειωθεί σε σχέση με το 2008.

- Μετά την οικονομική κρίση όλο και μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων στον αγροτικό χώρο γράφεται σε δημόσιο γραφείο ευρέσεως εργασίας. Επίσης μεγαλύτερο ποσοστό των εγγεγραμμένων πληροί το 2011 τις προϋποθέσεις για επίδομα ανεργίας. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ενώ πριν την οικονομική κρίση η μεγάλη πλειοψηφία των εγγεγραμμένων ανέργων ήταν γυναίκες σε ποσοστό περίπου 70%, το 2011 τα ποσοστά των δύο φύλων ήταν σχεδόν ίδια.
- Η βασική πηγή συντήρησης για τους ανέργους στον αγροτικό χώρο πριν και μετά την οικονομική κρίση, αποτελούν τα άλλα άτομα του νοικοκυριού. Ωστόσο το 2011 οι άνεργοι φαίνεται να στρέφονται και σε άλλες πηγές συντήρησης πέραν των ατόμων του νοικοκυριού τους, κυρίως στα επιδόματα ή τα βοηθήματα που λαμβάνουν. Αυτό είναι λογικό εάν αναλογιστούμε ότι το 2011 μεγαλύτερο ποσοστό των ανέργων πληροί τις προϋποθέσεις για επίδομα ανεργίας.
- Στις αγροτικές περιοχές της χώρας έχει μικρότερη πιθανότητα ένα άτομο να μείνει άνεργο σε σχέση με τις αστικές και τις ημιαστικές περιοχές. Επίσης στις αστικές περιοχές υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος σε σχέση και με τις ημιαστικές περιοχές. Άρα όσο αυξάνει ο βαθμός αστικότητας της περιοχής, τόσο το άτομο έχει μεγαλύτερες πιθανότητες να παραμείνει σε κατάσταση ανεργίας, ειδικά μετά την οικονομική κρίση.
- Στο σύνολο της χώρας οι απόφοιτοι μέσης και ανώτερης – ανώτατης εκπαίδευσης είχαν μικρότερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι σε σχέση με τους αποφοίτους βασικής εκπαίδευσης. Ωστόσο στις αγροτικές περιοχές της χώρας οι απόφοιτοι μέσης και ανώτερης – ανώτατης εκπαίδευσης έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι από τους αποφοίτους βασικής εκπαίδευσης, τόσο πριν όσο και μετά την οικονομική κρίση. Ο σπουδαιότερος λόγος είναι η φύση των περισσότερων εργασιών που διεξάγονται στον αγροτικό χώρο (κυρίως χειρωνακτικές πχ. γεωργία, κτηνοτροφία), στις οποίες δεν είναι απαραίτητη η μέση ή η ανώτερη εκπαίδευση προκειμένου κάποιος να εργαστεί.

- Στο σύνολο της χώρας, όσο η ηλικία των ατόμων αυξάνεται, τόσο η πιθανότητα το άτομο να καταστεί άνεργο μειώνεται. Το γεγονός αυτό παρατηρείται και στις αγροτικές περιοχές, με μεγαλύτερη όμως ένταση.
- Μετά την οικονομική κρίση, σε όλες τις περιφέρειες της χώρας, η πιθανότητα να μείνει κάποιος άνεργος είναι μεγαλύτερη από ότι να μείνει άνεργος στην περιφέρεια Αττικής (στις αγροτικές περιοχές των περιφερειών).
- Σε όλη τη χώρα (και στις αγροτικές περιοχές) οι άγαμοι έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι σε σχέση με τους έγγαμους, διαζευγμένους, χήρους κλπ. Το γεγονός αυτό είναι λογικό εφόσον οι περισσότεροι άγαμοι ανήκουν σε μικρότερες ηλικιακές ομάδες, οι οποίες έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να βρεθούν σε κατάσταση ανεργίας.
- Τόσο στο σύνολο της χώρας, όσο και στις αγροτικές περιοχές συγκεκριμένα οι υπήκοοι λοιπών χωρών πλην της Ελλάδας έχουν μικρότερη πιθανότητα να μείνουν άνεργοι σε σχέση με τους Έλληνες υπηκόους. Ωστόσο το 2011 οι μετανάστες αλβανικής υπηκοότητας έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα από τους Έλληνες να καταστούν άνεργοι. Αυτό συμβαίνει κυρίως διότι οι Αλβανοί μετανάστες έχουν πλέον να ανταγωνιστούν μετανάστες λοιπών χωρών (από Αφρική, Ασία, Ν. Αμερική κλπ) οι οποίοι έχουν καθιερώσει ένα χαμηλότερο επίπεδο μισθών και έχουν γίνει περισσότερο ανταγωνιστικοί στην αγορά εργασίας σε σχέση με αυτούς.

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Απέργης Ν. (2005): *“An estimation of the natural rate of unemployment in Greece”*
Journal of Policy Modeling

Δεμέκας Δ. και Κοντολέμης Ζ. (1998): *“Unemployment in Greece: A Survey of the Issues”* European University Institute, Florence

Γ. Δ. Δημόπουλος, Π. Τ. Καπόπουλος, Σ. Λαζαρέτου και Κ. Π. Προδρομίδης (1998) :
*“Unemployment Persistence Mechanism and Stabilization Policies: Greece on the way to EMU”*_Discussion Paper No. 100

Μ. Δρεττάκης (2001): *“Ανατομία της ανεργίας στην Ελλάδα 1981 - 2000”*
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Γ. Μ. Κατσιμπρής (1999): *“Μακροοικονομική θεωρία και πολιτική”*

Δ. Γιαννέλης (2006): *“Εισαγωγή στη Μακροοικονομική θεωρία”*

Θ. Κατσανέβας και Η. Λιβανός: *“Η πορεία και τα αίτια της ανεργίας στην Ελλάδα”*

“Η οικονομική και κοινωνική φυσιογνωμία των 52 νομών και 13 περιφερειών”, Οι νομοί της Ελλάδος, Ετήσια Έκδοση, (Μάιος 2008), Εκδότης: Ε. Παπαϊωάννου

Ι. Χολέζας : *“Εξελίξεις στην αγορά εργασίας”*, Από περιοδικό *“Οικονομικές εξελίξεις”*, τεύχος 17 του ΚΕΠΕ

Ι. Τσιφόρου (2011): *“ Πρόσφατες εξελίξεις στην απασχόληση στον αγροτικό τομέα”*, Έρευνα της ΠΑΣΕΓΕΣ για την απασχόληση στη γεωργία 2011

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2002: *“ Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση”*

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2003: *“ Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση”*

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2004: *“ Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση”*

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2005: ‘ ‘ *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση* ’ ’

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2006: ‘ ‘ *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση* ’ ’

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2007: ‘ ‘ *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση* ’ ’

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2008: ‘ ‘ *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση* ’ ’

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2009: ‘ ‘ *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση* ’ ’

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2010: ‘ ‘ *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση* ’ ’

Ινστιτούτο εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., ετήσια έκθεση του 2011: ‘ ‘ *Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση* ’ ’

Ιστοσελίδες

www.statistics.gr (Ελληνική Στατιστική Αρχή – ΕΛ.ΣΤΑΤ.)

<http://www.paseges.gr/el/news/Kalpazei-h-anergia-stis-agrotikes-periohes-symfwname-ta-stoiheia-ths-PASEGES>, ΠΑΣΕΓΕΣ, έρευνα 2009

http://www.grsr.gr/preview.php?c_id=396 Ε. Νικολαΐδης ‘ ‘ *Μύθοι και στερεότυπα για τον αγροτικό χώρο. Η γεωγραφική διάσταση* ’ ’, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών 2008

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home> (Eurostat)

Παράρτημα

Βασικοί Ορισμοί:

Απασχολούμενοι είναι τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, είτε εργάστηκαν –χωρίς αμοιβή– στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά (λόγω ασθένειας, άδειας, κλπ.).

Άνεργοι είναι τα άτομα ηλικίας 15-74 ετών που ήταν χωρίς εργασία την εβδομάδα αναφοράς (δηλαδή δεν θεωρούνται απασχολούμενοι σύμφωνα με τον προηγούμενο ορισμό), ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και είτε αναζητούσαν ενεργά εργασία τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες είτε είχαν βρει μια εργασία που θα αναλάβουν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες.

Μη ενεργοί είναι τα άτομα που δε χαρακτηρίζονται ούτε απασχολούμενοι ούτε άνεργοι.

Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό είναι τα άτομα που εργάζονται στην επιχείρησή τους ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες με σκοπό το κέρδος και απασχολούν τουλάχιστο ένα άτομο.

Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό είναι τα άτομα που εργάζονται στην επιχείρησή τους ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες με σκοπό το κέρδος και δεν απασχολούν άτομα.

Μισθωτοί είναι τα άτομα που εργάζονται για κάποιο εργοδότη είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα και αποζημιώνονται υπό μορφή μισθού, ημερομισθίου, αμοιβών, εφάπαξ καταβολής, πληρωμής ανάλογα με το αποτέλεσμα, ή πληρωμής σε είδος.

Διάρκεια ανεργίας ορίζεται ο χρόνος αναζήτησης εργασίας (ή ο χρόνος που μεσολάβησε από την τελευταία εργασία του ατόμου εάν αυτός είναι μικρότερος από την διάρκεια αναζήτησης εργασίας).

Συντομογραφίες:

- ΕΛ.ΣΤΑΤ: Ελληνική Στατιστική Αρχή
- ΙΝΕ: Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.
- ΚΕΠΕ: Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών
- ECOFIN: Συμβούλιο Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ISCED: International Standard Classification of Education - Διεθνής Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης
- ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
- NUTS: Nomenclature d' Unités Territoriales Statistiques - πρότυπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κωδικοποίηση της διοικητικής διαίρεσης για στατιστικούς λόγους

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
Ταχ. Δ/ση: Πειραιώς 46 και Επονητών
18510 Πειραιάς
Τηλέφωνα: 213 1352173, 213 1352928
213 1352922, 213 1352921

Α/α καταλόγου επιλεγμένης κατοικίας

Κωδικός μονάδας

Α/α νοικοκυριού στη μονάδα

Νομός

Δήμος ή Κοινότητα

Περίοδος αναφοράς των στοιχείων

Από μέχρι

Εβδομάδα

Ημερομηνία συμπλήρωσης

Εβδομάδα

ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΤΟΣ 2011

ΤΡΙΜΗΝΟ:

Διεύθυνση κατοικίας νοικοκυριού

Τηλέφωνο επικοινωνίας .....

Ερευνητής

— Η παροχή στοιχείων στην ΕΛ.ΣΤΑΤ. είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ
— Το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου χρησιμοποιείται αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς και
τηρείται το ΑΠΟΡΡΗΤΟ των στοιχείων
(Ν. 3832/2010)

Επώνυμο
υπευθύνου:

Οδός και
αριθμός:

Τηλέφ
ωνο:

ΜΕΡΟΣ Ι : ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ (Συμπληρώνεται για όλα τα μέλη του νοικοκυριού)

A/ α	Όνομα	Σχέση με τον υπεύθυνο του νοικοκυριού	Ποιος ο η σύζυγος ή σύντροφος του μέλους	Ποιος ο πατέρας του μέλους	Ποιος η μητέρα του μέλους	Φύλο (Άρρεν=1, Θήλυ=2)	Είος γέννησης	Ημερομηνία γέννησης (Μήνας-Ημέρα)	Ταμείο υγείας	Οικογενειακή κατάσταση	Υπηκοότητα	Αν έχει γεννηθεί σε άλλη χώρα, γράψτε τη χώρα γέννησης	Αν έχει γεννηθεί σε άλλη χώρα, γράψτε τα έτη παραμονής στην Ελλάδα	Ποια είναι πριν τις ημερ. - Αν έμεινε σε άλλη πύλη να γράφει ο δήμος ή η κοινότητα και ο νομός. - Αν έμεινε στο εξωτερικό, να γραφεί η χώρα. Από ποιον δόθηκαν οι απαιτήσεις;	1 6
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	6
01															
02															
03															
04															
05															
06															
07															
08															

Στήλη 3: Υπεύθυνος = 1, Σύζυγος ή σύντροφος = 2, Παιδιά υπευθύνου ή συζύγου = 3, Γονείς υπευθύνου ή συζύγου ή συντρόφου = 4, Άλλοι συγγενείς = 5, Λοιποί = 6

Στήλες 4, 5, 6: Να χρησιμοποιηθούν οι κωδικοί της στήλης 1 ανάλογα με την απάντηση (σύζυγος, πατέρας, μητέρα) ή ο κωδικός 99, όταν δεν υπάρχει η αντίστοιχη σχέση συγγενείας

Στήλη 10: ΙΚΑ = 1, ΟΓΑ = 2, Δημοσίου = 3, ΟΑΕΕ = 4, Άλλα ταμεία = 5, Δεν έχει = 9

Στήλη 11: Άγαμος = 1, Έγγαμος = 2, Χήρος = 3, Διαζευγμένος ή σε διάσταση = 4

Στήλη 14: Θα γραφούν ακριβώς τα χρόνια παραμονής στην Ελλάδα από την εποχή που ο ερευνώμενος εγκαταστάθηκε στη Χώρα

Στήλη 16: Από τον ίδιο τον ερευνώμενο = 1, Από άλλο μέλος του νοικοκυριού = 2.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: (Συμπληρώνεται για τα μέλη του νοικοκυριού ηλικίας 15ετώνκαιάνω)

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικοί	Ροή	ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ 201
					<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

Α' ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1	Την προηγούμενη εβδομάδα, από Δευτέρα έως και Κυριακή, εργαστήκατε ⁽¹⁾ , έστω και μία ώρα με αμοιβή, ως μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος;	1	* 14	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	102
	ΝΑΙ	2	* 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	ΟΧΙ										
2	Μήπως εργαστήκατε την προηγούμενη εβδομάδα, έστω και μία ώρα, χωρίς αμοιβή, ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση;	1	* 14	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	103
	ΝΑΙ	2	* 3	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	ΟΧΙ										
3	Μας είπατε ότι δεν εργαστήκατε ούτε μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα. Μήπως είστε αυτοαπασχολούμενος (έχετε μία επιχείρηση ή ασκείτε ελεύθερο επάγγελμα) και δεν εργαστήκατε για κάποιο λόγο, όπως εποχικότητα, κακές καιρικές συνθήκες κλπ.;	1	* 4	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	104
	ΝΑΙ	2	* 5	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	ΟΧΙ										
4	Για ποιον ακριβώς λόγο δεν εργαστήκατε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα στην επιχείρησή σας ως αυτοαπασχολούμενος;	0		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	105
	– Λόγω καιρικών συνθηκών	1		} 14	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Η επιχείρηση (ή το επάγγελμα) είναι εποχική	2									
	– Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους	3									
	– Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out)	4									
	– Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης	5									
	– Λόγω ασθένειας, τραυματισμού, προσωρινής ανικανότητας	6									
	– Λόγω έλλειψης πελατείας	7									
	– Λόγω διακοπών	8									
	– Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε										
5	Αν και δεν εργαστήκατε ούτε μια ώρα την προηγούμενη εβδομάδα, μήπως εργάζεστε, συνήθως, ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση;	1	* 6	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	106
	ΝΑΙ	2	* 7	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	ΟΧΙ										
6	Για ποιο λόγο δεν εργαστήκατε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση;	0		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	107
	– Λόγω καιρικών συνθηκών	1		} 14	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Η επιχείρηση λειτουργεί εποχικά	2									
	– Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους	3									
	– Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock out)	4									
	– Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης	5									
	– Λόγω ασθένειας, τραυματισμού, προσωρινής ανικανότητας	6									
	– Λόγω έλλειψης πελατείας	7									
	– Λόγω διακοπών	8									
	– Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις Περιγράψτε										
7	Αν και δεν εργαστήκατε ούτε μία ώρα την προηγούμενη εβδομάδα, μήπως έχετε μια εργασία ως μισθωτός, από την οποία απουσιάζατε προσωρινά;	1	* 8	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	108
	ΝΑΙ	2	* 49	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	ΟΧΙ										

(1) Περιλαμβάνονται οι μαθητευόμενοι – εκπαιδευόμενοι, με οποιονδήποτε τρόπο και αν αμειβονται.

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ	
8	Ο λόγος που δεν εργαστήκατε ούτε μία ώρα ως μισθωτός, την προηγούμενη εβδομάδα, είναι ότι η επιχείρηση που εργάζεστε λειτουργεί εποχικά;									
	ΝΑΙ	1	* 49							
	ΟΧΙ	2	* 9						109	
9	Για ποιο λόγο δεν εργαστήκατε καθόλου την προηγούμενη εβδομάδα ως μισθωτός;									
	– Λόγω ασθένειας, τραυματισμού, προσωρινής ανικανότητας	0	} 14							
	– Λόγω άδειας κήσης – λοχείας	1								
	– Βρίσκεστε σε διαθεσιμότητα	2								
	– Για τεχνικούς και οικονομικούς λόγους	3								
	– Λόγω εργατικών διαφορών (απεργία, lock άουτ)	4								
	– Λόγω παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης	5		} 10						
	– Λόγω άδειας, απουσίας ή διακοπών	6								
	– Χρήση άδειας συμφωνίας	7								
	– Λόγω γονικής άδειας	8								
	– Για άλλους λόγους, π.χ. οικογενειακές υποχρεώσεις	9								
	Περιγράψτε									
10	Πόσο καιρό απουσιάζετε από την εργασία σας;									
	– Έως και τρεις μήνες	1		* 14						
	– Περισσότερο από τρεις μήνες	2		} 11						
	– Δεν απάντησε	3								111
11	Συνεχίζετε να αμείβετε από την εργασία σας, παρά την απουσία σας;									
	– Εξακολουθεί να λαμβάνει το 50% ή περισσότερο των αποδοχών του (είτε από τον εργοδότη είτε από το ταμείο κλπ.)	1	* 14							
	– Λαμβάνει λιγότερο από το 50% των αποδοχών του (είτε από τον εργοδότη είτε από το ταμείο κλπ.)	2	} 12							
	– Δεν αμείβεται	3								
	– Δεν απάντησε	4								112
12	Αν σας καλέσουν να επιστρέψετε στην εργασία σας, θα μπορούσατε να επιστρέψετε μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες;									
	ΝΑΙ	1	* 14*							
	ΟΧΙ	2	* 13							
	Δεν απάντησε	3	* 14							
	*ΠΡΟΣΟΧΗ! Τα άτομα σε διαθεσιμότητα (Ερ. 9-κωδ. 2), που απουσιάζουν από τη δουλειά τους περισσότερο από τρεις μήνες (Ερ. 10-κωδ. 2) και λαμβάνουν λιγότερο από το 50% του μισθού τους (Ερ. 11-κωδ. 2) ή δεν αμείβονται (Ερ. 11-κωδ. 3) και έχουν απαντήσει στο Ερ. 12-κωδ. 1, συνεχίζουν με το Ερώτημα 49.									
									113	
13	Γιατί δεν μπορείτε να επιστρέψετε στην εργασία σας, μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες;									
	– Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του	1	↓							
	– Πρέπει να τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία	2								
	– Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους	3								
	– Για λόγους ασθένειας	4								
	– Για άλλους λόγους	5								
	– Δεν καθόρισε το λόγο	6								114

Β' ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΙΚΗΣ Ή ΠΡΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ερωτήματα 14 – 43)

Αφορά στα άτομα που εργάστηκαν την προηγούμενη εβδομάδα, καθώς και στα άτομα που δεν εργάστηκαν, αλλά είχαν μία εργασία

Α/α μέλους	Σε τι είδους κατάσταση, εργοστάσιο, υπηρεσία κλπ. (τοπική μονάδα) εργάζεστε στην κύρια ή τη μοναδική εργασία σας;		NACE Rev. 2						
									(Δεν θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές)
									315

A/a	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ροή ερωτήσεων	A/a μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ																							
15	<p>Ποιο το ιδιοκτησιακό καθεστώς της επιχείρησής αυτής;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δημόσια υπηρεσία ..... 1 - ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ του Δημοσίου ή Δημοσίου Οργανισμός ... 2 - Δήμος ή Κοινότητα, Δημοτική Επιχείρηση ..... 3 - Δημόσια Επιχείρηση Κοινής Ωφέλειας ..... 4 - Τράπεζα κρατική ή ελεγχόμενη από το κράτος ..... 5 - Επιχείρηση ελεγχόμενη από το Δημόσιο ..... 6 - Επιχείρηση του ιδιωτικού τομέα 7 	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	116																							
16	<p>Τι είδους εργασία κάνετε στην επιχείρηση αυτή;</p> <p>A/a μέλους</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> </table> <p style="text-align: center;">ΣΤΕΠ 08</p>																					↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(Δεν θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές)	317
17	<p>Ποια είναι η θέση σας στην επιχείρηση αυτή;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό ..... 1 - Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό ..... 2 - Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή) ... 3 - Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση 4 	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	118																							
18	<p>Σε ποιο ασφαλιστικό ταμείο κύριας ασφάλισης υπάγεστε;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ΙΚΑ ..... 01 - ΟΓΑ ..... 02 - ΔΗΜΟΣΙΟ ..... 03 - ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ, ΤΣΑΥ, Ταμείο Εμπόρων) ..... 04 - Λοιπά ..... 05 - Ανασφάλιστος ..... 08 - Δεν γνωρίζει / Δεν απαντά 09 	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	219																						
19	<p>Αριθμός ατόμων που εργάζονται στην τοπική μονάδα της επιχείρησής</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αν 10 και κάτω, να γραφεί ο ακριβής αριθμός .....⁰¹⁻¹⁰ - 11 έως 19 εργαζόμενοι ..... 11 - 20 έως 49 εργαζόμενοι ..... 12 - 50 και πάνω εργαζόμενοι ..... 13 - Άγνωστος, αλλά μέχρι και 10 άτομα ..... 14 - Άγνωστος, αλλά πάνω από 10 άτομα 15 	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	220																						
20	<p>Νομός ή χώρα του τόπου εργασίας (απάντηση μόνο όταν ο τόπος εργασίας διαφέρει από τον τόπο κατοικίας)</p> <p>A/a μέλους</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> <tr><td style="width: 50px; height: 20px;"></td><td style="width: 50px;"></td></tr> </table>																					↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(Δεν θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές)	221
21	<p>Ποιο έτος και μήνα αρχίσατε να εργάζεστε για αυτόν τον εργοδότη ή ως αυτοαπασχολούμενος;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έτος ..... 422 - Μήνας (απάντηση μόνο για το έτος έρευνας και για τα δύο προηγούμενα έτη) .....⁰¹⁻¹² 223 	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐																				
22	<p>Συνέβαλε το Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας στην εύρεση αυτής της εργασίας; (απαντούν τα άτομα που άρχισαν να εργάζονται τους τελευταίους 12 μήνες)</p> <ul style="list-style-type: none"> ΝΑΙ ..... 1 ΟΧΙ 2 	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	124																					
23	<p>Η απασχόλησή σας στην εργασία αυτή είναι πλήρης, δηλαδή εργάζεστε την εβδομάδα όσες ώρες προβλέπει το ωράριο που ισχύει στην εργασία αυτή, ή μερική, δηλαδή εργάζεστε λιγότερες ώρες;</p> <ul style="list-style-type: none"> Πλήρης ..... 1 Μερική 2 	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	^{* 25} ^{* 23α} 125																				

A/a	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ερωτήσεων	A/a μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ		
23α	<p>Για ποιο λόγο εργάζεστε με μερική απασχόληση;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες . . . . . 1 - Παρακολουθεί μαθήματα ή εκπαιδεύεται . . . . . 2 - Έχει ασθένεια ή ανικανότητα . . . . . 3 - Δεν μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση . . . . . 4 - Άλλοι προσωπικοί ή οικογενειακοί λόγοι . . . . . 5 - Άλλοι λόγοι . . . . . 6 - Δεν δήλωσε λόγο 7 	<ul style="list-style-type: none"> * 24 25 							1125		
24	<p>Ποιο είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζετε, επειδή φροντίζετε μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες; (αφορά στα άτομα που δήλωσαν μερική απασχόληση (Ερ. 23-κωδ. 2), επειδή φροντίζουν μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες (Ερ. 23α, κωδ. 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας μικρών παιδιών . . . . . 1 - Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας εξαρτώμενων ενηλίκων . . . . . 2 - Αντιμετωπίζει και τα δύο προηγούμενα προβλήματα . . . . . 3 - Οι υπηρεσίες φροντίδας δεν ήταν πρόβλημα 4 	<ul style="list-style-type: none"> 1 2 3 4 	↓							126	
25	<p>Πόσες ημέρες και ώρες εργάζεστε, συνήθως, την εβδομάδα στην ανωτέρω εργασία;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ημέρες . . . . . 1-7 - Ώρες . . . . . 01-98 - Δεν μπορεί να καθορίσει τις ώρες που συνήθως εργάζεται γιατί αυτές διαφέρουν σημαντικά από εβδομάδα σε εβδομάδα ή από μήνα σε μήνα 00 	<ul style="list-style-type: none"> * 26 * 27 								127	228
26	<p>Την προηγούμενη εβδομάδα εργαστήκατε στη εργασία αυτή τις ώρες που εργάζεστε συνήθως;</p> <p>ΝΑΙ . . . . . 1</p> <p>ΟΧΙ . . . . . 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> * 29 * 27 									129
27	<p>Πόσες ημέρες και ώρες εργαστήκατε στην ανωτέρω εργασία την προηγούμενη εβδομάδα;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ημέρες . . . . . 0 - Ώρες . . . . . 1-7 - Ώρες . . . . . 00 - Ώρες 01-98 	<ul style="list-style-type: none"> * 29 * 28 * 29 * 28 								130	231
28	<p>Για ποιο, κυρίως, λόγο οι ώρες που εργαστήκατε την προηγούμενη εβδομάδα στην ανωτέρω εργασία διαφέρουν από τις ώρες που συνήθως εργάζεστε σε αυτή;</p> <p>Σε περίπτωση που εργάστηκε περισσότερο, οι ώρες διαφέρουν λόγω:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εποχικότητας της εργασίας, προθεσμίας παράδοσης του έργου . . . . . 01 - Υπερωριών . . . . . 02 - Ελαστικού ωραρίου . . . . . 03 - Άλλων λόγων (περιγράψτε) . . . . . 04 <p>Σε περίπτωση που εργάστηκε λιγότερο, οι ώρες διαφέρουν λόγω:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εποχικότητας . . . . . 05 - Κακών καιρικών συνθηκών . . . . . 06 - Οικονομικών ή τεχνικών λόγων . . . . . 07 - Εργατικών διαφορών (απεργίες, lock-άουτ) . . . . . 08 - Παρακολούθησης μαθημάτων γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης . . . . . 09 - Ελαστικού ωραρίου . . . . . 10 - Ασθένειας, τραυματισμού ή προσωρινής ανικανότητας . . . . . 11 - Γονικής άδειας (μειωμένο ωράριο) . . . . . 12 - Ειδικής άδειας για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους . . . . . 13 - Άδειας απουσίας ή διακοπών . . . . . 14 - Εθνικών και λοιπών αργιών . . . . . 15 - Έναρξης ή αλλαγής εργασίας στη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς . . . . . 16 - Λήξης της εργασίας που είχε, χωρίς να αρχίσει καινούρια . . . . . 17 - Άλλοι λόγοι (περιγράψτε) 18 	<ul style="list-style-type: none"> 01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 	↓								232

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
			☐	☐	☐	☐	☐	☐	
29	Θα θέλατε να εργάζεστε περισσότερες ώρες (με την προϋπόθεση ότι θα αυξάνατε το εισόδημά σας);								
	ΟΧΙ	0	* 31						
	ΝΑΙ								
	– Μέσω μιας πρόσθετης εργασίας	1	} 30	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– Μέσω μιας άλλης εργασίας με περισσότερες ώρες από την τωρινή	2							
– Μόνο στα πλαίσια της παρούσας εργασίας	3								
– Με οποιονδήποτε από τους παραπάνω τρόπους	4								
								133	
30	Αν προσφερόταν η δυνατότητα να εργαστείτε περισσότερες ώρες (στη παρούσα εργασία σας ή και σε άλλη εργασία) θα μπορούσατε να αρχίσετε να εργάζεστε περισσότερο μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες;								
	ΝΑΙ	1							
	ΟΧΙ για τους εξής λόγους:								
	– Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του	2	↓						
	– Δεν μπορεί να αφήσει την τωρινή εργασία μέσα σε δύο εβδομάδες	3		☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους	4							
	– Για λόγους ασθένειας	5							
– Για άλλους λόγους	6								
– Δεν καθόρισε το λόγο	7								
									134
31	Πόσες ώρες επιθυμείτε να εργάζεστε συνολικά την εβδομάδα;								
	– Ώρες	01-98	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
									235
Τα Ερωτήματα 32 – 37 και 38 υποβάλλονται μόνο για τους μισθωτούς (Ερ. 17 – κωδ. 3), διαφορετικά συνεχίστε με το ερώτημα 39									
32	Πόσες ώρες εργαστήκατε υπερωριακά, με πληρωμή, την εβδομάδα αναφοράς;								
	– Ώρες	00-98	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
									236
33	Πόσες ώρες εργαστήκατε υπερωριακά, χωρίς πληρωμή, την εβδομάδα αναφοράς;								
	– Ώρες	00-98	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
									237
34	Η ανωτέρω εργασία είναι μόνιμη ή προσωρινή;								
	Είναι μόνιμη ή με σύμβαση αόριστης διάρκειας	1	* 36	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Είναι προσωρινή ή με σύμβαση ορισμένου χρόνου	2	* 34α	☐	☐	☐	☐	☐	☐
									138
34a	Για ποιο λόγο η εργασία σας είναι προσωρινή;								
	– Είναι μαθητευόμενος ή εκπαιδευόμενος	1	↓						
	– Δεν μπόρεσε να βρει μια μόνιμη εργασία	2							
	– Δεν επιθυμεί μια μόνιμη εργασία	3		☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– Είναι σύμβαση, η οποία καλύπτει δοκιμαστική περίοδο	4							
– Είναι προσωρινή και δεν καθόρισε το λόγο	5								
									1138
35	Συνολική διάρκεια προσωρινής σύμβασης εργασίας								
	– Διάστημα μικρότερο από ένα μήνα	1	↓						
	– 1 – 3 μήνες	2							
	– 4 – 6 »	3							
	– 7 – 12 »	4		☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– 13 – 18 »	5							
	– 19 – 24 »	6							
	– 25 – 36 »	7							
	– 3 χρόνια και άνω	8							

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
			☐	☐	☐	☐	☐	☐	
36	Εποπτεύετε ή συντονίζετε άλλους εργαζομένους;								
	ΝΑΙ	1	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	ΟΧΙ	2							
– Δεν απάντησε	3	140							
37	Έχετε σύμβαση με γραφείο προσωρινής εργασίας;								
	ΝΑΙ	1	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	ΟΧΙ	2							
– Δεν απάντησε	3	141							

Γ' ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΒΑΡΔΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

38	Εργασία με βάρδιες (αφορά μόνο στους μισθωτούς και έχει περίοδο αναφοράς όλο το χρονικό διάστημα που εργάζεται)								
	– Πραγματοποιεί συνήθως βάρδιες	1	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– Πραγματοποιεί βάρδιες μερικές φορές	2							
– Ποτέ δεν πραγματοποιεί βάρδιες	3	142							
Τα Ερωτήματα 39 – 43 αφορούν στην κύρια απασχόληση ανεξάρτητα από τη θέση στο επάγγελμα									
39	Πόσο συχνά εργαστήκατε απογεύματα τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)								
	– Τουλάχιστον τις μισές εργάσιμες ημέρες	1	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– Λιγότερο συχνά	2							
– Ποτέ	3	143							
40	Πόσο συχνά εργαστήκατε νύχτα τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)								
	– Τουλάχιστον τις μισές εργάσιμες ημέρες	1	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– Λιγότερο συχνά	2							
– Ποτέ	3	144							
41	Πόσο συχνά εργαστήκατε το Σάββατο τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)								
	– Τουλάχιστον 2 φορές	1	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– 1 φορά	2							
– Ποτέ	3	145							
42	Πόσο συχνά εργαστήκατε την Κυριακή τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)								
	– Τουλάχιστον 2 φορές	1	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– 1 φορά	2							
– Ποτέ	3	14							
43	Πόσο συχνά εργαστήκατε στο σπίτι τις τελευταίες 4 εβδομάδες; (την εβδομάδα αναφοράς και τις 3 προηγούμενες)								
	– Τουλάχιστον τις μισές εργάσιμες ημέρες	1	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	– Λιγότερο συχνά	2							
– Ποτέ	3	147							

A/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικοί	Ροή ερωτήσεων	A/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ

Δ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

EΚ1	Στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων, έχετε παρακολουθήσει κάποια εκπαιδευτική δραστηριότητα, που σχετίζεται με την εργασία σας;	1	*ΕΚ2								
	ΝΑΙ	2	*44								1200
	ΟΧΙ										
EΚ2	Αντικείμενο (περιεχόμενο) αυτής της εκπαιδευτικής δραστηριότητας; (αν παρακολουθήσατε παραπάνω από μία, αναφερθείτε στην πιο πρόσφατη)										
A/α μέλους											
											3201
EΚ3	Για ποιο λόγο συμμετείχατε στην παραπάνω εκπαιδευτική δραστηριότητα;	1									
	– Το ζήτησε ή το απαίτησε ο εργοδότης μου	2									1202
	– Με δική μου πρωτοβουλία για να βελτιθώ στην εργασία μου										
EΚ4	Αυτή η εκπαιδευτική δραστηριότητα έγινε εντός ή εκτός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας;	1									
	– Αποκλειστικά εντός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας	2									
	– Κυρίως εντός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας	3									
	– Κυρίως εκτός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας	4									1203
	– Αποκλειστικά εκτός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας										
EΚ5	Πόσες ήταν οι ώρες διδασκαλίας τις τελευταίες 4 εβδομάδες;										
	– Ώρες										3204
EΚ6	Πόσες ήταν οι ώρες διδασκαλίας την τελευταία εβδομάδα;										
	– Ώρες										3205

Ε' ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

44	Πόσες εργασίες είχατε την προηγούμενη εβδομάδα;	1	*55								
	– Μία μόνο	2	*45								
	– Περισσότερες από μία	3	*55								148
	– Δεν απάντησε										
45	Σε τι είδους κατάσταση, εργοστάσιο, υπηρεσία κλπ. (τοπική μονάδα) εργάζεστε στη δεύτερη απασχόληση;										
A/α μέλους											
											249
46	Τι είδους εργασία κάνετε στην επιχείρηση αυτή;										
A/α μέλους											
											350
47	Ποια είναι η θέση σας στην επιχείρηση αυτή;	1									
	– Αυτοαπασχολούμενος με προσωπικό	2									
	– Αυτοαπασχολούμενος χωρίς προσωπικό	3									
	– Μισθωτός (με μισθό ή ημερομίσθιο ή κατ' αποκοπή)	4									151
	– Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση										
48	Πόσες ημέρες και ώρες εργαστήκατε την προηγούμενη εβδομάδα στην ανωτέρω εργασία σας;	0-7									
	– Ημέρες										152
	– Ώρες										253

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ραή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

ΣΤ' ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙ' ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ

Αφορά μόνο στα άτομα που δεν εργάστηκαν την προηγούμενη εβδομάδα, ούτε είχαν μία εργασία

49	Αν δεν εργάζεστε τώρα, μήπως είχατε εργαστεί ποτέ στο παρελθόν σε κανονική εργασία (με πληρωμή ή κάποιο κέρδος ή ως βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση);	1	* 50	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	154
	– ΝΑΙ	2	* 55	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– ΟΧΙ										
50	Ποιο έτος και μήνα εργαστήκατε για τελευταία φορά;			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	455
	– Έτος			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Μήνας (Απάντηση μόνο για το έτος έρευνας και για τα δύο προηγούμενα έτη)	01-12		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	256
Τα Ερωτήματα 51 – 54 αφορούν μόνο όσα άτομα έχουν σταματήσει να εργάζονται τα τελευταία 8 χρόνια, διαφορετικά συνεχίστε με το ερώτημα 55											
51	Για ποιο λόγο σταματήσατε να εργάζεστε στην τελευταία σας εργασία;	0		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	157
	– Διότι απολύθηκε για διάφορους λόγους	1		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Διότι η εργασία του ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε	2		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες	3		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Παραπήθηκε για άλλους προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους	4		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Λόγω εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης	5		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Διότι στρατεύτηκε	6		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Λόγω ασθένειας ή ανικανότητας για εργασία	7		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Διότι πήρε πρόωρη σύνταξη	8		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Διότι συνταξιοδοτήθηκε	9		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	– Για άλλους λόγους										
52	Σε τι είδους κατάσταση, εργοστάσιο, υπηρεσία κλπ. (τοπική μονάδα) εργαστήκατε στην τελευταία εργασία σας;			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	258
	A/α μέλους		NACE Rev. 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
				<input type="text"/>							

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός	Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
				<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

Ζ' ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Αφορά σε όλα τά άτομα

Στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων ζητούσατε εργασία;										
55	ΝΑΙ, ζητούσε εργασία	1	* 59	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	161
	ΟΧΙ, δε ζητούσε εργασία	2	* 56	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Για ποιο λόγο δε ζητούσατε εργασία στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων;										
56	- Διότι έχει εργασία και δε ζητάει άλλη	01	* 78	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	162
	- Διότι έχει βρει μια εργασία που θα αναλάβει αργότερα	02	* 56α	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες	03	* 57	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Για άλλους οικογενειακούς ή προσωπικούς λόγους ..	04	} 58	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	.	05		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Διότι εκπαιδεύεται ή επιμορφώνεται	06		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Διότι βρίσκεται σε σύνταξη	07		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Διότι είναι ασθενής ή ανίκανος για εργασία	08		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Διότι πιστεύει ότι δε θα βρει εργασία ή δε γνωρίζει που να απευθυνθεί	09		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Περιμένει να αναλάβει πάλι την εργασία (γι' αυτούς που είναι σε διαθεσιμότητα)	10		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	.....	11		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Σε πόσο καιρό θα αρχίσετε να εργάζεστε σε αυτή την εργασία;										
56α	- Μέσα στους επόμενους τρεις μήνες	1		* 72	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	- Μετά από τρεις μήνες ή περισσότερο	2	* 73	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Ποιο είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζετε, επειδή φροντίζετε μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες; (αφορά στα άτομα που δεν ψάχνουν εργασία, επειδή φροντίζουν μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες, Ερ. 56-κωδ. 2)										
57	- Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας μικρών παιδιών	1	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	163
	- Δεν υπάρχουν (ή είναι πολύ ακριβές) οι κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας εξαρτώμενων ενηλίκων	2		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Αντιμετωπίζει και τα δύο προηγούμενα προβλήματα ..	3		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Οι υπηρεσίες φροντίδας δεν ήταν πρόβλημα	4		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Θα θέλατε να έχετε μια εργασία;										
58	Το άτομο δεν αναζητά εργασία :			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	164
	- Ωστόσο θα ήθελε να είχε μία	1	* 76	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
	- Δε θέλει να έχει	2	* 78	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΓΙΑ ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ 4 ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ (Αφορά στα Ερωτήματα 59 – 71)

Έηρθατε σε επαφή με Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας για να βρείτε εργασία;										
59	- ΝΑΙ	1	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	165
	- ΟΧΙ	2		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Περιμένετε ειδοποίηση από το Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας;										
60	- ΝΑΙ	1	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	166
	- ΟΧΙ	2		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Περιμένετε αποτελέσματα διαγωνισμού για Δημόσια Υπηρεσία;										
61	- ΝΑΙ	1	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	167
	- ΟΧΙ	2		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
Έηρθατε σε επαφή με Ιδιωτικό Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας για να βρείτε εργασία;										
62	- ΝΑΙ	1	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	168
	- ΟΧΙ	2		<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

Α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός	Συνολικός αριθμός απαντήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ	
				1	2	3	4	5	6		
63	Περιμένετε αποτελέσματα αίτησης για πρόσληψη σε εργασία;	1	↓	□	□	□	□	□	□	169	
	– ΝΑΙ										2
64	Απευθυνθήκατε σε εργοδότες για να βρείτε εργασία;	1	↓	□	□	□	□	□	□	170	
	– ΝΑΙ										2
65	Ρωτήσατε συγγενείς, φίλους, εργατικά σωματεία κλπ. για να βρείτε εργασία;	1	↓	□	□	□	□	□	□	171	
	– ΝΑΙ										2
66	Δημοσιεύσατε ή απαντήσατε σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρείτε εργασία;	1	↓	□	□	□	□	□	□	172	
	– ΝΑΙ										2
67	Ψάξατε σε αγγελίες εφημερίδων ή περιοδικών για να βρείτε εργασία;	1	↓	□	□	□	□	□	□	173	
	– ΝΑΙ										2
68	Δώσατε εξετάσεις, συνέντευξη - test για να βρείτε εργασία;	1	↓	□	□	□	□	□	□	174	
	– ΝΑΙ										2
69	Ψάξατε για αγορά ή ενοίκιαση ακινήτου (γραφείου, μαγαζιού), εξοπλισμού;	1	↓	□	□	□	□	□	□	175	
	– ΝΑΙ										2
70	Κάνατε ενέργειες για τις απαραίτητες άδειες για να βρείτε οικονομικούς πόρους;	1	↓	□	□	□	□	□	□	176	
	– ΝΑΙ										2
71	Κάνατε άλλες ενέργειες;	1	↓	□	□	□	□	□	□	177	
	– ΝΑΙ										2
72	Πόσο χρόνο αναζητούσατε εργασία (σε μήνες συμπληρωμένους);	1	↓	□	□	□	□	□	□	178	
	– Τώρα θα αρχίσει να αναζητά εργασία										0
	– Λιγότερο από ένα μήνα										1
	– 1 – 2 μήνες										2
	– 3 – 5 »										3
	– 6 – 11 »										4
	– 12 – 17 »										5
	– 18 – 23 »										6
	– 24 – 47 »										7
– 4 χρόνια και άνω	8										
73	Τι είδους εργασία αναζητάτε;	1	↓	□	□	□	□	□	□	179	
	– Προσπαθεί να κάνει δική του εργασία										74
	– Ζητούσε να εργαστεί ως μισθωτός	2	73								
73a	Αναζητάτε εργασία πλήρους ή μερικής απασχόλησης;	1	↓	□	□	□	□	□	□	1179	
	– Μόνο με πλήρη απασχόληση										2
	– Με πλήρη απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με μερική απασχόληση										3
	– Με μερική απασχόληση, αλλά στην ανάγκη θα δεχόταν και εργασία με πλήρη απασχόληση										4
	– Μόνο με μερική απασχόληση										5
	– Δεν καθόρισε αν ζητάει εργασία πλήρους ή μερικής απασχόλησης										

A/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ροής ερωτήσεων	A/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
74	<p>Στο διάστημα που αναζητούσατε εργασία απορρίψατε κάποιες προτάσεις για ανάληψη εργασίας;</p> <p>ΟΧΙ ..... 0</p> <p>ΝΑΙ, διότι</p> <p>– Δεν εξυπηρετούσε ο τόπος εργασίας ..... 1</p> <p>– Δεν εξυπηρετούσε το ωράριο ..... 2</p> <p>– Δεν υπήρχαν προϋποθέσεις κατάλληλης επαγγελματικής σταδιοδρομίας ..... 3</p> <p>– Δεν ανταποκρινόταν η θέση στα τυπικά προσόντα ..... 4</p> <p>– Οι αποδοχές δεν ήταν ικανοποιητικές ..... 5</p> <p>– Συντρέχουν ή συνέτρεχαν άλλοι λόγοι ..... 6</p> <p>– Δεν απάντησε ..... 7</p>	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	180
75	<p>Ποια ήταν η ασχολία σας αμέσως πριν αρχίσετε να ζητάτε εργασία;</p> <p>– Εργαζόταν(1) ..... 1</p> <p>– Ήταν μαθητής ή σπουδαστής ..... 2</p> <p>– Ήταν στρατευμένος ..... 3</p> <p>– Ασχολιόταν με τα οικιακά ..... 4</p> <p>– Λοιπές περιπτώσεις (συνταξιούχος κλπ.) ..... 5</p> <p>– Έχει εργασία και ζητάει άλλη ή και άλλη εργασία ..... 6</p> <p>– Δεν απάντησε ..... 7</p>	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	(1) Περιλαμβάνονται οι μαθητεύμενοι - εκπαιδευόμενοι, με οποιονδήποτε τρόπο και αν αμείβονται. 181
76	<p>Αν βρίσκατε εργασία θα μπορούσατε να την αναλάβετε αμέσως, δηλαδή μέσα σε δύο εβδομάδες; Και αν όχι, γιατί δεν θα μπορούσατε;</p> <p>ΝΑΙ, μπορεί ..... 1</p> <p>ΟΧΙ, δεν μπορεί για τους εξής λόγους:</p> <p>– Πρέπει να συμπληρώσει την εκπαίδευσή του ..... 2</p> <p>– Πρέπει να τελειώσει τη στρατιωτική του θητεία ..... 3</p> <p>– Δεν μπορεί να αφήσει την τωρινή εργασία μέσα σε δύο εβδομάδες ..... 4</p> <p>– Για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους ..... 5</p> <p>– Για λόγους ασθένειας ..... 6</p> <p>– Για άλλους λόγους ..... 7</p> <p>– Δεν καθόρισε το λόγο ..... 8</p>	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	182
77	<p>Για ποιο λόγο ζητάτε εργασία, αν και εργάζεστε; (αφορά στα άτομα που εργάζονται και παράλληλα ζητούν εργασία)</p> <p>Ζητάει εργασία διότι:</p> <p>– Υπάρχει κίνδυνος ή βεβαιότητα να χάσει αυτή που έχει ..... 01</p> <p>– Η εργασία που έχει είναι μεταβατική ..... 02</p> <p>– Η τωρινή εργασία δεν είναι ανάλογη των προσόντων του ..... 03</p> <p>– Θέλει να εργαστεί περισσότερες ώρες και ζητά μια επιπρόσθετη εργασία ..... 04</p> <p>– Θέλει μια εργασία με περισσότερες ώρες εργασίας από την τωρινή ..... 05</p> <p>– Επιθυμεί να έχει καλύτερες συνθήκες εργασίας (καλύτερο μισθό, ποιότητα εργασίας κλπ.) ..... 06</p> <p>– Θέλει μια εργασία με λιγότερες ώρες εργασίας από την τωρινή ..... 07</p> <p>– Για άλλους λόγους ..... 08</p> <p>– Δεν καθόρισε τους λόγους ..... 09</p>	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	283
78	<p>Είστε τώρα εγγεγραμμένος σε Δημόσιο Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας (αφορά σε όλα τα άτομα)</p> <p>– ΝΑΙ, και παίρνει επίδομα ή βοήθημα ..... 1</p> <p>– ΝΑΙ, και παίρνει επίδομα ή βοήθημα ..... 2</p> <p>– ΟΧΙ ..... 3</p> <p>– Δεν απάντησε ..... 4</p>	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	184

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	

Η' ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

Αφορά σε όλα τά άτομα

79	Εσείς τι θεωρείτε τον εαυτό σας, κατά κύριο λόγο, αυτή τη χρονική περίοδο (δηλαδή, την εβδομάδα αναφοράς);							
	– Απασχολούμενο	1	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	– Άνεργο	2						
	– Μαθητή ή σπουδαστή	3						
	– Συνταξιούχο	4						
	– Μη εργαζόμενο λόγω μόνιμων προβλημάτων υγείας	5						
	– Νοικοκυρά	6						
	– Άτομο που παρέχει κοινωνική υπηρεσία	7						
	– Λοιπές περιπτώσεις	8						

Θ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αφορά σε όλα τά άτομα

80	Α/α μέλους	Ποιο είναι το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης που έχετε επιτυχώς ολοκληρώσει							
			↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
								(Δεν θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές) 386	
81	Α/α μέλους	Αντικείμενο (περιεχόμενο) των σπουδών που έχετε επιτυχώς ολοκληρώσει							
			↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
								(Δεν θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές) 387	
82		Ποιο έτος ολοκληρώσατε το ανώτατο επίπεδο σπουδών;							
		– Έτος	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
								488	
83		Στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων παρακολούθησατε οποιαδήποτε εκπαιδευτική δραστηριότητα στα πλαίσια του επίσημου (τυπικού) εκπαιδευτικού συστήματος;							
		– ΝΑΙ, παρακολούθησα	1	} 84	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
		– ΟΧΙ, γιατί ήταν περίοδος διακοπών	2						
		– ΟΧΙ, γιατί δεν παρακολουθώ πρόγραμμα σπουδών	3						
							* 86	189	
84		Σε τι σχολείο ή σχολή πηγαίνετε ή τι πρόγραμμα παρακολουθείτε;							
		– Στο δημοτικό	01	↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
		– Στο γυμνάσιο	02						
		– Σε επαγγελματική σχολή (ΕΠΑΣ)	03						
		– Σε επαγγελματικό λύκειο (ΕΠΑΛ)	04						
		– Στο ενιαίο λύκειο	05						
		– Σε δημόσιο ή ιδιωτικό ινστιτούτο επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΙΕΚ, ΙΙΕΚ)	06						
		– Σε σχολή μεταλυκειακής επαγγελματικής κατάρτισης (π.χ. Σχολή Ξεναγών)	07						
		– Σε σχολή ανώτερης εκπαίδευσης	08						
		– Σε σχολή ανώτατης εκπαίδευσης	09						
		– Σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα	10						
		– Εκπνεύει διδακτορική διατριβή	11						
85	Α/α μέλους	Αντικείμενο (περιεχόμενο) των σπουδών που παρακολουθείτε							
			↓	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
								(Δεν θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές) 391	

Α/α	Ερωτήσεις – Απαντήσεις	Κωδικός Ροή ερωτήσεων	Α/α μέλους του νοικοκυριού						Κωδ. Η/Υ
			☐	☐	☐	☐	☐	☐	
86	<p>Στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων έχετε παρακολουθήσει κάποια εκπαιδευτική δραστηριότητα, επιμόρφωση ή κατάρτιση έξω από το επίσημο (τυπικό) εκπαιδευτικό σύστημα; (δεκτές έως 3 απαντήσεις)</p> <p>– Πρόγραμμα σε Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων ή Σχολή Γονέων . . . . . 01</p> <p>– Σε Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) . . . . . 02</p> <p>– Σε προγράμματα κατάρτισης ή μαθητείας του ΟΑΕΔ . . . . . 03</p> <p>– Στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης . . . . . 04</p> <p>– Στο κέντρο επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας εκπαίδευσης . . . . . 05</p> <p>– Σε Εκπαιδευτικό πρόγραμμα από απόσταση (Κέντρα διά βίου μάθησης από απόσταση, μέσω διαδικτύου κλπ.) . . . . . 06</p> <p>– Σε Ινστιτούτα διά βίου Εκπαίδευσης Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΙΔΒΕ) . . . . . 07</p> <p>– Σε Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (ΝΕΛΕ) . . . . . 08</p> <p>– Σε προγράμματα για άτομα ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ΑΜΕΑ, Ρομά, μετανάστες κλπ.) . . . . . 09</p> <p>– Σεμινάριο στο χώρο εργασίας ή σεμινάριο για άνεργους . . . . . 10</p> <p>– Σε προγράμματα επιμόρφωσης, επιστημονικού, συνδικαλιστικού, κοινωνικού ή δημόσιου φορέα . . . . . 11</p> <p>– Μαθήματα οδήγησης, σχολές καταδύσεων, σπορ, χορού, μουσικής, φωτογραφίας κλπ. . . . . 12</p> <p>– Φροντιστήρια (ιδιαίτερα μαθήματα, ξένες γλώσσες κλπ.) . . . . . 13</p> <p>– Παρακολούθηση συνεδρίου (επαγγελματικού ή άλλου) . . . . . 14</p> <p>– Άλλη εκπαιδευτική δραστηριότητα . . . . . 15</p> <p>– Δεν απάντησε . . . . . 16</p>	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	292
	<p>Αντικείμενο (περιεχόμενο) αυτής της εκπαιδευτικής δραστηριότητας (αν παρακολουθήσατε παραπάνω από μία, αναφερθείτε στην πιο πρόσφατη)</p>	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	(Δεν θα τεθούν κωδικοί από τους ερευνητές) 393
	<p>87</p> <p>Α/α μέλους</p>								
	<p>88</p> <p>Για ποιο σκοπό παρακολουθήσατε την παραπάνω εκπαιδευτική δραστηριότητα;</p> <p>– Κυρίως για επαγγελματικούς λόγους . . . . . 1</p> <p>– Κυρίως για προσωπικούς/κοινωνικούς λόγους . . . . . 2</p>	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	194
	<p>89</p> <p>Αυτή η εκπαιδευτική δραστηριότητα έγινε εντός ή εκτός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας;</p> <p>– Αποκλειστικά εντός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας . . . . . 1</p> <p>– Κυρίως εντός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας . . . . . 2</p> <p>– Κυρίως εκτός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας . . . . . 3</p> <p>– Αποκλειστικά εκτός των αμοιβόμενων ωρών εργασίας . . . . . 4</p> <p>– Δεν είχε εργασία εκείνη την περίοδο . . . . . 5</p>	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	195
	<p>90</p> <p>Πόσες ήταν οι συνολικές ώρες διδασκαλίας στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που παρακολουθήσατε εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος στη διάρκεια των τελευταίων 4 εβδομάδων;</p> <p>– Ώρες . . . . .</p>	↓	☐	☐	☐	☐	☐	☐	396

